

**PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR
SANITARNY W GŁUBCZYCACH**

**Stan sanitarny powiatu
głubczyckiego
w roku 2021**

– Głubczyce marzec 2022 –

Spis treści

Wprowadzenie	str. 5
1. Działalność kontrolno-represyjna	str. 7
2. Interwencje ludności	str. 7
I. Ocena sytuacji epidemiologicznej w zakresie chorób zakaźnych	str. 10
1.1. Wstęp	str. 10
1.2. Sytuacja w zakresie zakażeń SARS – COV – 2	str. 10
1.3. Choroby wieku dziecięcego	str. 14
1.4. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie szerzenia się drogą pokarmową	str. 15
1.5. Sytuacja epidemiologiczna chorób odzwierzęcych (zoonozy)	str. 17
1.6. Szczepienia ochronne jako element zwalczania chorób zakaźnych	str. 19
1.7. Działania organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej względem środowisk uchylających się od obowiązku poddania się szczepieniom ochronnym	str. 22
1.8. Podsumowanie	str. 22
II. Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zmniejszenia zagrożeń zdrowia publicznego stwarzanych przez środki zastępcze	str. 23
III. Jakość wody przeznaczonej do spożycia	str. 24
3.1. Wprowadzenie	str. 24
3.2. Zaopatrzenie ludności w wodę	str. 25
3.3. Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia	str. 27
3.4. Charakterystyka urządzeń zaopatrujących ludność w wodę do picia	str. 30
3.5. Badania bakterii Legionella w wodzie ciepłej	str. 31
3.6. Podsumowanie	str. 32
IV. Jakość wody z kąpieliska i pływalni	str. 33
4.1. Nadzór nad jakością wody w kąpielisku	str. 33
4.2. Nadzór nad jakością wody oraz stan sanitarny pływalni	str. 35
V. Zapobiegawczy nadzór sanitarny	str. 37
VI. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	str. 40
6.1. Wprowadzenie	str. 40
6.2. Stan sanitarny wybranych obiektów	str. 41
6.2.1 Obiekty świadczące usługi hotelarskie	str. 41
6.2.2 Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej	str. 42
6.2.3 Rekreacja wodna	str. 43

6.2.4	Pozostałe obiekty użyteczności publicznej (Domy Pomocy Społecznej, obiekty sportowe, obiekty rekreacyjne, itp.)	str. 43
VII.	Ocena stanu sanitarnego podmiotów wykonujących działalność leczniczą	str. 45
VIII.	Zagrożenia występujące w środowisku pracy	str. 49
8.1.	Wprowadzenie	str. 49
8.2.	Bieżący nadzór sanitarny	str. 50
8.3.	Postępowanie administracyjne i egzekucyjne	str. 53
8.4.	Choroby zawodowe	str. 54
8.5.	Działania związane z epidemią COVID – 19	str. 54
8.4.	Wnioski	str. 54
IX.	Ocena warunków sanitarnych w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych	str. 56
9.1.	Stan sanitarny w szkołach i innych placówkach oświatowo - wychowawczych	str. 56
9.1.1	Wyniki przeprowadzonych kontroli i stwierdzone nieprawidłowości	str. 56
9.1.2	Przeprowadzone w placówkach remonty, rozbudowy, w tym przygotowanie do nowego roku szkolnego	str. 58
9.2.	Ocena warunków środowiska szkolnego	str. 59
9.3.	Działania związane z epidemią COVID – 19	str. 60
9.4.	Dożywianie w placówkach oświatowo – wychowawczych	str. 61
9.5.	Nadzór nad wypoczynkiem letnim i zimowym dzieci i młodzieży	str. 63
9.6.	Podsumowanie	str. 64
X.	Stan sanitarny zakładów żywności, żywienia i przedmiotów użytku	str. 65
10.1.	Zakres nadzoru sanitarnego	str. 65
10.2.	Ogólna ocena obiektów żywności i żywienia	str. 66
10.3.	Jakość zdrowotna środków spożywczych	str. 67
10.4.	Znakowanie	str. 69
10.5.	System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach – RASFF	str. 70
10.6.	Jakość zdrowotna materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków	str. 71
10.7.	Ocena jakości żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego na terenie powiatu głubczyckiego	str. 72
10.8.	Współpraca z innymi jednostkami kontrolnymi	str. 72
10.9.	Działania edukacyjne	str. 73
10.10.	Podsumowanie	str. 73
XI.	Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia	str. 76
11.1.	Profilaktyka uzależnień od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych	str. 76
11.2.	Profilaktyka chorób zakaźnych	str. 76
11.3.	Profilaktyka palenia tytoniu	str. 78

stan sanitarny powiatu w roku 2021

11.4.	Profilaktyka nadwagi i otyłości	str. 79
11.5.	Profilaktyka SARS-CoV-2	str. 80
11.6.	Podsumowanie i wnioski	str. 81

stan sanitarny powiatu w roku 2021

Wprowadzenie

Przedkładam Państwu corocznie opracowywany Raport pt. „**Stan sanitarny powiatu głubczyckiego w roku 2021**”, który zawiera dane statystyczne wraz z omówieniem najistotniejszych zagadnień z zakresu działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Głubczycach jest publicznym zakładem opieki zdrowotnej, którego organem założycielskim jest Wojewoda Opolski.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Głubczycach realizował zadania z zakresu zdrowia publicznego, określone ustawą z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tekst jednolity Dz.U. z 2021r. poz.195 z późni. zm.).

Zadania te miały na celu ochronę zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobieganie powstawaniu i szerzeniu się chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Ocenę bezpieczeństwa sanitarnego powiatu dokonano na podstawie kontroli prowadzonych w ramach bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego. Prowadzenie systematycznych badań żywności w ramach urzędowych kontroli, monitoring jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, nadzór nad obiektami oraz analiza sprawozdań z badań, a także dokonywanie okresowych ocen stanu sanitarnego umożliwia monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej oraz podejmowanie niezbędnych działań interwencyjnych.

Nasza misją jest dbanie o bezpieczeństwo we wszystkich aspektach życia, pracy i wypoczynku człowieka. Nie do przecenienia jest rola Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zapobieganiu czy ograniczaniu występowania chorób zakaźnych, w tym zmniejszaniu liczby zatruc i zakażeń pokarmowych, a także troski o zapewnienie właściwych warunków sanitarno-higienicznych w obiektach użyteczności publicznej.

Nie można jednak zapomnieć o zaangażowaniu pracowników Inspekcji w zakresie edukacji zdrowotnej, profilaktyki chorób, czy promocji zdrowia.

Spoleczeństwo aktywnie dbające o swoje zdrowie poprzez zdrowy styl życia, bezpieczne środowisko w miejscu zamieszkania i pracy, zdrowe odżywianie, eliminację innych czynników ryzyka może prowadzić długie życie wolne od chorób i związanych z nimi ograniczeń.

Dostęp do wiarygodnych danych we wszystkich obszarach objętych nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej nie byłby możliwy bez sprawnie działającej bazy laboratoryjnej. Laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej wykonujące badania w szerokim zakresie (badania żywności, wody, różnego rodzaju badania środowiskowe i inne), dysponujące wykwalifikowaną kadrą i odpowiednio przygotowaną infrastrukturą stanowią podstawowy instrument nadzoru.

Pod nadzorem sanitarnym w 2021 roku znajdowało się 1127 obiektów, w których przeprowadzono 708 kontroli sanitarnych, w tym 4978 kontroli w zakresie przestrzegania określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii.

Wydano 98 decyzji administracyjnych i nałożono 27 mandatów karnych na kwotę 4650 zł. oraz 42 mandaty na kwotę 2500 zł za nieprzestrzeganie obowiązujących nakazów, zakazów i ograniczeń.

stan sanitarny powiatu w roku 2021

Niniejsze opracowanie stanowi kompendium wszystkich działań podjętych przez Państwową Inspekcję Sanitarną na terenie powiatu głubczyckiego w 2020 r. na rzecz poprawy stanu sanitarnego i sytuacji epidemiologicznej w powiecie.

Mam nadzieję, że zainteresują się Państwo efektami naszej codziennej, często niedostrzegalnej i niedocenionej pracy.

*Alina Mazur-Ciapa
Państwowy Powiatowy Inspektor*

Sanitarny w Głubczycach

1. Działalność kontrolno-represyjna

W ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego na terenie powiatu w roku 2021 przeprowadzono:

- ✓ ogółem **708+4978 COVID** kontroli sanitarnych (490 + 3841 COVID w 2020r.)
- ✓ wydano **98** decyzji administracyjnych (87 w 2020r.),
- ✓ wydano 51 decyzji płatniczych (56 w 2020r.)
- ✓ wydano 17 postanowień (11 w 2020r.),
- ✓ nałożono 27 mandatów na kwotę 4650,00 zł. (18 mandatów na kwotę 3600,00 zł w 2020r.) oraz 42 mandaty na kwotę 2500,00 zł. za nieprzestrzeganie określonych nakazów, zakazów i ograniczeń w związku z ogłoszeniem stanu epidemii.

Zestawienie kontroli obiektów przez jednostki PIS – powiat Głubczyce

Rok	Nadzór Sanitarny	Liczba obiektów ujęta w wykazie	Liczba obiektów poddanych kontroli /wizytacji	Liczba obiektów, w których stwierdzono nieprawidłowości
2020	Ogółem	1105	525	62
2021	Ogółem	1127	708	59

Działalność laboratoryjna

Rok	Liczba pobranych próbek	Próbki wody	Próbki żywności	Próbki kalu	Środki zastępcze
2020	365	170	160	35	0
2020	456	165	328	91	0

2. Interwencje ludności

W 2021 roku do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Głubczycach wpłynęło 26 interwencji, z czego 11 uznano za zasadne, 8 – za bezzasadne. 73 % interwencji załatwiono w ramach własnych kompetencji, w przypadku 7 interwencji organ uznał się za niewłaściwy i przekazał sprawy do rozpatrzenia organom kompetentnym, o czym poinformowano interweniującego, uzasadniając stanowisko w sprawie.

Tematyka wniesionych interwencji dotyczyła w głównej mierze:

- ✓ niewłaściwych warunków sanitarno-higienicznych w placówkach oświatowo-wychowawczych;

- ✓ nieprzestrzegania obowiązujących nakazów zakazów i ograniczeń w związku z ogłoszonym stanem epidemii;
- ✓ niezachowania właściwych warunków pracy;
- ✓ nieprawidłowości odnoszących się do sklepów spożywczych oraz zakładów produkcyjnych (jakość produktów spożywczych, warunki sanitarno-higieniczne obiektów, nieprzestrzeganie zakazów i obostrzeń w związku ze stanem epidemii);
- ✓ zanieczyszczeń w budynkach mieszkalnych;
- ✓ gospodarki nieczystościami płynnymi;
- ✓ nieprawidłowości z zakresu ochrony środowiska (jakość wody);
- ✓ nieodpowiedniego stanu technicznego obiektów sportowych.

Zestawienie wniesionych interwencji w PSSE w Głubczycach w latach 2020-2021

Problematyka wniesionych interwencji	Liczba spraw załatwionych we własnym zakresie		Liczba spraw przekazanych wg właściwości	
	2020	2021	2020	2021
Razem	11	20	6	6
z zakresu higieny żywności, żywienia i przedmiotu użytku, w tym:	2	6	0	0
jakość środków spożywczych	-	1	-	-
warunki sanitarno-higieniczne obiektu	2	-	-	-
niezarejestrowana działalność	-	-	-	-
składowanie odpadów biodegradowalnych	-	-	-	-
warunki sprzedaży produktów spożywczych	-	-	-	-
produkt biobójczy/kosmetyk	-	-	-	-
nieprzestrzeganie zakazów i obostrzeń w związku ze stanem epidemii	-	5	-	-
z zakresu ochrony środowiska, w tym:	5	5	5	6
jakość wody	-	2	-	1
gospodarka nieczystościami płynnymi	1	-	3	-
przewóz zwłok	-	-	-	-
warunki mieszkaniowe	-	-	1	-
składowanie odpadów	1	1	-	3
zalanie budynku mieszkalnego nieczystościami z kanalizacji	-	-	-	-
wywóz ziemi z cmentarza	1	-	-	1
składowanie obornika w pobliżu ujęcia wody	-	-	1	-
prowadzenie usług fryzjerskich w nieodpowiednich warunkach	-	1	-	-
usunięcie grobu z cmentarza	-	-	-	-
obecność myszy i szczurów w budynkach mieszkalnych	-	-	-	1
nieprzestrzeganie zakazów i obostrzeń	2	1	-	-

stan sanitarny powiatu w roku 2021

w związku ze stanem epidemii				
z zakresu higieny dzieci i młodzieży, w tym:	3	4	0	0
czystość i przestrzeganie zasad higieny w placówce oświatowo-wychowawczej	2	1	-	-
rozkład zajęć szkolnych	-	1	-	-
nieodpowiedniego stanu technicznego obiektów sportowych	-	1	-	-
niezgłoszony wypoczynek zimowy / letni	-	1	-	-
nieprzestrzeganie zakazów i obostrzeń w związku ze stanem epidemii	1	-	-	-
z zakresu higieny pracy, w tym:	1	1	1	0
warunki pracy	-	-	-	-
składowanie odpadów	-	-	1	-
produkt biobójczy bez pozwolenia	-	-	-	-
nieprzestrzeganie zakazów i obostrzeń w związku ze stanem epidemii	1	1	-	-
z zakresu epidemiologii, w tym:	0	4	0	0
pluskwy w placówkach medycznych	-	-	-	-
nieprzestrzeganie zakazów i obostrzeń w związku ze stanem epidemii	-	4	-	-

W porównaniu do roku poprzedniego odnotowano wzrost interwencji.

Analiza wnoszonych interwencji wykazała, iż w większości dotyczyły one zagadnień związanych z ochroną środowiska (42%) oraz higieną żywności, żywienia i przedmiotów użytku (23%). Osoby składające interwencję skarżyły się na jakości wody przeznaczonej do spożycia, niewłaściwe składowanie odpadów oraz nieprzestrzeganie określonych, ograniczeń nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii w obiektach obrotu żywnością.

I. Ocena sytuacji epidemiologicznej w zakresie chorób zakaźnych

1.1 Wstęp

Celem nadzoru epidemiologicznego jest monitorowanie sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych oraz wczesne wykrywanie zagrożeń, w celu ich skutecznego zwalczania.

W 2021 r. w powiecie głubczyckim zarejestrowano **3147** przypadków zgłoszeń zachorowań na choroby zakaźne oraz **41** ognisk epidemicznych.

W związku z powyższym w ramach nadzoru epidemiologicznego przeprowadzono **4728** dochodzeń epidemiologicznych, w ramach których objęto nadzorem **6293** osoby.

Pobrano **395** prób do badań laboratoryjnych od osób objętych nadzorem.

Dane o zachorowaniach na choroby zakaźne pozyskano na podstawie zgłoszeń kierowanych do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Głubczycach wysyłanych przez lekarzy placówek ochrony zdrowia.

Tab.1 Analiza porównawcza zapadalności na wybrane choroby zakaźne na terenie powiatu głubczyckiego w latach 2020-2021

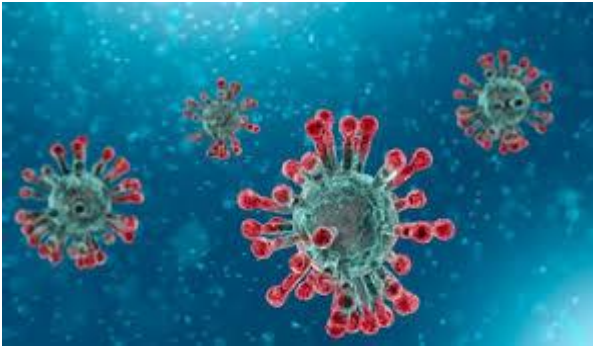
JEDNOSTKI CHOROBOWE	POWIAT GŁUBCZYCKI		WOJ. OPOLSKIE
	2020 ROK	2021 ROK	2021 ROK
COVID 19	5350,38	6862,29	6833,7
Ospa wietrzna	238,62	103,77	161,3
Zakażenia jelitowe o zakaźnym pochodzeniu	98,51	192,09	214,8
Borelioza	41,59	33,12	51,4
Róża	24,08	8,83	10,3
Salmonelozy- zatrucia pokarmowe	15,32	26,49	18,2
Płonica	0	0	6,1
Zakażenia HIV	0	2,2	2,9
Choroby weneryczne	0	0	3,9

W roku sprawozdawczym w porównaniu z rokiem 2020 zaobserwowano:

- **wzrost** zapadalności na zakażenia jelitowe, zatrucia pokarmowe (wywołane pałeczkami Salmonella) i zakażenia COVID 19,
- **spadek** zapadalności na ospę wietrzną, boreliozę i różę.

1.2 Sytuacja epidemiologiczna w zakresie zakażeń SARS-CoV-2.

W Polsce od 20.03.2020 r. do odwołania obowiązuje stan epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 wprowadzony rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz. U. z 2020 r. poz. 491, z późn. zm.).

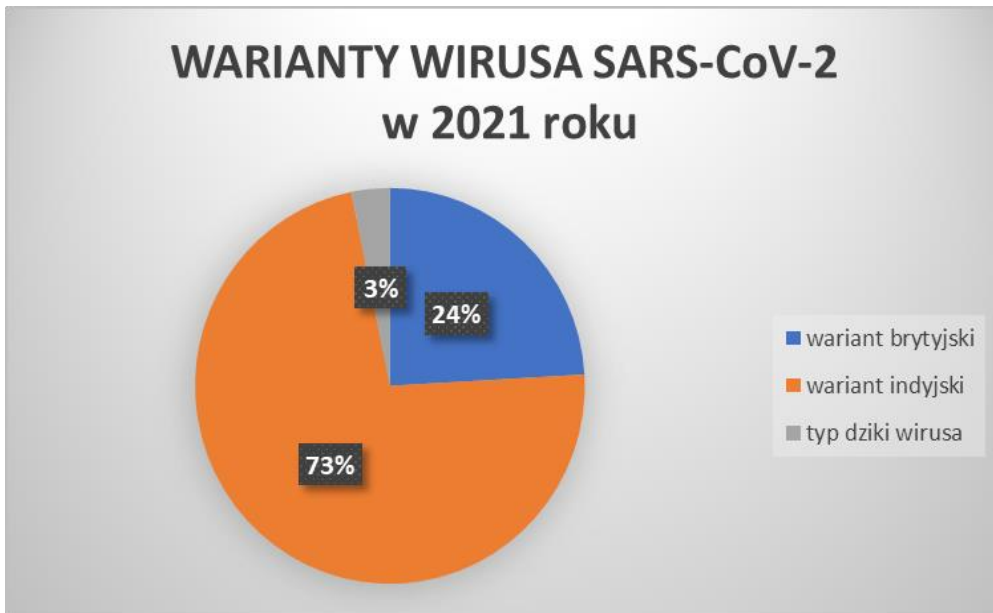
COVID-19 (od ang. Coronavirus Disease 2019) to ostra choroba zakaźna układu oddechowego wywołana zakażeniem wirusem SARS-CoV-2, który jest spokrewniony z wirusem SARS i wcześniej był nazywany roboczo „2019-nCoV” (z ang. 2019 novel coronavirus). Zakażenie szerzy się od osób zakażonych przede wszystkim drogą powietrzno-kropelkową. Okres wylęgania choroby wynosi od 2 do 10 dni od momentu zakażenia. Choroba została po

raz pierwszy rozpoznana i opisana w listopadzie 2019 r. w środkowych Chinach (miasto Wuhan, w prowincji Hubei). Według WHO na podstawie danych z 3 marca 2020 r. śmiertelność (CFR – case fatality rate, czyli liczba zgonów na zarejestrowane przypadki zachorowania) oszacowano na poziomie 3,4%. W przebiegu zakażenia SARS-CoV-2 większość pacjentów ma łagodne objawy i dobre rokowania. Do typowych, początkowych objawów choroby zaliczyć należy gorączkę, suchy kaszel, zmęczenie i płytki oddech. Do mniej częstszych objawów należą m.in.: odkrztuszanie płwociny, ból głowy, dreszcze, krwioplucie, bóle w klatce piersiowej, biegunka, nudności i wymioty, ból gardła oraz utrata węchu i smaku. Większość przypadków choroby ma łagodny przebieg, jednak część może prowadzić do zapalenia płuc lub niewydolności wielonarządowej i kończyć się zgonem. Standardową metodą diagnozowania zakażenia na potrzeby nadzoru epidemiologicznego zgodnie z definicją przypadku jest test reakcji łańcuchowej polimerazy z odwróconą transkrypcją (RT-qPCR, real-time RT-PCR) wykonany z wymazu nosowo-gardłowego lub próbki płwociny, analiza objawów i czynników ryzyka oraz wyniki badania tomografii komputerowej klatki piersiowej, wykazującego cechy zapalenia płuc.

W ramach prowadzonych działań w okresie od **01.03.2021 do 31.12.2021 r.** w powiecie głubczyckim zarejestrowano **3108** przypadki zakażeń SARS-CoV-2, w tym **232** osoby poddano hospitalizacji, co stanowi **7,46%** wszystkich zakażeń.

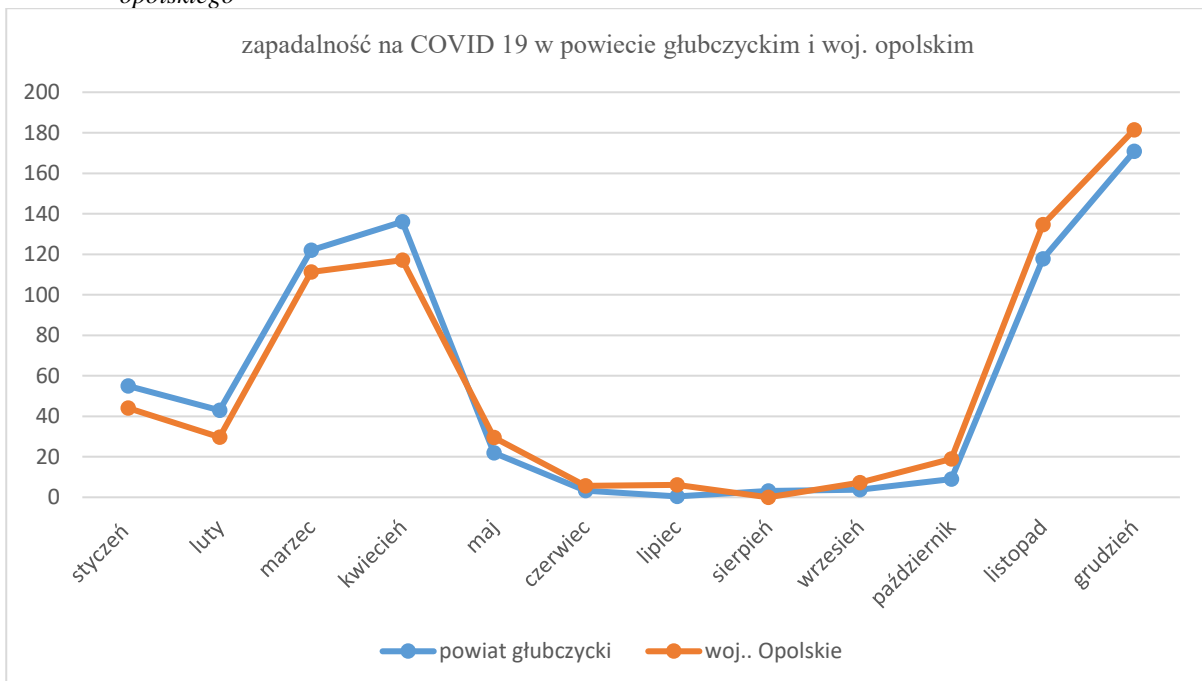
Przeprowadzono **4657** dochodzeń epidemiologicznych, w wyniku których objęto izolacją/kwarantanną **6213** osób. W ramach nadzoru epidemiologicznego wykonano **341** badań w kierunku SARS-CoV-2 u osób podejrzanych o zakażenie oraz kierowanych do Domów Pomocy Społecznej i Zakładów Opiekuńczo Lecznicych. W 2021 r. w Polsce dominowały trzy warianty wirusa SARS-CoV-2.

Wykres 1. Warianty wirusa SARS-CoV-2 w Polsce w 2021 r.

Najwięcej zakażeń SARS-CoV-2 w 2021 r. potwierdzono w miesiącach od stycznia do maja podczas trzeciej fali i od listopada do grudnia w czasie trwania czwartej fali. Współczynnik zapadalności na 10 000 mieszkańców na COVID 19 w powiecie głubczyckim był bardzo zbliżony do województwa opolskiego.

Wykres 2. Zapadalność na COVID 19 w powiecie głubczyckim od 01.03 – 31.12.2020r. na tle województwa opolskiego

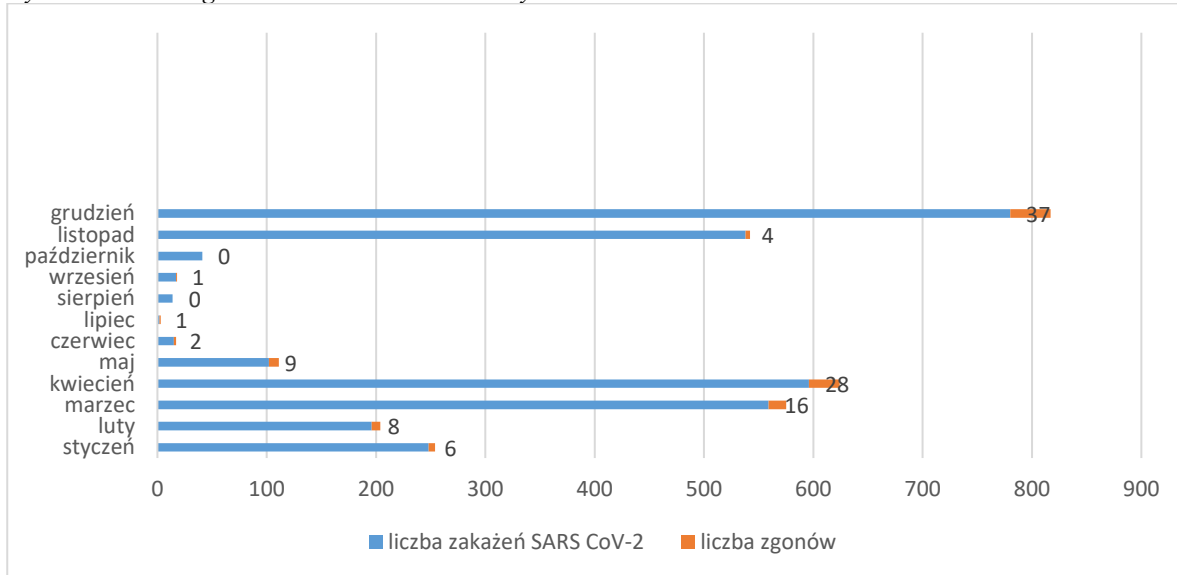

W przebiegu choroby COVID 19 w 2021 r. w powiecie głubczyckim zmarło **112** osób (3,6%

zakażonych), co stanowi niewielki wzrost do roku ubiegłego (zarejestrowano 73 zgony; 2,98%).

Liczba zgonów kształtowała się na zmiennym poziomie w poszczególnych miesiącach i z reguły była proporcjonalna do ilości zachorowań.

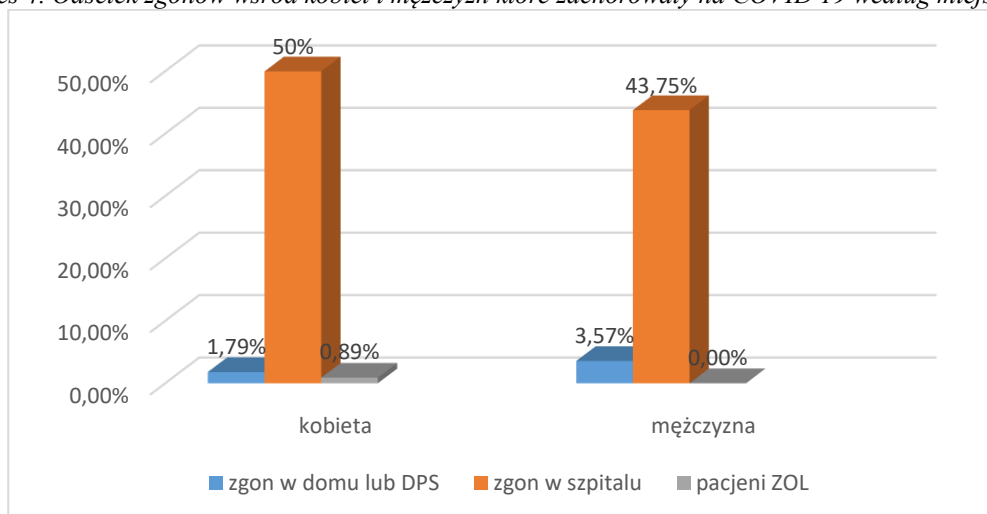
Wykres 3. Liczba zgonów osób które zachorowały na COVID 19 w okresie od 01.03. do 31.12.2020r.

Najmłodsza osoba, która zmarła w wyniku zachorowania na COVID 19 miała 34 lata (kobieta z licznymi chorobami współistniejącymi), a najstarsza 99 lat. Średnia wieku osób, które zmarły w wyniku COVID 19 wynosiła 75 lat. Osoby, które zmarły w 95% były niezaszczepione p/COVID 19 i miały choroby współistniejące.

Ponadto otrzymano zgłoszenia 4 osób w wieku 40 – 46 lat, które nie miały chorób współistniejących, przebieg COVID 19 był piorunujący z całkowitym zajęciem płuc prowadzącym do niewydolności oddechowej.

Wykres 4. Odsetek zgonów wśród kobiet i mężczyzn które zachorowały na COVID 19 według miejsca izolacji.

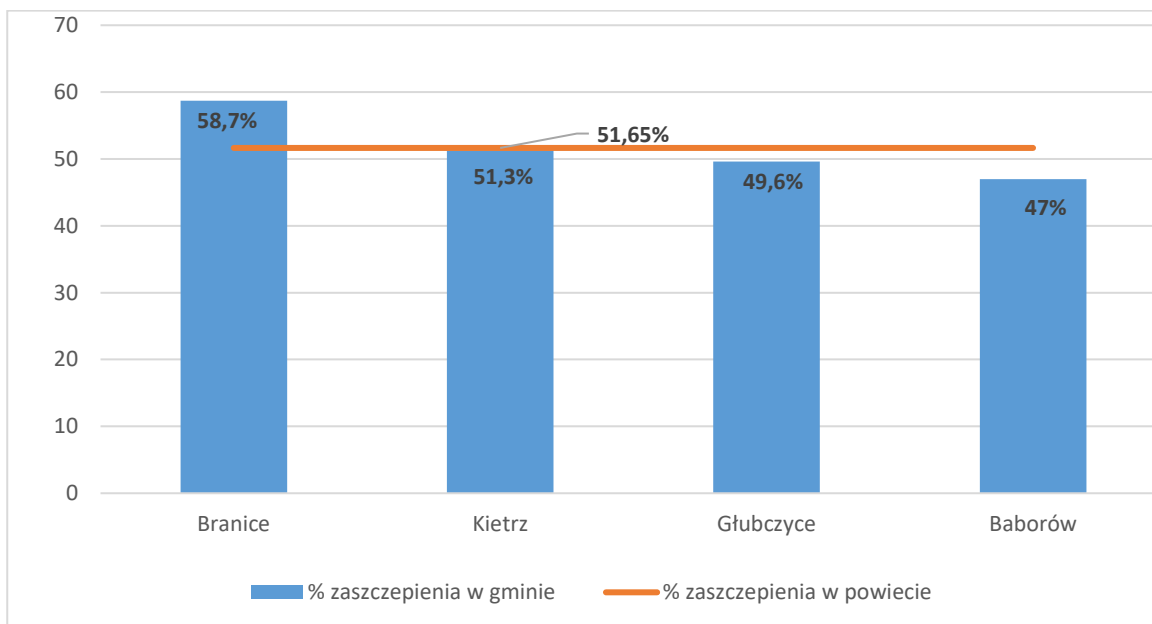

Na podstawie analizy wykresu ustalono, że wyższa śmiertelność wystąpiła u kobiet 52,68 %, niż u mężczyzn 41,32% i dotyczyła głównie osób hospitalizowanych (50% kobiet i 43,75% mężczyzn). Niewielki odsetek stanowiły zgony osób izolowanych w domu lub ZOL.

W 2021 r. wykryto **39** ognisk epidemicznych, które wystąpiły w szpitalach (13 ognisk obejmujące zasięgiem większość oddziałów szpitalnych i istniejące w ich strukturach Zakłady Opiekuńczo Lecznicze, DPS-ach (5 ognisk), placówkach oświatowo-wychowawczych (8 ognisk), zakładach pracy (10 ognisk), Zakładzie Karnym oraz Zgromadzeniu Sióstr Zakonnych (2 ogniska). W ramach podejmowanych działań przeciwepidemicznych 400 osób objęto izolacją i 1443 kwarantanną.

W roku sprawozdawczym w Polsce realizowano szczepienia przeciw COVID 19 z zastosowaniem szczepionek mRNA Comirnaty (Pfizer&BioNTech), Spikevax (Moderna) oraz szczepionek wektorowych Johnson&Johnson's Janssen i Vaxzevria (Astra Zeneca). Głównym celem szczepień jest ochrona przed objawami COVID-19 wywołanymi przez koronawirusa SARS-CoV-2. Szczepienie obejmuje podanie 2 dawek domięśniowo, tylko szczepionka Janssen wymaga podania 1 dawki. Ochrona pojawia się po 14 dniach po zakończeniu zalecanego schematu szczepienia. W dużych badaniach klinicznych potwierdzono wysoką skuteczność kliniczną szczepionek w ochronie przed wystąpieniem objawów COVID-19, w tym obejmujących ciężki przebieg choroby z hospitalizacją. W badaniach tych brały udział również osoby z chorobami towarzyszącymi. W roku 2021 r. procent zaszczepienia mieszkańców powiatu głubczyckiego p/COVID – 19 wyniósł **51,65%**.

Wykres 5. Procent wyszczepialności p/Covid 19 w gminach na tle powiatu głubczyckiego.

1.3 Choroby zakaźne wieku dziecięcego.

Do tej grupy chorób zaliczamy choroby przenoszone drogą kropelkową: odrę, nagminne zapalenie przyusznic (świnkę), różyczkę, ospę wietrzną i krztusiec.

W zakresie chorób wieku dziecięcego, przeciwko którym prowadzi się obowiązkowe szczepienia ochronne sytuacja w 2021 r. była korzystna.

Istotne jest, że wśród dzieci nie odnotowano zachorowań na **krztusiec, odrę, różyczkę, tężec, błonicę oraz poliomyelitis.**

- **Ospa wietrzna**

W roku sprawozdawczym odnotowano znaczny spadek zachorowań na ospę wietrzną w porównaniu do 2020 r.

W 2021 r. odnotowano – 47 przypadki, natomiast w 2020r. - 109 przypadki.

Od roku 2008 do kalendarza szczepień wprowadzono szczepienia p/ospie wietrznej u dzieci z grup ryzyka, co niewątpliwie chroni je przed zachorowaniem i wystąpieniem groźnych powikłań.

1.4 Sytuacja epidemiologiczna w zakresie zakażeń szerzących się drogą pokarmową.

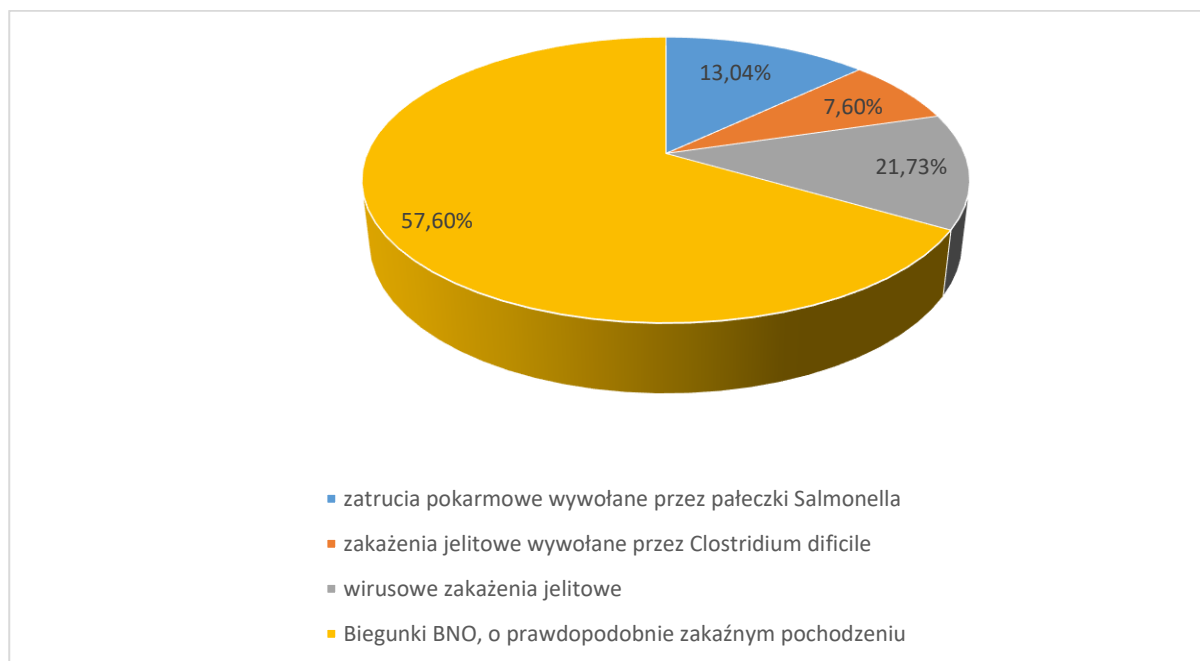
W roku sprawozdawczym ogółem zarejestrowano **92** przypadki zakażeń szerzących się drogą pokarmową (w roku 2020 – 54 przypadki).

Wśród tych zakażeń największy odsetek stanowiły biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (w tym u dzieci do 2 lat) – **53** przypadki (57,60%), następnie wirusowe zakażenia jelitowe (w tym u dzieci do 2 lat) – **20** przypadków (21,73%), zatrucia pokarmowe wywołane przez pałeczki Salmonella – **12** przypadków (13,04%) oraz bakteryjne zakażenia jelitowe

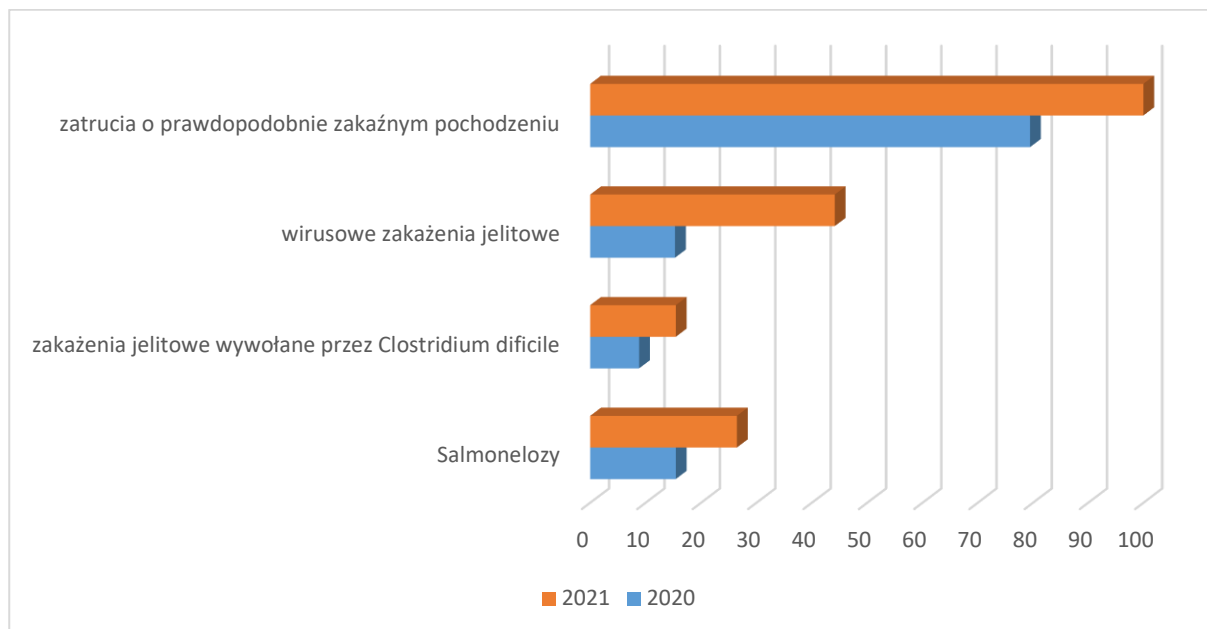
wywołane przez Clostridium difficile – **7** przypadków (7,60%).

Wykres 6. Procentowy rozkład zakażeń i zatrucia pokarmowych w 2021 r.

Analiza porównawcza wykazała znaczny wzrost zapadalności na zakażenia jelitowe i zatrucia pokarmowe w 2021 r. w porównaniu do 2020 r.

Wykres 7. Wzrost zapadalności na zakażenia jelitowe i zatrucia pokarmowe w powiecie głubczyckim w 2021 r.

Salmonelloza– jest chorobą odzwierzęcą. Naturalnym miejscem bytowania pałeczek *Salmonella* jest przewód pokarmowy zwierząt. Podstawowym źródłem zakażenia jest drób, jaja, produkty jajeczne i mleko. Aby uniknąć zakażenia pałeczkami *Salmonelli* należy przede wszystkim poddać obróbce termicznej drób oraz jaja przed spożyciem (pałeczki *Salmonella* giną w temperaturze

powyżej 60° C). Ponadto należy przestrzegać zasady higieny podczas przygotowywania posiłków. Sprzęt mający kontakt z surowym mięsem i jajami należy dokładnie myć, a powierzchnie robocze dezynfekować.

Bardzo ważne jest utrzymywanie wysokich standardów higieny rąk, szczególnie w trakcie przygotowywania posiłków.

W Polsce bakterie z rodzaju *Salmonella* stanowią najczęstszą przyczynę bakteryjnych zatruc i zakażeń pokarmowych.

W roku sprawozdawczym w ramach prowadzonych dochodzeń epidemiologicznych nadzorem objęto 20 osób (chorych i osoby z otoczenia), od których pobrano 54 próby do badań mikrobiologicznych w kierunku *Salmonella*/*Shiella*.

W 2021 r. odnotowano 2 ogniska zatruc pokarmowych wywołanych przez pałeczki *Salmonella*, które dotyczyły małych imprez domowych.

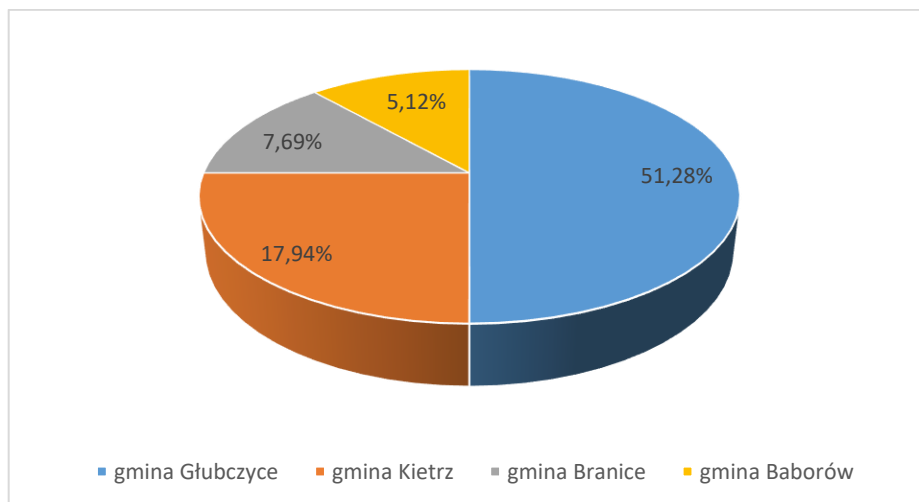
1.5 Sytuacja epidemiologiczna chorób odzwierzęcych (zoonozy).

Zgodnie z definicją Komitetu Ekspertów WHO/FAO choroba odzwierzęca (zoonoza) to choroba zakaźna lub zakażenie, które w warunkach naturalnych może być przenoszona na ludzi ze zwierząt kręgowych. Tak jak w latach ubiegłych w ramach współpracy z Państwową Inspekcją Weterynaryjną prowadzono monitoring nad występowaniem zoonoz.

• Pokąsania

W ciągu 2021 r. przeprowadzono 39 dochodzeń epidemiologicznych w związku z podejrzeniem o zakażenie wirusem wścieklizny wskutek pogryzień przez zwierzęta (w 2020r. zarejestrowano 52 przypadki). Najwięcej pokąsań przez zwierzęta wystąpiło w gminie Głubczyce – 27 (51,28%), w gminie Kietrz – 7 (17,94%), w gminie Branice – 3 (7,69%) i gminie Baborów – 2 (5,12%). W powiecie głubczyckim odnotowano 33 pogryzienia człowieka przez psa oraz 6 przez kota. Pokąsań przez dzikie zwierzęta nie odnotowano.

Wykres 8. Procentowy rozkład pokąsań przez zwierzęta w gminach powiatu głubczyckiego w 2020 r.

W trakcie prowadzonych dochodzeń epidemiologicznych ustalono, iż z powodu pokąsań przez zwierzęta niezszczone w 2 przypadkach wystąpiła konieczność zastosowania u ludzi szczepień przeciw wściekliźnie.

W trakcie prowadzonych dochodzeń epidemiologicznych współpracowano z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Głubczycach.

Większość pogryzień spowodowana była przez zwierzęta, których właściciele wypuszczali je bez nadzoru, smyczy i kagańców. W dalszym ciągu poważny problem w sprawowaniu nadzoru epidemiologicznego nad osobami narażonymi/pokąsanymi stanowi bagatelizowanie obowiązku poddawania psów **szczepieniom p/wściekliźnie**.

- **Borelioza**

W Polsce od kilku lat obserwowany jest wzrost zachorowań na boreliozę m. in. z uwagi na lepszą dostępność do diagnostyki.

Borelioza z Lyme jest wielonarządową chorobą wywołaną przez krętki *Borellia burgdorferi sensu lato* (w Polsce są to *Borellia burgdorferi*, *B. garinii*, *B. afzelii*) przenoszone przez kleszcze *Ixode*, której obraz kliniczny wiąże się z zajęciem skóry, układu nerwowego i serca.

Kleszcz (*Ixodes ricinus*) pasożytuje na zwierzętach dziko żyjących w lesie: gryzoniach, jeleniach, dzikach i innych ssakach oraz ptakach. Zwierzęta te są rezerwuarem *Borellia burgdorferi*. Kleszcz żywiąc się ich krwią zakaża się bakterią i sam staje się źródłem zakażenia. Przebywając w miejscach występowania kleszczy, głównie w lasach człowiek staje się potencjalnym żywicielem kleszczy. Do zakażenia dochodzi w konsekwencji przeniesienia bakterii na człowieka przez

zakażonego kleszcza. Poza krętkami *Borellia*, kleszcze mogą przenosić również inne choroby m. in. wirusa odkleszczowego zapalenia mózgu.

Przeciwko kleszczowemu zapaleniu mózgu można się zabezpieczyć poprzez szczepienia ochronne, natomiast przeciwko boreliozie nadal nie ma szczepionki, co potęguje problem i uniemożliwia szybkie opanowanie choroby. Z tego m. in. powodu choroby odkleszczowe stanowią istotny problem z punktu widzenia epidemiologii i zdrowia publicznego.

Przyczyny wzrostu zachorowalności na boreliozę należy upatrywać również w stale zmieniającym się zasięgu geograficznym bytowania oraz wydłużaniu okresu żerowania kleszczy. Istotną rolę odgrywają też migrujące ptaki przenoszące zakażone kleszcze na obszary, na których krętki *Borellia burgdorferi* dotychczas nie występowały. Główne zalecenia profilaktyczne sprowadzają się do noszenia odpowiedniego ubioru podczas ekspozycji na kleszcze: zakładanie koszul z długimi rękawami, długich spodni i zakrytych butów, stosowanie nakrycia głowy, unikanie wypraw w rejony gdzie jest dużo kleszczy, stosowanie środków odstrasżających kleszcze (odpowiednich repelentów), sprawdzanie obecności kleszczy na powierzchni ciała po powrocie z lasu, zwłaszcza w zgięciach stawowych, głowie, rękach, nogach, pachwinach.

Niezwykle ważne jest wczesne rozpoznanie choroby oraz zastosowanie właściwego leczenia.

W roku sprawozdawczym współczynnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców wyniósł **33,11** i był niższy niż w roku 2020 (wsp. zap./100tys. wyniósł 41,95).

Większość przypadków boreliozy bo aż **93,33%** zostało rozpoznanych we wczesnej fazie choroby na podstawie objawów klinicznych (rumień wędrujący). Takie wczesne rozpoznanie choroby oraz wdrożenie terapii antybiotykowej daje duże szanse na wyleczenie choroby. Tylko w 1 zgłoszonym przypadku (**6,66%**) nie rozpoznano fazy wczesnej (brak rumienia), co w późniejszym okresie skutkowało przejściem w fazę przewlekłą z zajęciem układów kostno-stawowego i neurologicznego.

Taka późna postać choroby mimo wielokrotnego stosowania terapii antybiotykowej nie daje szans na całkowite wyleczenie.

W toku dochodzenia epidemiologicznego ustalono, że do zakażenia dochodziło głównie w trakcie pobytu w lesie oraz podczas wykonywania prac w ogródkach przydomowych lub na działkach rekreacyjnych.

Mimo, że od kilku lat w Polsce rośnie liczba przypadków boreliozy zgłaszanej jako choroby zawodowej, w roku 2021 nie zarejestrowano ani jednego przypadku w powiecie głubczyckim.

1.6 Szczepienia ochronne jako element zwalczania chorób zakaźnych.

Szczepienia ochronne są najskuteczniejszą formą zapobiegania chorobom zakaźnym, jak również powikłaniom, które mogą wystąpić w wyniku zachorowania.

Warunkiem osiągnięcia odporności w skali populacji jest wysoki odsetek zaszczepionych osób (zwykle odporność populacyjną osiąga się przy zaszczepieniu wysokiego odsetka populacji (**tj. co najmniej 95%**)). Takie działanie skutecznie zapobiega szerzeniu się zachorowań na choroby zakaźne nie tylko na osoby uodpornione w drodze szczepienia, ale również na osoby, które ze względu na przeciwwskazania zdrowotne nie mogą być przeciw nim szczepione lub osoby, które pomimo prawidłowo przeprowadzonego szczepienia nie wykształciły odporności immunologicznej.

W powiecie głubczyckim w **2021 r.**, szczepieniom ochronnym w ramach realizacji Programu Szczepień Ochronnych podlegało **6529** dzieci i młodzieży w wieku do 19 roku życia. Szczepieniami

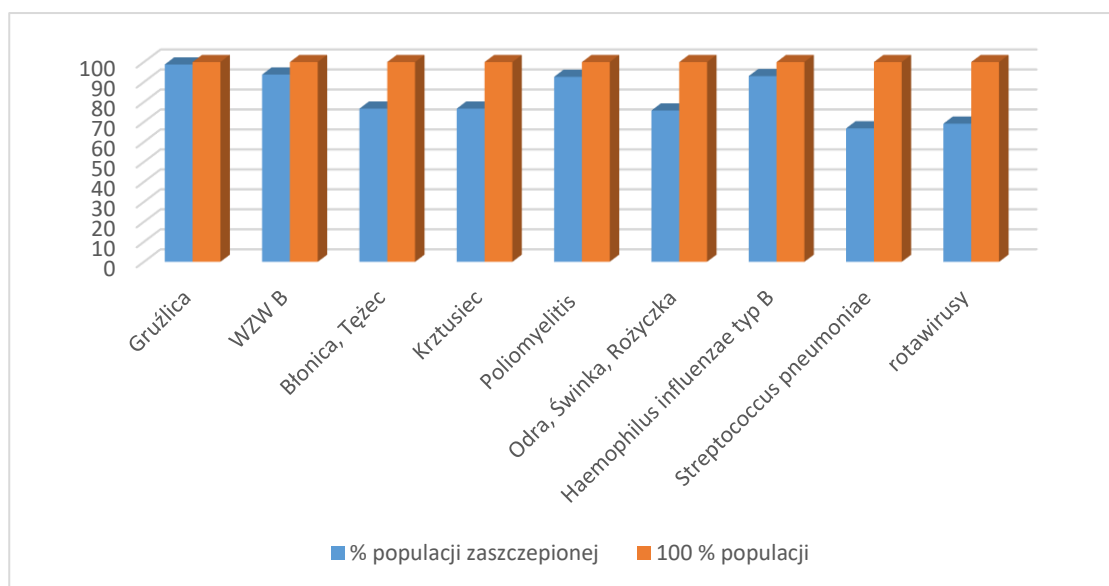
ochronnymi objęto roczniki **2021 r. , 2020 r., 2016 r., 2012 r., 2008 r., 2003 r.** co stanowi **1868** dzieci i młodzieży w **16 punktach szczepień**.

Stan zaszczepienia dzieci i młodzieży podlegających obowiązkowym szczepieniom ochronnym w dalszym ciągu oscyluje na dobrym poziomie.

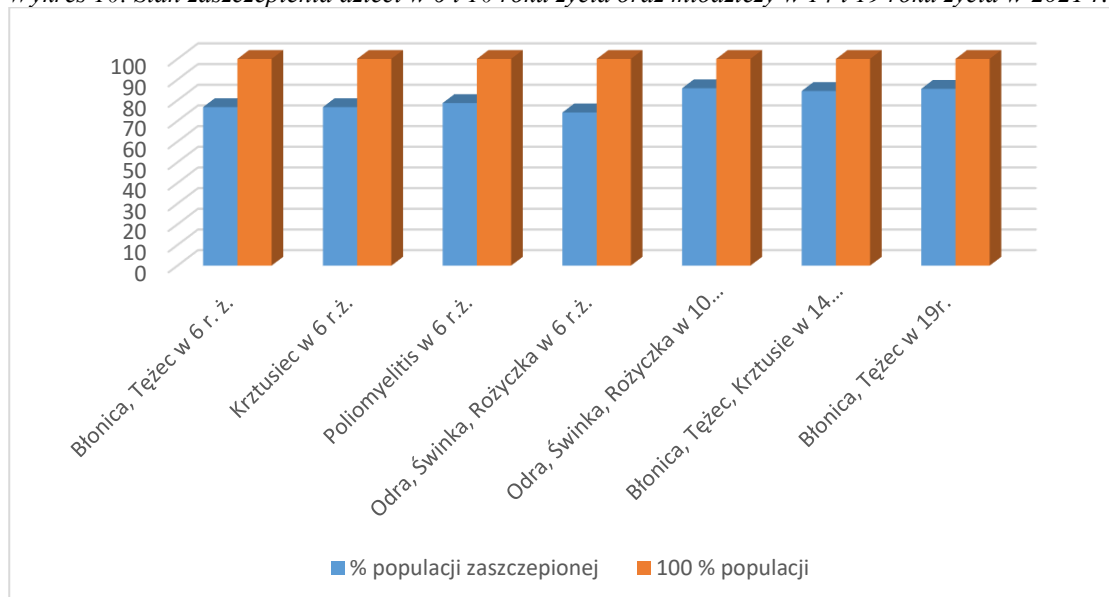
W 2021 r. odnotowano wysoki stan zaszczepienia noworodków p/gruźlicy – 98,81%.

Ponadto pomimo trwającej epidemii COVID 19 w rocznikach objętych szczepieniami skutecznie realizowano obowiązek z uzyskaniem zadowalających wyników.

Wykres 9. Stan zaszczepienia dzieci w 2 roku życia w 2021 r. wg. Mz-54.

Wykres 10. Stan zaszczepienia dzieci w 6 i 10 roku życia oraz młodzieży w 14 i 19 roku życia w 2021 r. wg. Mz-54

W roku **2021** uzupełniono zaległe szczepienia z **2020 r.** osiągając stopień zaszczepienia na wysokim poziomie:

- p/gruźlicy – 99,61%
- p/błonicy, tężcowi – 92,62%
- p/krztuścowi – 93,36%
- p/Poliomyelitis – 92,65%
- p/odrze, śwince, różyczce – 97,42%
- p/Haemophilus influenzae typ b – 92,99%
- p/Streptococcus pneumoniae – 97,05%

W opracowanym na 2021 r. Programie Szczepień Ochronnych wprowadzono zapis dotyczący obowiązkowego szczepienia **przeciw rotawirusom** dla dzieci urodzonych od 01.01.2021 r.

Ponadto w dalszym ciągu obowiązuje alternatywny schemat szczepień w 2 roku życia z uwzględnieniem szczepionek wysokoskojarzonych przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi (DTP), inwazyjnym zakażeniom Haemophilus influenzae typu b (HiB), poliomyelitis (IPV) – DTPa-IPV-HIB (5w1).

W związku z tym, iż w ostatnich latach w Polsce odnotowano znaczny wzrost zachorowań na odrę w ramach działań profilaktycznych dodatkowo od 01 stycznia 2019 r. kontynuowane jest podawanie drugiej dawki szczepionki przeciwko odrze, śwince i różyczce w 6 roku życia.

Stan zaszczepienia osób dorosłych.

W roku sprawozdawczym w porównaniu z 2020r., odnotowano znacznie mniej szczepień osób dorosłych p/tężcowi. Szczepienia te były wykonywane szczególnie u osób narażonych z powodu uszkodzenia skóry (skaleczenia, rany, nieszczęśliwe wypadki, pokąsania przez psy i inne zwierzęta).

Tabela 2. Stan zaszczepienia p/tężcowi

Rok	Przedział wiekowy			Razem
	0 - 19	20-29 lat	30 lat i powyżej	
2021	0	32	532	564
2020	0	35	793	828

W 2021 r. wykonano **ogółem 1285** szczepień zalecanych przeciwko: WZW typu A i B, ospie wietrznej, błonicy, krztuścowi, chorobom wywołanym przez *Streptococcus pneumoniae*, *Neisseria meningitidis*, zakażeniom wirusem brodawczaka ludzkiego, wścieklicznie, kleszczowemu zapaleniu mózgu, rotawirusom i grypie.

1.7 Działania organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej względem środowisk uchylających się od obowiązku poddania się szczepieniom ochronnym.

Nałożenie przez ustawodawcę powszechnego obowiązku poddawania szczepieniom ochronnym przeciw wybranym chorobom zakaźnym, w szczególności dzieci i młodzieży, zapewnia odpowiednio wysoki odsetek osób uodpornionych przeciw tym chorobom i skutecznie zmniejsza ryzyko epidemicznego szerzenia się tych chorób zakaźnych w populacji.

Podstawą prawną do nałożenia obowiązku szczepień przeciw wybranym chorobom zakaźnym jest art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, który zobowiązuje osoby przebywające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do poddawania się obowiązkowym szczepieniom ochronnym na zasadach określonych w ustawie, przy czym w odniesieniu do osób nieposiadających pełnej zdolności do czynności prawnych (m.in. dzieci) odpowiedzialność za wypełnienie tego obowiązku ponosi osoba sprawująca nad tą osobą prawną pieczę albo jej opiekun faktyczny (zwykle są to rodzice).

Zaobserwowano, że prawdopodobnie na skutek działalności ruchów antyszczepionkowych, które każdego roku mają coraz więcej zwolenników, sytuacja w zakresie szczepień ochronnych w powiecie głubczyckim nieco się pogorszyła.

Na koniec roku sprawozdawczego w rejestrze Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Głubczycach odnotowano 47 osób uchylających się od wykonania obowiązku szczepień ochronnych i stanowi to wzrost do 2020 r. (31 osób uchylających się).

1.8 Podsumowanie.

W roku sprawozdawczym w porównaniu z rokiem **2020** zaobserwowano **wzrost** zapadalności na niektóre choroby zakaźne jak zakażenia jelitowe, zatrucia pokarmowe (wywołane pałeczkami Salmonella) i zakażenia COVID 19.

W związku z nadal wysoce niepokojącą sytuacją epidemiologiczną w Polsce w 2021 r. nadal obowiązywały wprowadzone restrykcje w zakresie zachowania dystansu społecznego, noszenia maseczek i dezynfekcji, które niewątpliwie miały duże znaczenie w zapobieganiu rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2 oraz innych chorób zakaźnych przenoszonych drogą kropelkową.

Szczególnie istotny wpływ na ograniczenie zachorowań miało kwarantannowanie osób mających kontakt z osobą zakażoną lub osób powracających z obszarów o wysokim stopniu zakażenia SARS-CoV-2 oraz prowadzenie badań kontrolnych.

II. Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zmniejszenia zagrożeń zdrowia publicznego stwarzanych przez środki zastępcze.

W dniu 27 listopada 2010r. wprowadzono ustawy zakaz wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych, a od 1 lipca 2015r. nowych substancji psychoaktywnych.

Na mocy art. 4 ust.1 pkt 9a ustawy z dnia 14 marca 1985 roku o Państwowej Inspekcji Sanitarnej działania PIS obejmują zakresem sprawdzenie przestrzegania przepisów zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Egzekwowanie zakazu wytwarzania lub wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środka zastępczego jest określone ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii.

Nieprzestrzeganie tego prawa jest karane w trybie administracyjnym i należy do właściwości państwowego inspektora sanitarnego.

W ramach prowadzonego nadzoru nad zgłaszalnością podejrzeń zatruc lub zatruc środkami zastępczymi w roku sprawozdawczym nie odnotowano ww. przypadków w powiecie głubczyckim.

III. Jakość wody przeznaczanej do spożycia

3.1. Wprowadzenie

Nadzór nad jakością wody przeznaczanej do spożycia przez ludzi sprawowany jest przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985r.

o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t. j. Dz. U. z 2021r. poz. 195) jak również na podstawie:

- ✓ ustawy z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t. j. Dz. U. z 2020r. poz. 2028),
- ✓ rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczanej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r. poz. 2294).

Jakość wody przeznaczanej do spożycia powinna odpowiadać wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczanej do spożycia przez ludzi.

Badania jakości wody pitnej wykonują laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej lub inne laboratoria o udokumentowanym systemie jakości badań zatwierdzonym przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, stosownie do ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

W 2021r. na terenie powiatu głubczyckiego funkcjonowało 27 wodociągów, wykorzystywanych do zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi (tabela nr 1). Nadzorem sanitarnym objęto również: wodociąg lokalny Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Głubczycach, wodociąg zakładowy Langowo oraz wodociąg lokalny Szpitala Powiatowego w Głubczycach.

Tabela nr 1

L.p.	Gmina	Administrator wodociągu	Liczba wodociągów sieciowych	Szacunkowa liczba ludności zaopatrywanej w wodę [tys.]
1	Głubczyce	Głubczyckie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. ul. Powstańców nr 2 48-100 Głubczyce	9	20,7
2	Kietrz	Przedsiębiorstwo Komunalne „Hydrokan” Sp. z o.o. ul. Traugutta 15, 48-130 Kietrz	6	10,3
3	Branice	Samorządowy Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej w Branicach ul. Słowackiego nr 3, 48-140 Branice	5	6,4
4	Baborów	Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. ul. Krakowska nr 1, 48-120 Baborów	7	5,8

3.2. Zaopatrzenie ludności w wodę

Woda wykorzystywana do zbiorowego zaopatrzenia ludności z terenu powiatu głubczyckiego pochodzi z ujęć podziemnych. Większość studni usytuowana jest na terenach wykorzystywanych rolniczo, część na terenach zamieszkałych wiejskich i miejskich.

Państwowa Inspekcja Sanitarna nie prowadzi ewidencji liczby osób korzystających z własnego ujęcia wody oraz nie posiada kompetencji w zakresie kontroli jakości wody z indywidualnych studni przydomowych.

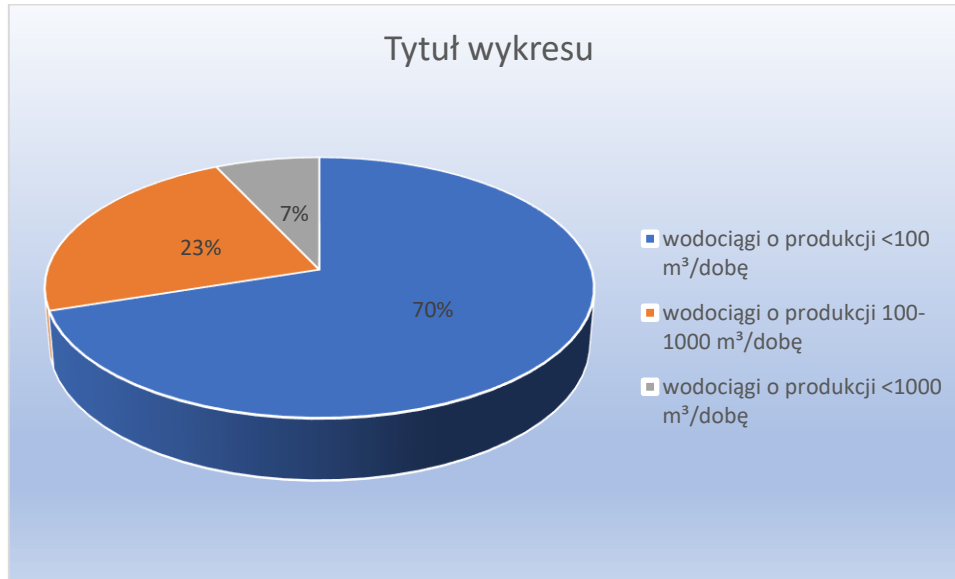
Na terenie powiatu głubczyckiego przeważającą większość stanowią wodociągi o produkcji wody poniżej 100 m³/dobę. Największe wodociągi to wodociąg publiczny Głubczyce /produkcja ok. 3 000 m³ wody na dobę/ oraz wodociąg publiczny Kietrz /produkcja ok. 1 300 m³ wody na dobę/.

Ilość wodociągów w gminach w zależności od wielkości produkcji wody.

Tabela nr 2

Gmina	Wodociągi publiczne o produkcji wody			Inne podmioty produkujące wodę
	<100m ³ /dobę	100- 1 000 m ³ /dobę	1 000 -10 000 m ³ /dobę	
Głubczyce	1. Debrzyca 2. Braciszów 3. Mokre Wieś 4. Tarnkowa 5. Krasne Pole 6. Dobieszów 7. Mokre Kolonia	1. Klisino	1. Głubczyce	1. Wodociąg lokalny OSM w Głubczycach 2. Wodociąg lokalny Szpitala Powiatowego w Głubczycach
Kietrz	1. Nowa Cerekwia 2. Dzierżysław 3. Wojnowice	1. Rozumice 2. Chróścielów-Nasiedle	1. Kietrz	
Branice	1. Włodzienin 2. Jędrychowice	1. Branice 2. Bliszczycy 3. Wiechowice		
Baborów	1. Szczyty 2. Raków 3. Księżę Pole 4. Sucha Psina 5. Czerwonków Osiedle 6. Amandów-Thustomosty	1. Dziećmarów-Baborów		1. Wodociąg zakładowy Langowo

Wykres nr 1 Odsetek wodociągów na terenie powiatu głubczyckiego w 2021r. wg produkcji wody

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, woda jest w pełni bezpieczna dla zdrowia jeśli spełnia określone w nim wymagania. Jakość wody jest kontrolowana we wszystkich wodociągach. Przekroczenie parametrów określonych w rozporządzeniu wymaga każdorazowo dokonania oceny zagrożeń i oszacowania ryzyka wystąpienia potencjalnych zdarzeń niebezpiecznych dla zdrowia konsumentów oraz określenia przydatności wody do spożycia. Ocena jakości wody jest sporządzana osobno dla każdego wodociągu.

Na koniec 2021r. wodę spełniającą wymagania *Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi* dostarczało **30 wodociągów czyli 100%** systemów zaopatrzenia w wodę.

W ramach prowadzonego nadzoru nad jakością wody pitnej w 2021r. pobrano **135** próbek do badań fizykochemicznych i **179** do badań mikrobiologicznych. Przeprowadzono **7** kontrole stanu sanitarno- technicznego urządzeń wodociągowych oraz **64** kontrole związane z poborem próbek wody do badań.

W celu poprawy jakości wody Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Głubczycach prowadził postępowanie administracyjne. W związku z obecnością w wodzie bakterii grupy coli oraz ponadnormatywnymi parametrami fizykochemicznymi wydano **7** decyzji stwierdzających warunkową przydatność wody do spożycia przez ludzi oraz nakazujących poprawę jakości wody. Łącznie wydano **14** decyzji finansowych.

3.3. Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia

3.3.1. Jakość mikrobiologiczna wody

Na terenie powiatu głubczyckiego ujęcia wody pitnej stanowią studnie głębinowe wiercone i kopane. Nie są one szczególnie narażone na zanieczyszczenia, wobec czego nie prowadzi się stałej dezynfekcji wody. Procesy dezynfekcji przeprowadzane są okresowo lub w razie pogorszenia się jakości wody za pomocą podchlorynu sodu.

Parametrami mikrobiologicznymi badanymi w wodzie są: bakterie grupy coli, Escherichia coli, paciorkowce kałowe oraz ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C.

Woda dostarczana konsumentom musi być wolna od mikroorganizmów chorobotwórczych w liczbie stanowiącej potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzi.

W 2021r. zanieczyszczenia mikrobiologiczne wody wykryto w 9 wodociągach wyszczególnionych w poniższej tabeli:

Tabela nr 3

Lp	Wodociąg	Przekroczony parametr	Czas trwania przekroczenia	Podjęte działania	Ocena wody na koniec 2021 roku
1	Wodociąg publiczny Wiechowice	Bakterie grupy coli	06.09.2021r.- 13.09.2021r.	Dezynfekcja wody oraz płukanie sieci	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia
2	Wodociąg publiczny Włodzienin	Bakterie grupy coli	09.03.2021r.- 15.03.2021r.	Dezynfekcja wody oraz płukanie sieci	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia
3	Wodociąg publiczny Bliszczyce	Bakterie grupy coli	09.03.2021r.- 15.03.2021r.	Dezynfekcja wody oraz płukanie sieci	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia
		Bakterie grupy coli	06.09.2021r.- 13.09.2021r.	Dezynfekcja wody oraz płukanie sieci	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia
4	Wodociąg publiczny Chróścielów-Nasiedle	Bakterie grupy coli	13.09.2020r.- 24.09.2020r.	Dezynfekcja wody oraz płukanie sieci	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia

5	Wodociąg publiczny Sucha Psina	Bakterie grupy coli	09.02.2021r.- 01.03.2021r.	Dezynfekcja wody, płukanie sieci, wymiana złoża filtracyjnego na SUW	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia
		Bakterie grupy coli	12.07.2021r.- 26.07.2021r.	Dezynfekcja wody oraz płukanie sieci	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia
6	Wodociąg publiczny Głubczyce	Bakterie grupy coli	17.02.2021r.- 24.02.2021r.	Dezynfekcja wody oraz płukanie sieci	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia
7	Wodociąg publiczny Dziećmarów-Baborów	Bakterie grupy coli	16.06.2021r.- 23.06.2021r.	Dezynfekcja wody oraz płukanie sieci	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia
		Bakterie grupy coli	05.07.2021r.- 12.07.2021r.	Dezynfekcja wody oraz płukanie sieci	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia
8	Wodociąg publiczny Dzierżysław	Bakterie grupy coli	27.09.2021r.- 01.10.2021r.	Dezynfekcja wody oraz płukanie sieci	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia
9	Wodociąg publiczny Rozumice	Bakterie grupy coli	13.09.2021r.- 24.09.2021r.	Dezynfekcja wody oraz płukanie sieci	Odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia

Działania prowadzone przez administratorów wodociągów (dezynfekcja wody oraz płukanie sieci) skutkowały poprawą jakości wody potwierdzaną pozytywnym wynikiem badań mikrobiologicznych.

Bakterie grupy coli nie są drobnoustrojami chorobotwórczymi, lecz bakteriami występującymi naturalnie w środowisku oraz organizmach ludzi i zwierząt. Bakterie te nie powinny występować w dostarczanej uzdatnionej wodzie, a stwierdzenie ich obecności może sugerować nieodpowiednie jej uzdatnienie, wtórne zanieczyszczenia lub nadmierną zawartość substancji odżywczych w uzdatnionej wodzie. Test na organizmy grupy coli może być wykorzystywany jako wskaźnik efektywności systemu rozprowadzającego wodę czystą. Obecność bakterii grupy coli w wodzie przeznaczonej do spożycia może stanowić ryzyko zagrożenia dla zdrowia ludzi. Obecność bakterii w systemach dystrybucyjnych i zbiornikach wody może świadczyć o odradzaniu się populacji i możliwym powstawaniu biofilmu.

3.3.2. Jakość fizykochemiczna wody

Woda z ujęć na terenie powiatu głubczyckiego charakteryzuje się bardzo dobrą jakością fizykochemiczną. Zawartość w wodzie metali ciężkich, fluorków, amoniaku, azotynów, pestycydów, WWA, THM bezno(a)pirenu jest znikoma lub poniżej granicy wykrywalności metod laboratoryjnych.

O walorach smakowych i jakościowych wody decyduje jej skład. Konsument przede wszystkim ocenia jakość wody po jej smaku, barwie i zapachu, czyli wskaźnikach organoleptycznych pozwalających na sklasyfikowanie wody przez konsumenta jako bezpiecznej i zdrowej.

Woda na terenie powiatu głubczyckiego charakteryzuje się średnią lub dużą twardością. Stanowi to uciążliwość w gospodarstwach domowych powodując osadzanie się tzw. kamienia na powierzchniach naczyń, w których gotowana jest woda, czajników oraz sprzętu AGD.

Twarda woda, to nic innego, jak obecne w niej jony Ca i Mg. Im jest ich więcej, tym z większą twardością mamy do czynienia. Badania mówią, im twardsza woda tym lepiej dla naszego zdrowia. Magnez w wodzie jest 30 krotnie łatwiej przyswajalny w porównaniu z Mg pochodzącym z żywności. Oznacza to, że woda może być wprost idealnym źródłem Mg. Niskie stężenie magnezu

wiąże się m. in. z chorobami serca. Magnez wspomaga rozkurcz mięśni. Woda miękka jest więc dobra dla urządzeń elektrycznych i tylko dla nich.

W 2020r. zauważono wzrost stężenia manganu w wodzie rozprowadzanej przez wodociąg publiczny Branice, nie stanowiący zagrożenia dla zdrowia ludzi. Problem ten miał już miejsce w latach wcześniejszych. W 2013r. na zlecenie administratora obiektu przeprowadzono *Analizę problemów związanych z obecnością manganu w ujęciach zaopatrujących w wodę Gminę Branice*, której celem było przeanalizowanie problemu nadmiernych stężeń manganu w wodzie ujmowanej do zaopatrzenia wodociągu publicznego Branice oraz jej wpływu na jakość u odbiorców. Wykazała ona, iż woda z ww. wodociągu posiada podwyższone stężenia manganu, jednak korzystna budowa systemu dystrybucji, pozwala na ograniczenia stężenia manganu poprzez jego wytrącenie wewnątrz sieci przesyłowej i w zbiorniku wyrównawczym. Sytuacja taka wymusza planowanie i prowadzenie eksploatacji sieci, w tym stosowanie efektywnego płukania celem oczyszczenia przewodów wodociągowych, z powstających złogów. W związku z powyższym w 2021r. zarządca wodociągu zwiększył częstotliwość płukania sieci wodociągowej celem usunięcia powstałych osadów, prowadził regularny monitoring stężenia manganu w wodzie oraz przeprowadził czyszczenie z osadów oraz konserwację zbiornika wody czystej. Przeprowadzone działania poskutkowały obniżeniem stężenia manganu w kranach u konsumentów do wymaganej wartości parametrycznej tj. 50 µg/l.

Mangan z uwagi na rozpowszechnienie w środowisku jest często wykrywanym składnikiem wód, mogących osiągać wysokie wartości stężeń przede wszystkim w wodach podziemnych, do których przenika z utworów geologicznych. Zgodnie ze stanowiskiem Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego- PZH Warszawa wyższe wartości manganu prowadzą do niepożądanych zmian organoleptycznych wody, która z uwagi na wzrost barwy i mętności oraz metaliczny posmak może budzić uzasadnione zastrzeżenia konsumentów. Ponadto woda, w której stężenie żelaza i manganu przekracza normy, może być powodem problemów w eksploatacji sieci wodociągowej przede wszystkim w postaci wytrącenia się osadów i w konsekwencji być przyczyną zgłaszania reklamacji przez odbiorców.

W czerwcu 2021r. w wodzie rozprowadzanej przez wodociąg publiczny Chróścielów-Nasiedle wykryto ponadnormatywne stężenia żelaza oraz wysoką mętność wody. W związku z powyższym wydano decyzję o warunkowej przydatności wody do spożycia przez ludzi oraz nakazano poprawę jakości do 30 listopada 2021r. Administrator wodociągu przeprowadził działania naprawcze uwzględniające m.in. przegląd sieci wodociągowej, wprowadzenie systematycznego płukania sieci wodociągowej i filtrów w urządzeniach uzdatniających na SUW, wymiana złoża w urządzeniach usuwających nadmierną ilość żelaza na SUW, wymiana odcinka sieci wodociągowej, montaż filtrów usuwających nadmierną ilość żelaza w 3 gospodarstwach domowych w Gniewkowicach. Zawartość jonów żelaza oraz mętność wody zostały zredukowane do obowiązujących poziomów zgodnych z rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Zgodnie ze stanowiskiem Głównego Inspektoratu Sanitarnego ujętym w opracowaniu pt. *Żelazo w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi Znaczenie i zagrożenia dla bezpieczeństwa zdrowotnego Postępowanie w przypadku podwyższonych wartości stężeń z 2018r.* „żelazo należy do

najczęstszych zanieczyszczeń wody ujmowanej na zaopatrzenie ludności, występując w znacznych ilościach, przede wszystkim w wodach podziemnych, do których przenika z warstw geologicznych. W trakcie ujmowania, uzdatniania i dystrybucji wody dochodzi do zmiany warunków utleniająco-redukcyjnych, których skutkiem jest utlenienie żelaza. Związki zawierające żelazo w tej postaci oznaczają się charakterystycznym rdzawo-brunatnym zabarwieniem oraz niską rozpuszczalnością w wodzie, wykazując tendencje do wytrącania się w formie zawiesin i osadów, czemu towarzyszy wzrost mętności wody.

Ekspert Światowej Organizacji Zdrowia uznali, że stężenie żelaza w wodzie do picia nieprzekraczające 2 mg/l należy uznać za wolne od ryzyka niepożądanego skutków dla zdrowia.

Mimo, iż żelazo występujące w wodzie w stężeniach wpływających niekorzystnie na barwę, mętność i smak wody, nie stanowi zagrożenia dla zdrowia ludzi, wymaga jednak działań naprawczych z uwagi na wynikającą stąd nieakceptowalność dla konsumentów wody o takich parametrach ”.

3.3.3. Działalność kontrolno-represyjna

Wodociągi		Zbiorowego zaopatrzenia w wodę	Inne podmioty
liczba wodociągów		27	3
liczba skontrolowanych wodociągów		27	3
liczba kontroli	stanu sanitarno-technicznego	7	0
	związanych z poborem próbek wody	60	4
liczba pobranych próbek wody do badań	fizykochemicznych	129	6
	mikrobiologicznych	172	7
liczba decyzji	na poprawę jakości wody	7	-
	na poprawę stanu sanitarno-technicznego	-	-
	finansowych	14	-
	prolongujących dot. poprawy jakości wody	-	-
	prolongujących dot. stanu sanitarno-technicznego	-	-
Upomnienia		-	-
postanowienia o nałożeniu grzywy		-	-
mandaty (liczba i kwota)		-	-

3.4. Charakterystyka urządzeń zaopatrujących ludność w wodę do picia

Odsetek wodociągów uzdatniających wodę na terenie powiatu wynosi 43%.

W pozostałych wodociągach stosowana jest okresowa dezynfekcja wody. Stacje uzdatniania wody oraz hydroformy usytuowane są głównie na terenach rolniczych.

Procesy uzdatniania wody przeprowadzane w poszczególnych wodociągach przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 5

L.p.	Wodociąg	Procesy uzdatniania
1	Wodociąg publiczny Krasne Pole	Odmanganianie, napowietrzanie, korekta odczynu
2	Wodociąg publiczny Klisino	Odmanganianie, odżelazianie, napowietrzanie
3	Wodociąg publiczny Mokre Wieś	Napowietrzanie, usuwanie związku azotu

4	Wodociąg publiczny Tarnkowa	Usuwanie związków azotu
5	Wodociąg publiczny Kietrz	Odmanganianie, napowietrzanie
6	Wodociąg publiczny Rozumice	Mieszanie wody w celu obniżenia stężenia azotanów
7	Wodociąg publiczny Chróścielów- Nasiedle	Odmanganianie, napowietrzanie
8	Wodociąg publiczny Raków	Odżelazianie
9	Wodociąg publiczny Sucha Psina	Odżelazianie
10	Wodociąg publiczny Szczyty	Korekta odczynu
11	Wodociąg publiczny Amandów- Tłustomosty	Mieszanie wody w celu obniżenia stężenia azotanów
12	Wodociąg publiczny Bliszczycze	Odżelazianie
13	Wodociąg lokalny OSM Głubczyce	Mieszanie wody w celu obniżenia stężenia azotanów

Długość sieci zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę eksploatowanych z podziałem na gminy oraz wykaz materiałów, z których są wykonane przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 6

Gmina	Liczba wodociągów	Długość sieci wodociągowej w km	Materiały, z których zbudowana jest sieć
Głubczyce	9	227,4	PCV, PE, żeliwo, stal
Kietrz	6	90,1	PCV, PE, żeliwo, stal, azbestocement
Branice	5	86,5	PCV, PE, żeliwo, stal,
Baborów	7	61,5	PCV, PE, żeliwo, stal, azbestocement

3.5. Badania bakterii Legionella Sp. w wodzie ciepłej

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej pobierają próbki wody ciepłej do badań i oceniają wyniki badań na zasadach określonych w *rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi*.

Biorąc pod uwagę powszechne zasiedlanie instalacji wody ciepłej pałeczkami Legionella Sp., realne zagrożenie zakażenia ludzi oraz inhalacyjny charakter zakażeń tymi bakteriami, bardzo istotne jest podejmowanie działań w celu ograniczenia ich występowania i namnażania. Działania te obejmują zarówno rozwiązania techniczne, kontrolę czynników sprzyjających rozwojowi bakterii jak i zwalczanie skażenia poprzez prowadzenie procesów dezynfekcji i czyszczenia.

W 2021 roku jakość wody ciepłej zbadano w 5 obiektach w ramach pełnionego nadzoru sanitarnego oraz w 3 obiektach jako część kontroli wewnętrznej zarządcy:

1. Specjalistyczny Szpital im Ks. Biskupa J. Nathana w Branicach,
2. Regionalny Ośrodek Psychiatrii Sądowej w Branicach
3. Dom Pomocy Społecznej w Klisinie Filia w Głubczycach
4. Dom Pomocy Społecznej w Klisinie Filia w Dzbańcach
5. Dom Pomocy Społecznej w Klisinie Filia w Boboluszkach
6. Dom Pomocy Społecznej w Klisinie Filia w Kietrz
7. Dom Pomocy Społecznej w Klisinie Filia w Bliszczycach

8. Placówka Całodobowej Opieki dla Osób Starszych „Spokojna Przystań” w Chomiąży

W jednym obiekcie stwierdzono ponadnormatywną zawartość bakterii Legionella Sp. Wszczęto postępowanie administracyjne. W odpowiedzi administrator obiektu poinformował o zakończeniu działań naprawczych oraz podał termin wykonania kontrolnych badań wody.

Na terenie powiatu głubczyckiego nie odnotowano zgłoszeń dot. zachorowań na legionellozę.

3.6. Podsumowanie

W 2021r. zaobserwowano poprawę jakości mikrobiologicznej wody wodociągowej. Nie odnotowano zanieczyszczeń spowodowanych obecnością bakterii chorobotwórczych tj. Escherichia coli i Enterokokami. Nie wydawano decyzji stwierdzających brak przydatności wody do spożycia przez ludzi.

Stwierdzono krótkotrwałe zanieczyszczenia wody spowodowane obecnością bakterii grupy coli w 9 wodociągach. Oceniając ryzyko zdrowotne oraz uznając, że występujące przekroczenia nie stwarzały zagrożenia dla zdrowia konsumentów, przy jednoczesnym podjęciu działań naprawczych, stwierdzono warunkową przydatność wody do spożycia.

W konsekwencji natychmiastowo podjętych działań naprawczych zanieczyszczenia zostały wyeliminowane.

W wodociągu publicznym Chróscielów- Nasiedle pojawił się problem związany w wysoką zawartością żelaza i mętności wody. W celu poprawy jej jakości przeprowadzono działania naprawcze polegające m.in. na wymianie złożeń w systemach filtrujących na SUW oraz wymianie fragmentów sieci wodociągowej. Przeprowadzone działania poskutkowały poprawą jakości wody.

Reasumując: na koniec 2021r. wszystkim mieszkańcom powiatu głubczyckiego dostarczano wodę pitną zgodną z wymaganiami określonymi w *rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi*.

IV. JAKOŚĆ WODY Z KĄPIELISKA I PŁYWALNI

Zagadnienia związane z funkcjonowaniem i nadzorem nad kąpieliskami oraz pływalniami w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego wody regulują następujące akty prawne:

- ✓ Prawo Wodne,
- ✓ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 8 kwietnia 2011r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieli (tekst jednolity Dz. U. z 2019r. poz. 255),
- ✓ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 listopada 2019r. w sprawie profilu wody w kąpielisku (Dz. U. 2019, poz. 2206, ze zm.)
- ✓ Ustawa z dnia 8 sierpnia 2011r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (tekst jednolity Dz. U. z 2020r. poz. 350, ze zm.);
- ✓ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015r. poz. 2016, ze zm.).

4.1. Nadzór nad jakością wody w kąpielisku

Woda w kąpieliskach jest elementem środowiska i jej jakość jest bezpośrednio uzależniona od stanu tego środowiska. Woda jest deficytowym zasobem naturalnym i koniecznym jest objęcie jej należyłą ochroną. Polityka Wspólnoty Europejskiej poprzez swoje akty prawne dąży do ciągłej poprawy stanu środowiska, w tym wód. Krajowe przepisy stawiają za cel ochronę środowiska i zdrowia publicznego, poprzez zmniejszenie zanieczyszczenia wody w kąpieliskach oraz jej ochronę przed dalszym zanieczyszczeniem, co stanowi realizację wspólnotowego zobowiązania do zapewnienia wysokiego poziomu ochrony wody w kąpieliskach.

Najważniejszym działaniem w dążeniu do ciągłej poprawy jakości wody w kąpieliskach jest prowadzone przez podmioty, zaangażowane w nadzór i organizację kąpielisk, zarządzanie jakością wody w kąpieliskach polegające na podejmowaniu wszelkich działań mających na celu lepsze rozpoznawanie ryzyka, co w szczególności wpływa na poprawę jakości wody. Zgodnie przepisami prawa krajowego środkami zarządzania są następujące działania tj.:

- ✓ określenie i regularna aktualizacja profilu wody w kąpielisku,
- ✓ określenie harmonogramu kontroli,

- ✓ kontrola wody w kąpielisku,
- ✓ ocena jakości wody w kąpielisku,
- ✓ klasyfikowanie jakości wody w kąpielisku,
- ✓ określenie oraz ocena przyczyn zanieczyszczenia, które mogłyby mieć wpływ na wodę w kąpielisku oraz niekorzystnie wpływać na zdrowie kąpielących się,
- ✓ informowanie społeczeństwa, w tym aktywne rozpowszechnianie i niezwłoczne udostępnianie informacji o klasyfikacji wody w kąpielisku i zakazie kąpieli przez oznakowanie kąpieliska,
- ✓ podejmowanie działań mających na celu zapobieganie narażeniu kąpielących się na kontakt z zanieczyszczeniami,
- ✓ podejmowanie działań w celu obniżenia ryzyka zanieczyszczenia.

W ramach nadzoru nad jakością wody w kąpielisku, zarówno organizator kąpieliska jak i organy Inspekcji Sanitarnej w trakcie sezonu kąpielowego zwracają szczególną uwagę na zakwity sinic. Kontrola występowania sinic odbywa się na podstawie wizualnego nadzorowania wody, jej koloru, występowania zawiesiny, mętności wody. Monitorowanie nadmiernego zakwitu sinic pozwala na szybką reakcję w chwili powstania generowanego przez nie zagrożenia neurologicznego i hepatoksycznego. Przy dużym nasłonecznieniu, stojącej wodzie i wysokiej temperaturze, w wodach zbiorników wodnych dochodzi do tworzących się w zatokach kożuchów wydzielających nieprzyjemny zapach i masowego rozwoju sinic. Kąpiel w wodzie, w której występują sinice może być przyczyną podrażnień skóry oraz dolegliwości ze strony układu pokarmowego i/lub zaburzeń neurologicznych.

Nadzorem sanitarnym PPIS w Głubczycach objęte jest Kąpielisko położone na terenie Ośrodka Rekreacyjno- Wypoczynkowego w Pietrowicach. Zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej w Głubczycach sezon kąpielowy został wyznaczony na okres od 26 czerwca do 29 sierpnia 2021r.

W ramach kontroli urzędowej wykonano mikrobiologiczne badania jakości wody z kąpieliska przed sezonem letnim. Na podstawie sprawozdania z badań Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Głubczycach w dniu 23.06.2021r. wydał komunikat stwierdzający przydatność wody do kąpieli.

Organizator kąpieliska wykonywał badania jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej, zgodnie z zaakceptowanym harmonogramem pobierania próbek. Ponadto na bieżąco przeprowadzał wizualną ocenę jakości wody w kąpielisku.

Łącznie pobrano do badania 5 próbek wody. Badania wykonywało Laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Opolu, Oddział w Kędzierzynie- Koźlu.

Kontrola wewnętrzna przeprowadzana przez zarządcę kąpieliska była prowadzona prawidłowo. Wyniki badań jakości wody w zakresie mikrobiologicznym w sezonie letnim 2021, nie wykazały przekroczeń norm określonych w rozporządzeniu *Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli*. Przez cały sezon letni woda była przydatna do kąpieli.

Zgodnie ze sposobem klasyfikacji jakości wody w kąpielisku określonym w załączniku nr 3 do ww. rozporządzenia, biorąc pod uwagę zawartość bakterii *Escherichia coli* i Enterokoków w

latach 2018-2021, wodę z kąpieliska zaklasyfikowano jako „dobrą”.

W poprzednich dwóch sezonach kąpielowych woda posiadała klasę „dostateczną”. Zarządca kąpieliska jako potencjalną przyczynę pogorszenia się jakości wody w ostatnich sezonach kąpielowych wskazał obniżenie się poziomu wody w zbiorniku spowodowane mniejszą ilością opadów atmosferycznych. W związku z powyższym zmieniono punkt poboru wody do badań laboratoryjnych, co spowodowało poprawę jakości wody.

Oceny jakości wody w kąpielisku wydawane w trakcie sezonu kąpielowego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Głubczycach na bieżąco przekazywano Gminie Głubczyce i organizatorowi kąpieliska. Umieszczano je również na stronie internetowej PSSE w Głubczycach i przekazywano za pośrednictwem lokalnych mediów do publicznej wiadomości. Informacje o jakości wody systematycznie aktualizowano w ogólnokrajowym Systemie Monitoringu Jakości Wody w Kąpieliskach- Serwisie Kąpieliskowym na stronie <http://sk.gis.gov.pl> prowadzonym przez Główny Inspektorat Sanitarny.

4.2. Nadzór nad jakością wody na pływalniach

Kontrola jakości wody basenowej jest szczególnie ważnym elementem nadzoru sanitarnego na pływalniach. Właściciele lub zarządcy obiektów zostali zobligowani do wykonywania badań wody na własny koszt.

Ocena jakości wody basenowej dokonywana przez zarządzającego pływalnią obejmuje wykonywanie badań jakości wody zgodnie z harmonogramem ustalonym z właściwym państwowym inspektorem sanitarnym, prowadzenie bieżącej obserwacji wody, odnotowywaniu i informowaniu właściwego inspektora sanitarnego o wystąpieniu sytuacji mogących negatywnie wpływać na jakość wody oraz na stałym nadzorze pracy urządzeń wraz z rejestrowaniem wyników pomiaru.

Prowadzenie kompleksowej kontroli jakości wody na pływalniach przez zarządców, którzy są odpowiedzialni za jakość usług świadczonych w obiektach, wpływa bezpośrednio na zapewnianie szerokiej ochrony użytkowników przez co wzrasta zaufanie kąpiących do podmiotów zarządzających pływalniami oraz niezależnych organów nadzorczych, czuwających nad ich bezpieczeństwem.

W ewidencji PSSE w Głubczycach znajdują się 1 odkryty basen i 2 kryte pływalnie. Basen kąpielowy z Branicach został zlikwidowany. W 2021r. na terenie powiatu głubczyckiego otwarta była Kryta pływalnia *Hydrosfera* w Kietrze oraz Basen odkryty w Głubczycach.

Czynnikami o najwyższym znaczeniu dla zdrowia spośród wszystkich związanych z wodą na pływalni są wskaźniki mikrobiologiczne. Występowanie patogenów w wodzie basenowej tj. *Escherichia coli*, *Pseudomonas aeruginosa* w istotny sposób może zwiększać ryzyko zakażenia użytkowników pływalni. Niebezpieczeństwo to wynika z czasu ekspozycji na zagrożenie mikrobiologiczne zanim zostanie wykryte, dlatego tak istotna jest kontrola jakości wody basenowej oraz właściwe prowadzenie procesów uzdatniania i dezynfekcji wody.

Zanieczyszczenia mikrobiologiczne wnoszone są do wody przez użytkowników basenów. Osoby korzystające z kąpielni wnoszą do wody przede wszystkim drobnoustroje bytujące w przewodzie pokarmowym, w górnych drogach oddechowych, błonach śluzowych i na skórze. Oprócz drobnoustrojów wchodzących w skład normalnej mikroflory, stanowiących stałą lub przejściową mikroflorę ciała mogą to być również organizmy chorobotwórcze, będące przyczyną infekcji.

Badania wykonywane na pływalniach odbywają się również w zakresie parametrów fizykochemicznych, istotnych dla zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego osób kąpiących się. Pozwalają one na stwierdzenie czy technologiczne procesy uzdatniania i dezynfekcji wody prowadzone są na właściwym poziomie i czy są skuteczne. Zagrożenia wynikające z przekroczenia któregoś z parametrów fizykochemicznych, obserwuje się dopiero po dłuższym czasie ekspozycji na dany czynnik.

W ramach prowadzonego monitoringu jakości wody pobrano 139 próbek do badań mikrobiologicznych i 153 próbek do badań fizykochemicznych.

Zarządcy pływalni dokonywali oceny jakości wody basenowej na podstawie *Rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach*. Próbki wody pobierane były zgodnie z zatwierdzonym przez PPIS w Głubczycach harmonogramem, z częstotliwością i zakresem badań ujętym w ww. rozporządzeniu. Badania wykonywały laboratoria posiadające akredytację PCA.

Wyniki badań urzędowej kontroli jakości wody z Basenu kąpielowego w Głubczycach wykazały ponadnormatywne stężenie parametrów fizykochemicznych wody z systemu cyrkulacji oraz z niecki basenowej. W związku z powyższym zalecono wzmoczenie nadzoru nad procesami uzdatniania wody w celu zachowania wartości normatywnych określonych w ww. rozporządzeniu. Parametry mikrobiologiczne wody podczas całego sezonu kąpielowego spełniały obowiązujące wymagania.

Badania jakości wody wykonane z Krytej Pływalni *Hydrosfera* w Kietrze, wykazały ponadnormatywną ogólną liczbę mikroorganizmów w temperaturze 36°C po 48h inkubacji w 3 próbkach wody pobieranych z systemu cyrkulacji niecki basenowej. Administrator obiektu poprzez działania naprawcze poprawił jakości wody

Dokonywane przez zarządzających obu pływalniami badania parametrów fizykochemicznych wody nieregularnie wykazywały przekroczenia wartości dopuszczalnych norm dla: chloru wolnego, chloru związanego, chloroformu, odczynu, azotanów i potencjału redox. Przekroczenia te nie stanowiły bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia, wskazywały jednak na potrzebę wyregulowania procesów uzdatniania wody, co zalecono administratorom obu pływalni.

V. Zapobiegawczy nadzór sanitarny

Do zakresu działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego należało w szczególności:

- ✓ opiniowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin, w tym uzgadnianie zakresu i stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko, sporządzanych dla potrzeb planów zagospodarowania przestrzennego lub możliwości odstąpienia od przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.
- ✓ opiniowanie dokumentacji projektowych dot. budowy, rozbudowy, nadbudowy, przebudowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych lub ich części.
- ✓ wydawanie opinii sanitarnych na etapie oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć na środowisko, w tym wydawanie opinii w sprawie konieczności przeprowadzania postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć wraz z określeniem zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięć na środowisko oraz wydawanie opinii przed decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach.
- ✓ przeprowadzenie kontroli budowanych obiektów pod względem zgodności ich wykonania z wymaganiami higienicznymi i zdrowotnymi.
- ✓ uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych poprzez stwierdzenie zgodności ich wykonania pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych z zatwierdzonym projektem budowlanym.

Działalność Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego miała na celu zapewnienie właściwego stanu sanitarno-zdrowotnego w nowo realizowanych oraz przebudowanych obiektach, poprzez egzekwowanie rozwiązań technicznych gwarantujących zachowanie w nich odpowiednich warunków higienicznych i zdrowotnych, a także poprzez zapobieganie pogorszeniu standardów jakości środowiska w zakresie warunków zdrowotnych dla osób zamieszkujących oraz przebywających w sąsiedztwie obiektów mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Mając na uwadze ochronę zdrowia publicznego, w ramach dokonywanych uzgodnień, zwracano szczególną uwagę na zagadnienia związane z:

- ✓ odpowiednim przeznaczeniem terenów, w ramach planów zagospodarowania przestrzennego gmin, pod budownictwo mieszkaniowe, przemysłowe, usługowe, uwzględniając prognozowane zanieczyszczenia powietrza, hałas, warunki zaopatrzenia ludności w wodę, usuwania i unieszkodliwiania nieczystości płynnych i stałych.
- ✓ zastosowaniem rozwiązań w dokumentacji projektowej ograniczających uciążliwość planowanych obiektów dla środowiska, w sposób nie zagrażający zdrowiu i życiu ludzi, z zachowaniem właściwych warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie oraz warunków higieny użytkowania pomieszczeń (oświetlenie, wentylacja, ogrzewanie, sposób wykończenia itp.), egzekwując na każdym etapie procesu inwestycyjnego rozwiązania spełniające wymagania higieniczne i zdrowotne.

W 2021 r. zajęto 39 (w 2020 r. - 43) stanowisk w tym:

- ✓ 7 (w 2020r. – 3) w sprawie uczestniczenia w dopuszczaniu do użytkowania obiektów budowlanych, w tym 1 stanowisko w formie oświadczenia (w 2020r.- 3) o braku sprzeciwu w sprawie dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych.
- ✓ 5 opinii (w 2020r. – 7), dotyczących strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć, w tym:
 - 1 uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko sporządzonych dla projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
 - 4 opinie dotyczące projektów dokumentów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub ich zmiany wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.
- ✓ 20 opinii (w 2020r. – 18) dotyczących strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w tym:
 - 19 opinii, co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko,
 - 1 opinię przed wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.
- ✓ 6 opinii (w 2020r. – 5) do dokumentacji projektowych.

Wydano 1 (w 2020r – 8) decyzję finansową (opłatę) za czynności wykonane w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

Do inwestycji opiniowanych, czy uzgadnianych w 2021 r. pod względem sanitarno-zdrowotnym lub oddawanych do użytkowania na terenie naszego powiatu przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej należały m.in.:

- ✓ *obiekty handlowe,*
- ✓ *obiekty przemysłowe,*
- ✓ *budowle rolnicze,*
- ✓ *obiekty usługowe,*

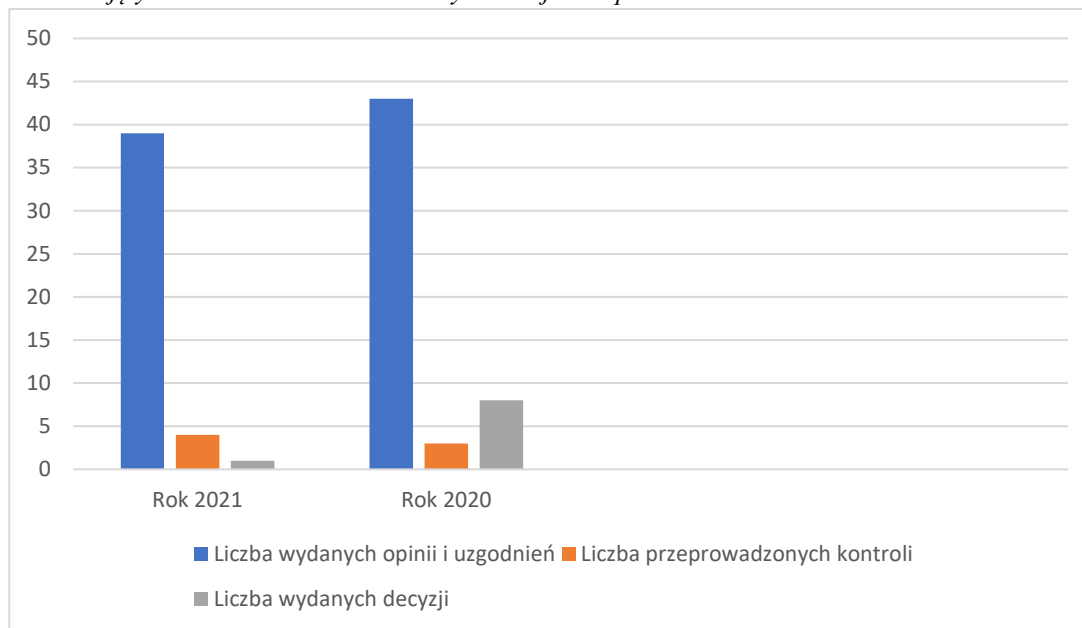
W opiniowanych projektach budowlanych, w tym dokumentacjach planowanej zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych lub ich części, nie stwierdzono znacznych naruszeń wymagań higienicznych i zdrowotnych.

W 2021r. uczestniczono w dopuszczeniu do użytkowania obiektu przedszkola. Ilość zajętych stanowisk uzależniona jest od liczby uzyskanych przez inwestorów decyzji – pozwoleń na budowę, delegujących organy państwowej inspekcji sanitarnej do uczestnictwa w postępowaniach związanych z koniecznością uzyskania pozwolenia na użytkowanie. Inwestycje realizowane były zgodnie z zatwierdzoną dokumentacją projektową.

W ramach wykonywanych działań nie stwierdzono występowania zagrożeń stanu bezpieczeństwa sanitarnego na terenie powiatu głubczyckiego.

Liczba zajętych stanowisk w 2021 roku była mniejsza w porównaniu z 2020r.

Podsumowanie

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny realizuje ustawowe obowiązki i zadania w zakresie ochrony zdrowia publicznego, w szczególności poprzez:

- ✓ opiniowanie lub uzgadnianie pod względem higienicznym i zdrowotnym projektów planów zagospodarowania i innych dokumentów strategicznych m. in. w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
- ✓ opiniowanie przedsięwzięć w ramach oceny oddziaływania na środowisko,
- ✓ uzgadnianie dokumentacji projektowych inwestycji,
- ✓ zajmowanie stanowisk w sprawie obiektów budowlanych przekazywanych do użytkowania.

Stanowiska Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajmowane są na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie administracyjne. Liczba stanowisk zależy w dużej mierze od liczby przedsięwzięć planowanych i realizowanych w powiecie.

Ocena projektowanych rozwiązań skupia się w szczególności na ocenie ryzyka narażenia ludności na czynniki fizyczne, chemiczne, biologiczne, uciążliwe lub szkodliwe dla zdrowia człowieka w miejscu jego zamieszkania i przebywania.

Działalność Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Głubczycach w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, związana z procesem inwestycyjnym, skutecznie zapobiegała nieprawidłowościom mającym wpływ na stan sanitarny powiatu głubczyckiego, tym samym przyczyniła się do powstawania obiektów budowlanych o wyższym standardzie technicznym, zapewniających właściwe warunki zdrowotne pobytu mieszkańców i higieny środowiska.

VI. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

6.1. Wprowadzenie

W 2021r. w ramach sprawowanego bieżącego nadzoru sanitarnego skontrolowano ogółem 82 obiekty użyteczności publicznej, w tym:

- ✓ *zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej,*
- ✓ *hotele oraz inne obiekty świadczące usługi hotelarskie,*
- ✓ *obiekty sportowe,*
- ✓ *obiekty rekreacyjne,*
- ✓ *domy pomocy społecznej,*
- ✓ *pozostałe obiekty użyteczności publicznej (m.in. ustęp publiczny, dworzec autobusowy, cmentarze, kaplice przedpogrzebowe, zakłady pogrzebowe, stacje paliw, przystanki autobusowe, domy kultury).*

Zakres kontroli obejmował m.in. stan sanitarno- techniczny pomieszczeń i wyposażenia, wdrożenie procedur zapewniających ochronę przed chorobami zakaźnymi, gospodarkę odpadami, zaopatrzenie w wodę do spożycia, prawidłowość odprowadzanie ścieków, przestrzeganie zakazu palenia tytoniu i wyrobów tytoniowych w obiektach.

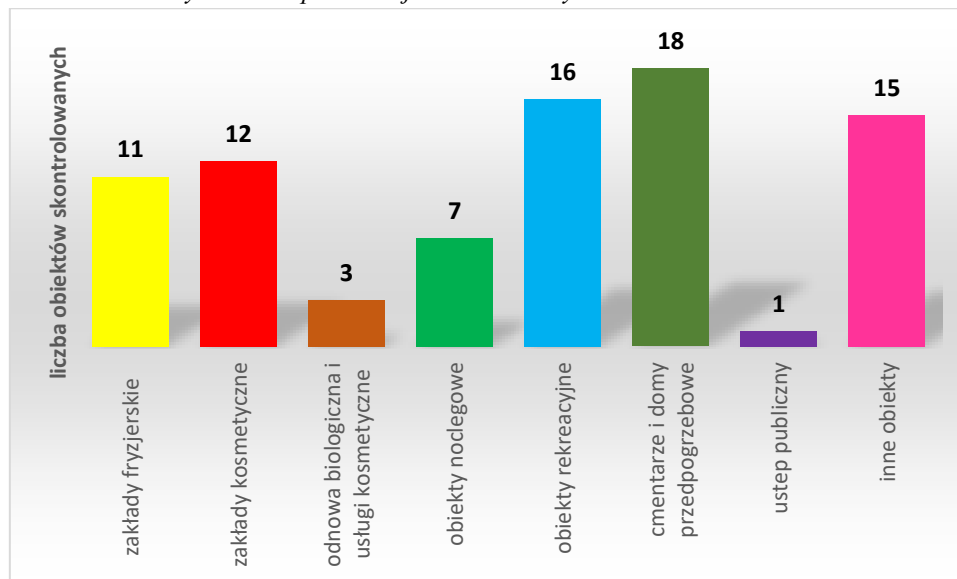
W związku z panującym stanem epidemii, podczas kontroli zwracano szczególną uwagę na odpowiednie procedury oraz zachowania przeciwdziałające rozprzestrzenianiu się wirusa SARS-CoV-2, w tym wdrożenie stosownych wytycznych.

Stan sanitarno- techniczny obiektów użyteczności publicznej w porównaniu do roku poprzedniego nie zmienił się. Postępowanie administracyjne prowadzono w stosunku do pięciu obiektów (w 2020r. dot. również 5 obiektów). Łącznie wydano 4 decyzje finansowe, 2 decyzje nakazujące poprawę stanu sanitarno- technicznego oraz 5 decyzji prolongujących termin wykonania nakazów.

Nieprawidłowości dot. uchybień sanitarno- technicznych stwierdzono w grupie obiektów wykonujących usługi fryzjerskie i kosmetyczne, zakładach pogrzebowych oraz domach pomocy społecznej. W związku ze stwierdzonymi uchybieniami nałożono 3 mandaty karne.

W 2021r. przeprowadzono 65 kontroli (w 54 obiektach) przestrzegania wymagań określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii. W związku z nie przestrzeganiem obostrzeń dot. głównie nie zasłaniania ust i nosa przez personel zakładów fryzjerskich i kosmetycznych oraz przekroczenie limitu osób przebywających na terenie obiektów nałożono 8 mandatów karnych na kwotę 600 zł.

Wykres nr 1 Liczba obiektów użyteczności publicznej skontrolowanych w 2021r.

6.2. Stan sanitarny wybranych obiektów

6.2.1. Obiekty świadczące usługi hotelarskie

Pod nadzorem znajdowało się 17 obiektów wśród nich:

- ✓ 1 hotel,
- ✓ 4 gospodarstwa agroturystyczne,
- ✓ 12 innych obiektów świadczących usługi noclegowe.

Bazę noclegową na terenie powiatu stanowią w większości obiekty z niewielką ilością pokoi, bez kategoryzacji.

Kontrole stanu sanitarno- technicznego przeprowadzono w 7 obiektach. Obiekty utrzymane w odpowiednim stanie sanitarnym. Wyposażenie zgodne w obowiązującymi wymaganiami w dobrym stanie technicznym. Zapas środków myjących, higienicznych i dezynfekcyjnych odpowiedni do potrzeb. Postępowanie z bielizną czystą i brudną prawidłowe. Sprzęt porządkowy przechowywany w wydzielonych miejscach. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki odpadami stałymi i ciekłymi.

W związku z wprowadzony stanem epidemii, na terenie obiektów wdrożono wytyczne GIS dla funkcjonowania obiektów hotelarskich w trakcie epidemii COVID-19.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono 20 kontroli (w 15 obiektach) sprawdzających przestrzeganie nakazów i zakazów w związku z epidemią COVID- 19 w Polsce. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

6.2.2. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej

To największa grupa obiektów objęta nadzorem sanitarnym. W ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Głubczycach na koniec 2021r. znajdowały się 64 obiekty, w tym:

- ✓ 28 zakładów fryzjerskich,
- ✓ 27 zakładów kosmetycznych,
- ✓ 2 zakłady odnowy biologicznej,
- ✓ 7 zakładów, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskich i kosmetycznych.

Łącznie skontrolowano 26 zakładów stwierdzając prawidłowy stan sanitarno- techniczny obiektów i wyposażenia. Nieprawidłowy stan sanitarny stwierdzono w 2 obiektach. Dotyczyły one nieodpowiedniego sposobu dezynfekcji narzędzi po wykonanej usłudze oraz złego stanu sanitarno- technicznego ścian, podłóg oraz wyposażenia obiektu. Nałożono 1 mandat karny oraz wydano 1 decyzję nakazującą usunięcie nieprawidłowości oraz 2 decyzje finansowe.

Ogólny stan sanitarno- techniczny pozostałych obiektów i wyposażenia oceniono jako dobry. Stwierdzono prawidłowe zachowania higieniczne personelu w zakresie stosowania procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami. Asortyment środków dezynfekcyjnych był odpowiedni do rodzaju wykonywania działalności. Sposób postępowania z odpadami komunalnymi stałymi i ciekłymi oraz wytwarzanymi podczas usług kosmetycznych nie budził zastrzeżeń. Postępowanie z bielizną jednorazowego i wielokrotnego użytku prawidłowe. Sprzęt porządkowy w odpowiedniej ilości, przechowywany w wydzielonym miejscu.

W związku z koniecznością dopracowania stosowanych procedur higienicznych wydano 25 zaleceń pokontrolnych. Dotyczyły one m. in. usprawnienia procesu dezynfekcji i sterylizacji.

W związku z panującym stanem epidemii szczególną uwagę zwracano na odpowiednie zachowania personelu w celu zapobiegania rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2. Łącznie przeprowadzono 45 kontroli w 39 obiektach, podczas których sprawdzano przestrzeganie wymagań określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii. Ze względu na nie przestrzeganie obostrzeń dot. głównie nie zasłaniania ust i nosa przez personel oraz przekroczenie limitu osób przebywających na terenie zakładów nałożono 8 mandatów karnych na kwotę 600 zł.

6.2.3. *Rekreacja wodna*

W ewidencji Stacji znajdują się 4 ośrodki przeznaczone do rekreacji wodnej:

- ✓ *Kąpielisko położone na terenie Ośrodka Rekreacyjno- Wypoczynkowego w Pietrowicach,*
- ✓ *Kryta pływalnia przy Szkole Podstawowej nr 2 w Głubczycach,*
- ✓ *Kryta pływalnia Hydrosfera w Kietrze,*
- ✓ *Basen sezonowy w Głubczycach.*

Infrastrukturę kąpieliska w Pietrowicach stanowią: 2 pomosty, trampolina, zjeżdżalnia, 2 ślizgawki dla dzieci, ogólnodostępne sanitariaty wyposażone w oczka ustępowe i natryski oraz drewniane przebieralnie usytuowane przy plaży. Na terenie kąpieliska znajduje się plac zabaw, boisko do gry w siatkówkę, miejsce przeznaczone do organizacji ogniska. Plaża trawiasta z wydzieloną częścią piaszczystą dla dzieci.

Utrzymaniem porządku i czystości zajmuje się personel Ośrodka Rekreacyjnego.

W okresie sprawozdawczym nie stwierdzono zaniedbań w utrzymaniu odpowiedniego bieżącego stanu porządkowego pomieszczeń i otoczenia.

Kryta pływalnia *Hydrosfera* w Kietrze oraz Basen sezonowy w Głubczycach zasilane są wodą z wodociągu publicznego. W nieckach basenowych (poza brodzikiem dla dzieci na pływalni w Głubczycach) woda krąży w obiegu zamkniętym. Przeprowadzany jest monitoring zawartości wolnego chloru oraz dezynfekcja wody.

Zarządca obiektu systematycznie wykonuje badania wody we wszystkich nieckach basenowych oraz systemie cyrkulacji zgodnie z obowiązującymi wymaganiami prawnymi.

W przypadku zmiany jakości wody natychmiastowo podejmowane są działania w celu uzyskania parametrów zgodnych z zapisami *rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach /Dz. U z 2015r. poz. 2016, ze zm./*.

W 2021r. Kryta Pływalnia przy Szkole Podstawowej nr 2 w Głubczycach była nieczynna.

6.2.4. *Pozostałe obiekty użyteczności publicznej*

(domy pomocy społecznej, obiekty sportowe, obiekty rekreacyjne, itp.)

W roku 2021 pod nadzorem PSSE w Głubczycach znajdowało się 159 pozostałych obiektów użyteczności publicznej, z czego skontrolowano 49 obiektów, co stanowi 31% obiektów ujętych w ewidencji.

Pozostałe obiekty użyteczności publicznej stanowią różnorodną grupę, co powoduje zróżnicowanie wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać obiekty należące do poszczególnych kategorii.

Przeprowadzone kontrole wykazały nieprawidłowości w 3 obiektach. W placówce zapewniającej całodobową opiekę dla osób starszych stwierdzono nieodpowiedni stan sanitarno-

techniczny wyposażenia obiektu, stosowanie nieprawidłowych procedur dezynfekcji w placówce, nieprzepisowy sposób postępowania z odpadami medycznymi.

W związku z powyższym wszczęto postępowanie administracyjne, w trakcie którego wszystkie nieprawidłowości zostały usunięte w związku z czym nie wydawano decyzji nakazowej. Zarządca obiektu został ukarany karą grzywny oraz kosztami kontroli.

W 2 zakładach wykonujących usługi pogrzebowe stwierdzono nieprawidłowości dot. braku odpowiednich warunków do przygotowania zwłok do pochówku, braku właściwego asortymentu środków dezynfekcyjnych, nieprawidłowych warunków pracy pracowników.

Kontrole przestrzegania obostrzeń obowiązujących w stanie epidemii COVID-19 wykazały nieprawidłowości dot. braku ochrony ust i nosa u obsługi oraz braku środków dezynfekcyjnych do rąk i powierzchni na dwóch stacjach paliw. W związku z powyższym nałożono 2 mandaty karne w wysokości po 150 zł.

Tereny obiektów rekreacyjnych (parki, place zabaw) utrzymane czysto. Przed rozpoczęciem sezonu letniego zarządcy dokonywali wymiany piasku w piaskownicach. W ramach prowadzonego nadzoru wydano zalecenia pokontrolne dot. poprawy stanu sanitarno-technicznego elementów wyposażenia tych obiektów, zaktualizowania informacji graficznej i słownej o zakazie palenia tytoniu, zaopatrzenia obiektu w kosze na odpady komunalne. Zalecenia na bieżąco wykonywano.

Pozostałe obiekty użyteczności publicznej utrzymane w dobrym stanie sanitarno-technicznym. Gospodarka odpadami stałymi i ciekłymi prawidłowa. Wdrożono wytyczne dot. działań podejmowanych w celu przeciwdziałania zakażeniom SARS-CoV-2.

VII. Ocena stanu sanitarnego podmiotów wykonujących działalność leczniczą

Podczas kontroli sanitarnych podmiotów wykonujących działalność leczniczą szczególną uwagę zwracano na stan sanitarno-techniczny placówek oraz utrzymanie bieżącej czystości i porządku.

Zakres nadzoru nad obiektami obejmował m.in:

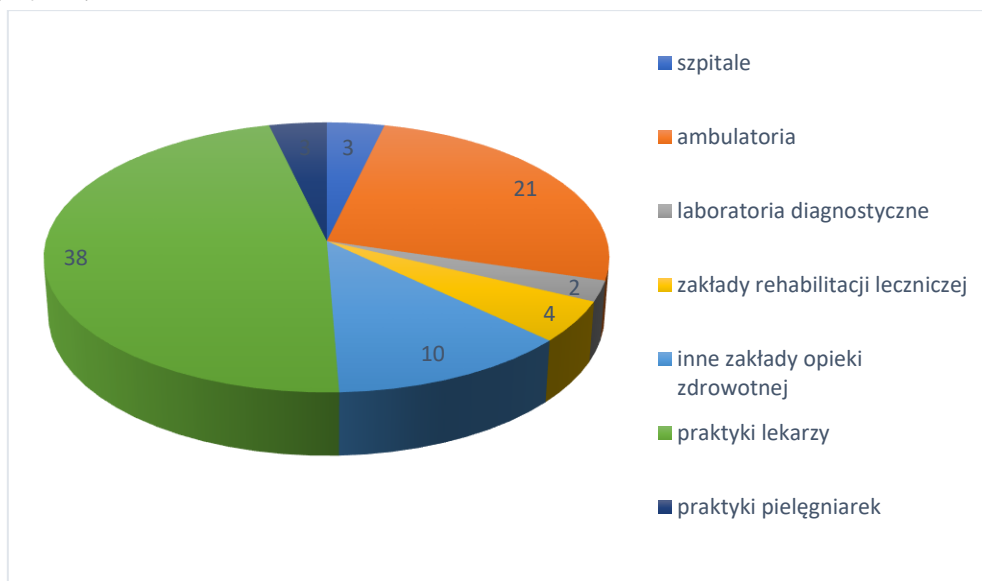
- ✓ przestrzeganie zasad aseptyki,
- ✓ opracowanie i stosowania procedur higienicznych,
- ✓ postępowanie z bielizną zakładową,
- ✓ postępowanie z odpadami pochodzenia medycznego,
- ✓ zwrócenie uwagi na zaopatrzenie w środki ochrony osobistej oraz ich stosowanie na stanowisku odpowiednio do zagrożenia.

Pod nadzorem sanitarnym znajdowało się 40 podmiotów leczniczych oraz 41 praktyk zawodowych lekarzy i pielęgniarek, w tym:

- ✓ 3 szpitale,
- ✓ 21 przychodni, ośrodków zdrowia, poradni, ambulatoriów,
- ✓ 2 medyczne laboratoria diagnostyczne,
- ✓ 4 zakłady rehabilitacji leczniczej,
- ✓ 10 innych zakładów opieki zdrowotnej,
- ✓ 38 praktyk lekarzy i lekarzy dentyków,
- ✓ 3 praktyki pielęgniarek i położnych.

Na poniższym wykresie przedstawiono liczbę obiektów wykonujących działalność leczniczą w 2021r. wg. ewidencji.

Wykres nr 1 Liczba obiektów wykonujących działalność leczniczą na terenie powiatu głubczyckiego wg ewidencji w 2021 r.

W 2021r. ograniczono liczbę zaplanowanych kontroli obiektów służb zdrowia ze względu na wprowadzenie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii. Ogółem skontrolowano 13 przychodni, 1 indywidualną specjalistyczną praktykę lekarza oraz 1 obiekt z grupy innych podmiotów leczniczych.

Kontrole nie wykazały nieprawidłowości. Obiekty utrzymane w dobrym stanie sanitarno-technicznym. Zaopatrzone w wodę wodociągową. Ścieki odprowadzane do sieci kanalizacyjnej. Odpady komunalne odbierane przez specjalistyczną firmę. Gospodarka odpadami medycznymi oraz postępowanie z bielizną czystą i brudną prawidłowe.

Obiekty utrzymane w dobrym stanie porządkowym. Wyposażenie o powierzchni gładkiej, zmywalnej, odpornej na działania środków dezynfekcyjnych, w dobrym stanie technicznym.

Środki myjące, higieniczne i dezynfekcyjne przechowywane w prawidłowych warunkach. Asortyment oraz zapas środków odpowiedni do potrzeb. Sprzątaniem pomieszczeń zajmuje się zatrudniony w przychodniach personel.

Przeprowadzone kontrole wykazały przestrzeganie procedur higienicznych obowiązujących w czasie epidemii tj. m.in. stosowanie środków ochrony osobistej przez personel i pacjentów, zwiększona częstotliwość dezynfekcji powierzchni wspólnych, zapewnienie ogólnodostępnego środka do dezynfekcji rąk, ograniczenie ilości osób przebywających na terenie placówek w celu zachowania odpowiedniego dystansu pomiędzy poszczególnymi osobami.

W związku z drobnymi uchybieniami dot. m. in. poprawy stanu sanitarnego powłok malarskich ścian/ sufitów, zaktualizowania procedur stosowanych w placówkach oraz wyłączenia z użytkowania suszarek do rąk w toaletach na czas epidemii wydano zalecenia pokontrolne w pięciu przychodniach zdrowia, które zostały wykonane.

Podsumowanie

Stan sanitarno- higieniczny oraz techniczny obiektów wykonujących usługi medyczne nie budził zastrzeżeń. Wyposażenie o powierzchni gładkiej, zmywalnej, odpornej na działania środków dezynfekcyjnych, w dobrym stanie technicznym. Właściwy dobór preparatów dezynfekcyjnych w stosunku do potencjalnego zagrożenia. Nie stwierdzono nieprawidłowości w sposobie przeprowadzania procesów sterylizacji narzędzi wielokrotnego użytku, postępowania z brudną bielizną oraz postępowania z odpadami medycznymi. Wdrożone i stosowane odpowiednie procedury higieniczne.

Zwiększa się świadomość personelu dotycząca zagrożeń epidemicznych związanych z wykonywaniem usług. Przeprowadzone kontrole wykazały przestrzeganie procedur obowiązujących w czasie epidemii tj. m.in. stosowanie środków ochrony osobistej przez personel i pacjentów, zwiększenie częstotliwości dezynfekcji powierzchni wspólnych, zapewnienie ogólnodostępnego środka do dezynfekcji rąk dozowanego bezdotykowo, ograniczenie ilości pacjentów przebywających na terenie placówek w celu zachowania odpowiedniego dystansu pomiędzy poszczególnymi osobami.

Przeprowadzane przez właścicieli obiektów remonty i modernizacje oraz zakup

nowoczesnego sprzętu i aparatury, przyczyniają się do poprawy funkcjonalności obiektów i poziomu świadczonych usług.

Dostęp do szpitali na terenie powiatu jest zapewniony.

W 2021r. zaobserwowano poprawę jakości mikrobiologicznej wody wodociągowej w porównaniu do roku poprzedniego. Nie wydawano decyzji stwierdzających brak przydatności wody do spożycia przez ludzi. Natomiast w 2020r. wydano 5 takich decyzji. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi odpowiadała wymogom *rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi*, z wyjątkiem sporadycznie występujących krótkotrwałych przekroczeń parametrów mikrobiologicznych oraz wystąpienia wysokiej zawartości żelaza i mętności wody na wodociągu publicznym Chróścielów- Nasiedle.

Na koniec 2021 roku wszystkie wodociągi na terenie powiatu głubczyckiego podawały wodę spełniającą wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. W zakresie stanu sanitarno-technicznego infrastruktury wodociągowej nie stwierdzono nieprawidłowości. Zarządcy wodociągów na bieżąco dokonywali napraw zużytych lub skorodowanych elementów urządzeń oraz przewodów wodnych, poprawy stanu technicznego ogrodzenia stref ochronnych i budynków wodnych.

W okresie sprawozdawczym jakość wody na pływalniach oraz wody z kąpieliska spełniała obowiązujące wymagania. Nie stwierdzono zanieczyszczeń powodujących zagrożenia zdrowotne dla osób korzystających z obiektów rekreacji wodnej.

Kontrola wewnętrzna jakości wody przeprowadzana przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne, zarządzających pływalniami oraz kąpieliskami była wykonywana w sposób nie budzący zastrzeżeń. Próbkę wody do badań laboratoryjnych pobierane były zgodnie z harmonogramem ustalonym z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Głubczycach. Badania wykonywały laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej lub inne laboratoria o udokumentowanym systemie jakości prowadzonych działań, zatwierdzonym przez Państwową Inspekcję Sanitarną.

Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej oceniany został jako dobry. Sporadycznie stwierdzone nieprawidłowości usuwane były bezproblemowo, poza zakładami usług pogrzebowych, gdzie wystąpiła konieczność wdrożenia postępowania egzekucyjnego. Pozostałe skontrolowane obiekty utrzymane w dobrym stanie sanitarno-technicznym. Bieżąca czystość zachowana, asortyment oraz zapas środków czystości i dezynfekcyjnych odpowiedni do potrzeb, przestrzegane są procedury utrzymania czystości i porządku. Zwiększa się świadomość personelu zakładów fryzjerskich, kosmetycznych i odnowy biologicznej dot. niebezpieczeństwa zakażenia chorobami w tym chorobami zakaźnymi.

W związku z powyższym ciągle następuje doprecyzowanie stosowanych procedur higienicznych oraz wyposażanie obiektów w sprzęt umożliwiający przeprowadzenie skutecznych procesów dekontaminacji.

Obiekty oferujące usługi noclegowe także zachowują odpowiednie standardy sanitarne. Przeprowadzana są remonty pomieszczeń oraz doposażenie obiektów w celu poprawy poziomu

funkcjonalnego i estetycznego obiektów. Zachowany jest należyty stan zarówno sanitarno-techniczny jak i higieniczny. Tereny rekreacyjne, przystanki autobusowe, obiekty kultury utrzymane są w należytej czystości.

Kontrolowane obiekty posiadały oznakowania graficzne i słowne o zakazie palenia tytoniu oraz papierosów elektronicznych. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej oraz gospodarki odpadami stałymi.

Współpraca w zakresie nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej oraz obiektami wodnymi z Urzędami Gmin, przedsiębiorstwami wodociągowo-kanalizacyjnymi oraz innymi podmiotami przebiega sprawnie, bez zakłóceń.

W związku z trwającym stanem epidemii na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, obiekty użyteczności publicznej oceniane były również pod względem przestrzegania wymagań określonych w *rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii*. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie obecności środków dezynfekcyjnych do rąk dla klientów oraz przestrzegania limitów osób przebywających w obiektach noclegowych. Natomiast w 21% skontrolowanych obiektów wykonujących usługi fryzjerskie i kosmetyczne stwierdzono nieprawidłowości z zakresu stosowania środków ochrony osobistej oraz nie przestrzegania limitu osób przebywających w obiekcie.

VIII. Zagrożenia występujące w środowisku pracy

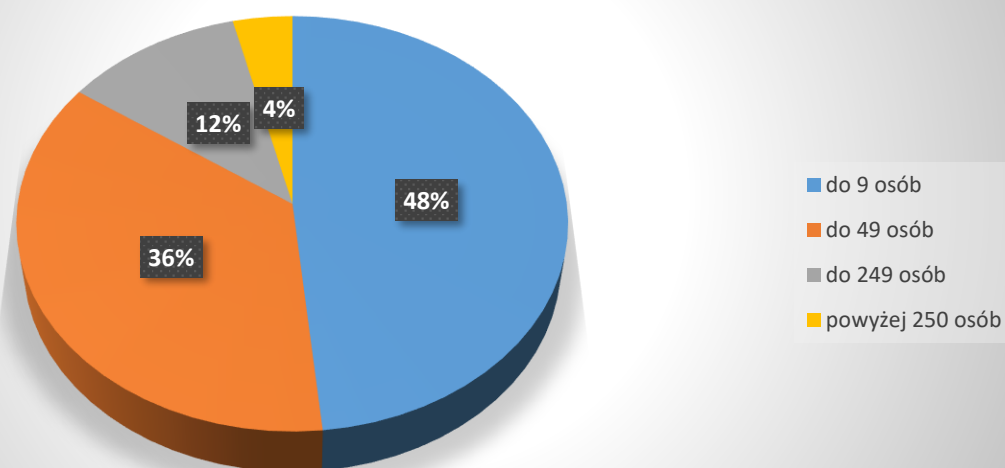
8.1. Wprowadzenie

W 2021 r. realizowano wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego w zakresie prowadzonego nadzoru w celu poprawy warunków pracy i ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy.

Pod nadzorem Oddziału Higieny Pracy znajdowało się **157** zakładów pracy, zatrudniających łącznie **5441** osób.

W 2021 roku w związku z przejęciem zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej MSWiA skontrolowano przejęte pod nadzór sanitarny obiekty Komendy Powiatowej Policji w Głubczycach oraz Komisariatu Policji w Kietrzu, jak również skontrolowano 1 przejęty obiekt będący wcześniej pod nadzorem Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego tj. Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Głubczycach.

Struktura podmiotów gospodarczych objętych ewidencją w 2021 r. wg zatrudnienia

8.2. Bieżący nadzór sanitarny

W ramach bieżącego nadzoru nad zakładami Oddział Higieny Pracy przeprowadził łącznie **49** kontroli w zakładach pracy zatrudniających **1900** osób oraz **2 postępowania administracyjne** prowadzone w związku z podejrzeniem chorób zawodowych.

Dodatkowo przeprowadzono wizytacje w 4 gospodarstwach rolników indywidualnych na terenie gmin: Kietrz, Głubczyce i Branice w związku z realizacją działań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy rolników oraz członków ich rodzin, a szczególnie dzieci do 16 roku życia. Podczas wizytacji zwracano uwagę na przestrzeganie podstawowych zasad BHP, bezpieczeństwa dzieci w gospodarstwie, zabezpieczeniu środków ochrony roślin i innych chemikaliów, zabezpieczanie przed zapyleniem podczas prowadzenia prac żniwnych, występowaniem chorób mających związek z pracą w gospodarstwie, szczególnie chorób zawodowych.

➤ Czynniki biologiczne w środowisku pracy

W ewidencji Oddziału Higieny Pracy znajduje się **79** zakładów, w których występują szkodliwe czynniki biologiczne, należące do 2 i 3 grupy. Kontakt z czynnikami biologicznymi w środowisku pracy ma 2350 osób. W roku 2021 skontrolowano **5** zakładów pracy, w których potwierdzono narażenie **69** osób – osoby te narażone są na czynniki biologiczne z grupy 2 i 3.

W 2021 r. stwierdzono nieprawidłowości w związku z czynnikami biologicznymi w jednym podmiocie – zakład pogrzebowy, zakresie: braku odpowiednich zaświadczeń lekarskich dla pracowników; braku szkoleń w zakresie bhp dla pracowników; braku instrukcji bhp ogólnych oraz stanowiskowych, niezapewnienia systemu pierwszej pomocy, braku oceny ryzyka zawodowego;

braku aktualnego spisu stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin; braku rejestrów pracowników oraz rejestru prac w narażeniu na czynniki biologiczne zaliczane do 3 grupy zagrożenia; niezapewnienia pracownikom pomieszczeń zaplecza higieniczno – sanitarnego; nieprawidłowego stosowania produktu biobójczego. Wydano **1** decyzję z terminem realizacji do 31 sierpnia 2021 r. i 20 września 2021 r.

W 2021 roku pod kątem narażenia na czynniki biologiczne skontrolowano przede wszystkim zakłady ochrony zdrowia oraz zakłady pogrzebowe.

Przeprowadzone kontrole w zakładach wykazały, że pracodawcy stosowali różne środki eliminujące ryzyko zawodowe, między innymi:

- informowanie i szkolenie pracowników,
- zlecenie wykonywania badań lekarskich,
- odpowiednie wyposażenie stanowisk pracy w, np.: rękawice ochronne, ubrania robocze i ochronne oraz środki higieny i dezynfekcyjne,
- znaki ostrzegawcze o zagrożeniu biologicznym umieszczone w widocznych miejscach,
- prowadzenie imiennych rejestrów pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych zaliczanych do 3 grupy zagrożenia,
- prowadzenie rejestru czynności, podczas których pracownik jest lub może być narażony na działanie szkodliwych czynników biologicznych zaliczanych do 3 grupy zagrożenia.

Pracownikom wykonującym prace związane z narażeniem na szkodliwy czynnik biologiczny zaproponowano uodpornienie przy użyciu dostępnej szczepionki (dotyczy szczepień przeciwko WZW). Nie stwierdzono chorób zawodowych związanych z narażeniem na czynnik biologiczny, natomiast zgłoszono jeden przypadek podejrzenia choroby zawodowej – gruźlica płuc.

➤ **Czynniki rakotwórcze**

W ewidencji znajduje się **10** zakładów, w których występują czynniki rakotwórcze. W roku 2021 r. przeprowadzono kontrole w **1** zakładzie, gdzie narażonych na czynniki rakotwórcze i mutagenne jest **20** osób, w tym **4** kobiety.

W skontrolowanym zakładzie nie stwierdzono uchybień pod kątem czynników rakotwórczych. Nie było również przypadku przekroczenia normy NDS czynników rakotwórczych na żadnym stanowisku pracy.

W 2021 r. żadna firma z terenu powiatu głubczyckiego nie zgłosiła prac związanych z usuwaniem odpadów azbestowych występujących jako poszycia dachów oraz płyt elewacyjnych. Prace takie prowadziły firmy z poza terenu powiatu. Otrzymano **7** zgłoszeń prac związanych z usuwaniem i transportem materiałów zawierających azbest.

➤ **Prekursory**

W ewidencji znajduje się **4** podmioty stosujące prekursory w działalności zawodowej; nie prowadzą natomiast działalności podmioty odpowiedzialne za wprowadzanie do obrotu prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3.

Przeprowadzono **1** kontrolę w zakresie stosowania i wprowadzania do obrotu prekursorów

narkotykowych, kontrola dotyczyła stosowania następujących prekursorów: nadmanganian potasu. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

➤ **Substancje i mieszaniny chemiczne**

Na terenie działalności Stacji Sanitarnej znajdują się **132** podmioty gospodarcze, w których występują substancje i mieszaniny chemiczne.

W zakresie substancji i mieszanin chemicznych przeprowadzono **26** kontroli u importerów, stosujących, wprowadzających do obrotu w tym:

wprowadzanie do obrotu substancji i mieszanin chemicznych

- ✓ liczba kontroli, podczas których stwierdzono nieprawidłowości - 1,
- ✓ liczba skontrolowanych produktów: 49,
- ✓ liczba skontrolowanych etykiet: 49,
- ✓ liczba skontrolowanych kart charakterystyki: 49,
- ✓ liczba kwestionowanych produktów: 6,
- ✓ liczba kwestionowanych kart charakterystyki: 2,
- ✓ liczba kwestionowanych etykiet: 4,
- ✓ liczba wydanych decyzji: 1.

stosowanie substancji i mieszanin chemicznych

- ✓ liczba kontroli, podczas których stwierdzono nieprawidłowości- 1,
- ✓ liczba skontrolowanych produktów: 87,
- ✓ liczba skontrolowanych etykiet: 87,
- ✓ liczba skontrolowanych kart charakterystyki: 86,
- ✓ liczba kwestionowanych produktów: 2,
- ✓ liczba kwestionowanych kart charakterystyki: 2,
- ✓ liczba kwestionowanych etykiet: 1,
- ✓ liczba wydanych decyzji: 0,
- ✓ liczba spraw przekazanych: 2.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Głubczycach przekazał kwestionowane sprawy do właściwych powiatowych inspektorów sanitarnych, zgodnie z właściwością miejscową.

➤ **Stosowanie produktów biobójczych**

Przeprowadzono ogółem **40** kontroli u stosujących produkty biobójcze.

Kontrole produktów biobójczych przeprowadzono w związku z występującymi w procesie pracy czynnikami biologicznymi (kontrole wykonane zgodnie z planem) oraz jako dodatkowe kontrole tematyczne, dotyczące przestrzegania określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii. W związku z epidemią wirusa SARS-CoV-2, w zakładach pracy, poza występującymi dotychczas zagrożeniami, uwzględniono zagrożenie powodowane przez koronawirusa SARS-CoV-2 i wywoływanej przez niego choroby COVID-19. Podczas kontroli skontrolowano **82** produkty biobójczych w zakresie stosowania. W 4 przypadkach zakwestionowano etykiety produktów ze względu na błędne oznakowanie lub brak pozwolenia na obrót produktem biobójczym lub brak karty charakterystyki.

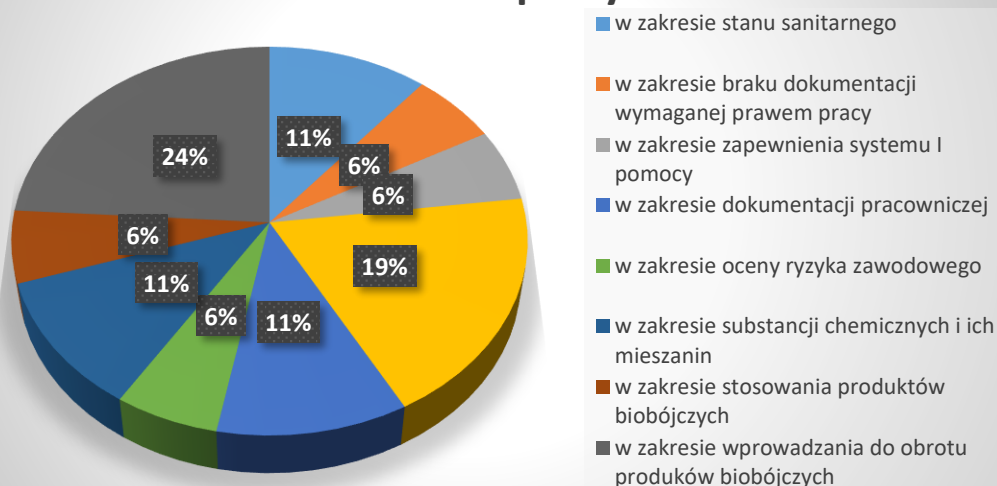
8.3. Postępowanie administracyjne i egzekucyjne

W związku z prowadzonym postępowaniem administracyjno-egzekucyjnym wydano łącznie **12** decyzji – w tym: **6** decyzji finansowych, **6** decyzji merytorycznych zawierających łącznie **17** nakazów usunięcia stwierdzonych uchybień:

- w zakresie **stanu sanitarnego** – **2** **nakazy**, dotyczących zapewnienia wymaganego stanu technicznego i sanitarnego w pomieszczeniach zaplecza socjalno-sanitarnego, niezapewnienia pracownikom pomieszczeń i i urządzeń higieniczno – sanitarnych.
- w zakresie **braku dokumentacji wymaganej prawem pracy** – **1** **nakaz**, dotyczący braku stanowiskowych oraz ogólnych instrukcji bhp,
- w zakresie **zapewnienia systemu pierwszej pomocy w miejscu pracy** – **1** **nakaz**,
- w zakresie **dokumentacji związanej z występowaniem w środowisku pracy szkodliwych czynników biologicznych** – **3** **nakazy**, dotyczące braku rejestru pracowników oraz rejestru prac w narażeniu na szkodliwe czynniki biologiczne zaliczane do 3 i 4 grupy zagrożenia, opracowania procedur postępowania ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi
- w zakresie **wymaganej dokumentacji pracowniczej** – **2** **nakazy**, dotyczące braku szkoleń w zakresie bhp oraz w zakresie profilaktycznych badań lekarskich
- w zakresie **ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy** – **1** **nakaz**,
- w zakresie **chemii** – **2** **nakazy**, dotyczący aktualnego spisu substancji chemicznych oraz ich mieszanin, braku aktualnych kart charakterystyki substancji chemicznych i ich mieszanin
- w zakresie **stosowania produktów biobójczych** – **1** **nakaz**,
- w zakresie **wprowadzania do obrotu produktów biobójczych** – **4** **nakazy**, dotyczących wycofania z obrotu produktu biobójczego, przedłożenia dokumentacji świadczącej o wycofaniu, prawidłowego oznakowania, sporządzenia karty charakterystyki

Liczba decyzji administracyjnych wzrosła w stosunku do roku poprzedniego.

Rodzaje uchybień w kontrolowanych zakładach pracy

8.4. Choroby zawodowe

Oddział Higieny Pracy realizując zadania dotyczące nadzoru nad zdrowotnymi warunkami środowiska pracy, prowadził również postępowanie administracyjne w zakresie występowania chorób zawodowych. W 2021 r. do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Głubczycach wpłynęły łącznie 2 zgłoszenia podejrzenia chorób zawodowych. Przeprowadzono 2 dochodzenia epidemiologiczne oraz sporządzono 2 karty narażenia zawodowego. Wydano 1 decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej, od której wpłynęło odwołanie. Pozostałe sprawy są w toku. Postępowania prowadzone w oparciu o rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1367) oraz rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 1 sierpnia 2002 r. w sprawie dokumentowania chorób zawodowych i skutków tych chorób (Dz. U. z 2013 r., poz. 1379). Postępowania dotyczyły:

- *nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy*, uznanych za rakotwórcze u ludzi – wywołanej sposobem wykonywania pracy – stwierdzono (sprawa w odwołaniu),
- przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwający co najmniej 15 lat – postępowanie w trakcie,
- *choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa – gruźlica płuc* – postępowanie w trakcie,

W porównaniu do roku poprzedniego liczba zgłoszonych podejrzeń chorób zawodowych pozostała na niezmiennym poziomie.

8.5 Działania związane z epidemią COVID-19

W związku z ogłoszeniem stanu zagrożenia epidemicznego w roku 2021 r. udzielano wielu telefonicznych i mailowych informacji dla pracodawców i pracowników, dotyczących zasad BHP podczas epidemii. Podczas kontroli nadzorowanych obiektów informowano o obowiązkach i wytycznych zgodnie z przepisami i zaleceniami GIS w związku z epidemią. Poza kontrolami warunków higieniczno-sanitarnych w zakładach pracy wykonanych zgodnie z harmonogramem pracy, w związku z trwającą epidemią wirusa SARS-CoV-2 przeprowadzono **40 kontroli** zakładów pracy w zakresie przestrzegania Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 maja 2021 r. w sprawie określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. z 2021 r. poz. 861 z późn. zm.). Podczas kontroli weryfikowano przestrzeganie zaleceń GIS, dostępność środków ochrony indywidualnej dla pracowników, dostępność środków do dezynfekcji rąk i powierzchni – legalność wprowadzania na rynek, poprawność wykonania karty charakterystyki i etykiety.

8.6 Wnioski

- ✓ Liczba zakładów pracy objętych ewidencją nie zmieniła się.
- ✓ Liczba wydanych decyzji administracyjnych zwiększyła się w stosunku do roku poprzedniego.
- ✓ W ostatnim roku spadła liczba zgłoszonych podejrzeń chorób zawodowych.

stan sanitarny powiatu w roku 2021

- ✓ Stan sanitarno-techniczny zakładów pracy systematycznie z roku na rok ulega poprawie.
- ✓ Działania Inspekcji Sanitarnej w zakresie pionu higieny pracy przyczyniły się do poprawy warunków pracy oraz zwiększenia poziomu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników.
- ✓ Oddział Higieny Pracy w 2021 r. prowadził działania związane z ogłoszeniem stanu epidemii na terenie kraju.

IX. Ocena warunków sanitarnych w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych

9.1. Stan sanitarny w szkołach i innych placówkach oświatowo – wychowawczych

Działalność i kompetencje Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie Higieny Dzieci i Młodzieży, obejmują sprawowanie bieżącego nadzoru nad stanem sanitarno – higienicznym placówek oświatowo-wychowawczych, w tym nad właściwą higieną procesu nauczania, odpowiednimi warunkami do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego i utrzymania higieny osobistej w placówkach. Sprawowany jest również bieżący nadzór na warunkami wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży.

Liczba placówek nadzorowanych przez Sekcję Higieny Dzieci i Młodzieży w 2021r.:

- a) stałych - 50 (6 żłobków, 14 przedszkoli, 14 szkół podstawowych, 7 zespołów szkół, 1 szkoła specjalna, 2 placówki opiekuńczo wychowawcze z pobytem całodobowym, 2 placówki wsparcia dziennego, 1 pozaszkolna placówka specjalistyczna, 1 szkoła muzyczna, 2 schroniska młodzieżowe).
- b) sezonowych – 11 (3 placówki wypoczynku zimowego, 8 placówek wypoczynku letniego).

W 2021 przeprowadzono kontrole sanitarne w następujących placówkach:

- ✓ żłobki -2
- ✓ przedszkola - 3
- ✓ szkoły podstawowe- 11
- ✓ zespoły szkół - 7
- ✓ placówki opiekuńczo – wychowawcze – 2
- ✓ internaty- 1
- ✓ szkoły specjalne – 1

Przeprowadzono również 11 kontroli wypoczynku (zimowego i letniego) dzieci i młodzieży oraz 11 kontroli tematycznych związanych z przygotowaniem szkół do nowego roku szkolnego 2021/2022.

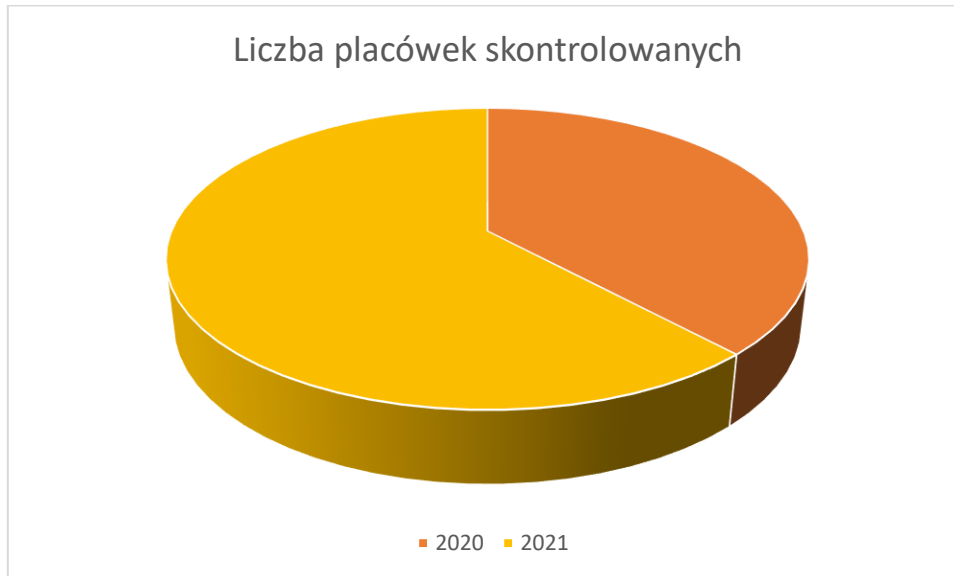
Ponadto skontrolowano placówki opiekuńczo – wychowawcze powiatu głubczyckiego tj. Dom Dziecka w Krasnym Polu oraz Placówkę Interwencyjną „Gniazdo” w Głubczycach.

9.1.1. Wyniki przeprowadzonych kontroli i stwierdzone nieprawidłowości.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w kontrolowanych obszarach, w celu wyegzekwowania standardów higienicznych wymaganych przepisami prawa, konieczne było zastosowanie środków represyjnych polegających na wydaniu zaleceń, prowadzeniu postępowania administracyjnego i wydania stosownych decyzji administracyjnych.

W związku z przytoczonymi powyżej działaniami kontrolnymi w 2021r. wydano 8 decyzji administracyjnych i 3 finansowe. Nie nałożono mandatów karnych.

W placówkach zapewniono warunki do utrzymania higieny osobistej dzieci i młodzieży oraz dostęp do bieżącej ciepłej i zimnej wody przez cały rok, mydło w płynie w dozownikach, suszarki do rąk lub ręczniki jednorazowe, papier toaletowy w kabinach ustępowych lub w pojemnikach przed kabinami.

Stwierdzone nieprawidłowości, skutkujące wydaniem decyzji nakazowej dotyczyły:

- ✓ doprowadzenia do odpowiedniego stanu technicznego nawierzchni dojścia do boiska szkolnego
- ✓ doprowadzenia do odpowiedniego stanu sanitarno-technicznego powłok malarskich ścian oraz powierzchni podłóg w sali gimnastycznej,
- ✓ doprowadzenia do odpowiedniego stanu sanitarno-technicznego powierzchni malarskich ścian w stołówce szkolnej.

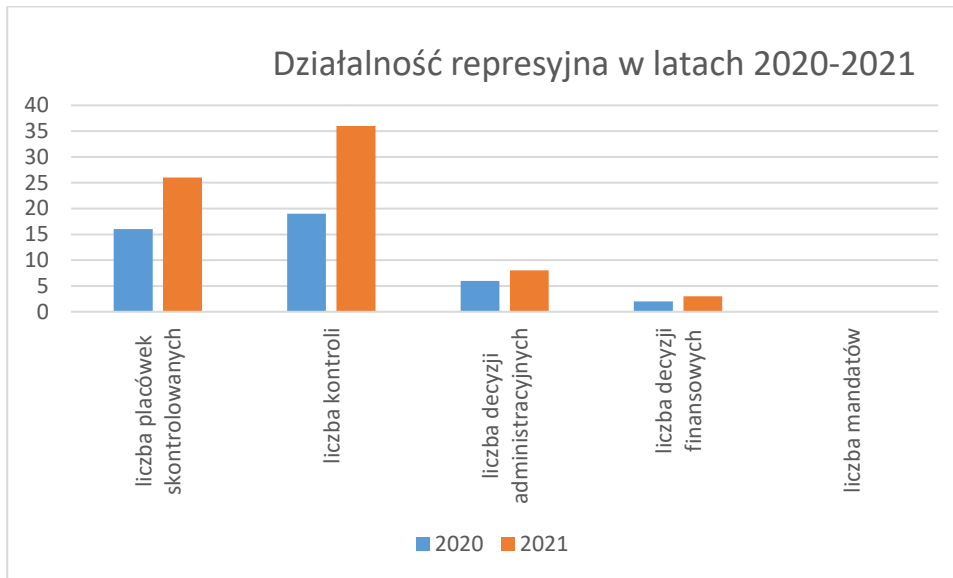
W roku 2021 wpłynęło 5 wniosków o prolongatę terminów wykonania decyzji administracyjnych. We wszystkich przypadkach organ przychylił się do prośby wnioskodawcy. Przedstawiciele placówek oświatowych uzasadniali potrzebę prolongaty terminu wykonania decyzji, najczęściej trudną sytuacją finansową oraz problemami ze znalezieniem wykonawcy inwestycji.

Ponadto, w 16 placówkach wydano doraźne zalecenia pokontrolne dotyczące:

- ✓ poprawy stanu blatów ławek (pojedyncze sztuki w klasach),
- ✓ usunięcia zalegających na terenie przedszkola odpadów,
- ✓ odświeżenia powłok malarskich ścian i sufitów w pomieszczeniach placówek,
- ✓ doprowadzenia do odpowiedniego stanu sanitarno-technicznego rantów mebli w szatniach,
- ✓ doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno-technicznego powierzchni podłóg w pralni,
- ✓ doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno-technicznego fug i drzwi w prysznicach,
- ✓ zapewnienia prawidłowego oznakowania numerem/kolorem zestawu edukacyjnego ucznia/przedszkolaka,
- ✓ doprowadzenia do odpowiedniego stanu sanitarno-higienicznego sprzętu sportowego tj. kozła gimnastycznego,

- ✓ doprowadzenia do odpowiedniego stanu sanitarno-technicznego osłon grzejników i nawierzchni parkietu w sali gimnastycznej,
- ✓ zapewnienia szczelnych połączeń ścian z podłogą w korytarzu,
- ✓ doprowadzenia do odpowiedniego stanu sanitarno – technicznego listew przypodłogowych w klasopracowniach i ciągach komunikacyjnych,

W 2021r. w powiecie głubczyckim nie powstała żadna nowa placówka edukacyjna. Nastąpiła natomiast likwidacja Zespołu Szkół Medycznych w Branicach.

9.1.2. Przeprowadzane w placówkach remonty, rozbudowy, w tym przygotowanie do nowego roku szkolnego.

Stan sanitarno-techniczny placówek nauczania i wychowania na terenie powiatu głubczyckiego z roku na rok ulega poprawie. Dyrektorzy szkół, przedszkoli, żłobków, placówek rekreacyjnych oraz placówek pracy pozaszkolnej w okresie wakacji prowadzą remonty oraz prace konserwatorskie, co bezpośrednio przyczynia się do poprawy standardów nauczania.

W 2021 r. w placówkach przeprowadzono:

- ✓ gruntowny remont bloku żywienia w Szkole Podstawowej w Branicach,
- ✓ prace w zakresie termomodernizacji ściany elewacyjnej budynku od strony parkingu w Zespole Szkół w Pietrowicach,
- ✓ prace polegające na wymianie instalacji elektrycznej w szkolnej kuchni w Szkole Podstawowej we Włodzieninie,
- ✓ prace remontowo – instalatorskie w kuchni szkolnej Zespołu Szkół w Kietrze
- ✓ przeprowadzono inwestycję polegającą na rozbiórce schodów zewnętrznych i ganku oraz budowie nowych schodów zewnętrznych wraz z wykonaniem nowego utwardzenia terenu przy budynku przedszkola przy ul. Krakowskiej 6 w Baborowie,
- ✓ położono nową kostkę brukową na terenie przyległym do Zespołu Szkół Centrum

Kształcenia Rolniczego w Głubczycach, na którym między innymi stacjonuje szkolny sprzęt rolniczy oraz zainstalowano nowe ogrodzenie. Ponadto, zakupiono nowy piec konwekcyjny dla pracowni gastronomicznej placówki.

We wszystkich nadzorowanych placówkach podczas ferii zimowych oraz przerwy wakacyjnej prowadzono prace porządkowe w obiektach oraz na zewnątrz, obejmujące: kompleksowe sprzątanie pomieszczeń, m. in. w zakresie: mycia okien, stolarki drzwiowej, podłóg, lamperii, lamp, sprzętu i mebli, grzejników c.o., prania dywanów, firan itp. Ponadto, porządkowano teren wokół szkół, koszą trawniki, podcinano drzewa i krzewy.

9.2. Ocena warunków środowiska szkolnego

W 2021 r. nadzorowano środowisko placówek nauczania i wychowania w zakresie:

- ✓ pomiarów temperatury powietrza w pomieszczeniach,
- ✓ oceny zgodności z normami natężenia oświetlenia sztucznego w pomieszczeniach,
- ✓ oceny tygodniowego rozkładu zajęć pod kątem zasad higieny pracy ucznia,
- ✓ oceny dostosowania mebli do zasad ergonomii,
- ✓ pomiarów wagi tornistrów szkolnych, oceniając tym samym stopień przeciążenia uczniów w tym zakresie.

Nadzór nad prawidłową higieną nauczania w placówkach powiatu głubczyckiego, Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży realizuje przede wszystkim poprzez:

- ✓ ocenę na miejscu podczas przeprowadzania kontroli protokołu dot. aktualnego pomiaru natężenia oświetlenia sztucznego- wszystkie skontrolowane placówki przedstawiły do wglądu niniejszy protokół. Nie stwierdzono nieprawidłowości.
- ✓ ocenę na miejscu podczas przeprowadzanej kontroli temperatury otoczenia - badania przeprowadzono w 8 placówkach w 33 pomieszczeniach, nieprawidłowości nie stwierdzono.
- ✓ ocenę mikroklimatu pomieszczeń. Podczas kontroli sanitarnych w placówkach oprócz mierzenia temperatury pomieszczeń, zwraca się uwagę na zagęszczenie, zwłaszcza w przedszkolach oraz na mikroklimat sal, w których przebywają dzieci i młodzież.

Ponadto, udzielane są instruktaże dotyczące np. potrzeby systematycznego wietrzenia pomieszczeń oraz korzystania z mikrowentylacji, w szczególności przy plastikowej stolarce okiennej, a także zapewnienia i korzystania z termoregulacji na grzejnikach c.o.

- ✓ analizę rozkładów zajęć, którą przeprowadzono w 11 placówkach w 104 oddziałach. Nieprawidłowości w ocenianym zakresie nie stwierdzono. Racjonalne zaplanowanie rozkładów zajęć lekcyjnych w układzie dnia, tygodnia i roku szkolnego jest nieodzownym warunkiem higienicznej organizacji procesu dydaktyczno- wychowawczego w szkole. Z punktu widzenia zasad higieny pracy umysłowej ucznia i zachowania rytmiczności trybu życia, rozłożenie obciążenia nauką powinno być równomierne w ciągu tygodnia. Zajęcia z elementami ruchu stanowią przeciwwagę dla wysiłku umysłowego i unieruchomienia uczniów w pozycji siedzącej na pozostałych lekcjach, dlatego powinny być one uwzględniane w każdym dniu zajęć lekcyjnych. Ma to korzystny wpływ na stan zdrowia ucznia, jego samopoczucie i wydajność pracy szkolnej.

Wszystkie objęte nadzorem szkoły i zespoły szkół zapewniają uczniom możliwość pozostawiania części podręczników i przyborów szkolnych, zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U 2020 r. Nr 6, poz. 1604), §4 a, które określa, iż w szkole lub placówce zapewnia się uczniom miejsce na pozostawienie podręczników i przyborów szkolnych.

Przeprowadzone kontrole nie wykazały przypadków łamania zakazu palenia wyrobów tytoniowych i papierosów elektronicznych. Skontrolowane obiekty oznakowane zgodnie z wymaganiami art. 5 ust. 1a Ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych /tj. Dz. U. 2021r., poz. 276/.

Na terenie powiatu głubczyckiego nie stwierdzono placówek oświatowo - wychowawczych funkcjonujących:

- ✓ bez wodociągu,
- ✓ bez kanalizacji,
- ✓ z ustępami zewnętrznymi,
- ✓ bez dostępu do ciepłej wody w sanitariatach.

9.3. Działania związane z epidemią COVID-19.

Trwająca pandemia wirusa SARS CoV-2 w 2021 roku nadal miała ogromny wpływ na sposób funkcjonowania placówek edukacyjnych i wychowawczych, co skutkowało okresami nauki zdalnej i hybrydowej. Dzięki opracowanym na doświadczeniach roku 2020 mechanizmom walki z pandemią (w tym wdrożeniu stosownych wytycznych przeciwepidemicznych) oraz częściowemu wygaszeniu dużej ilości zakażeń w miesiącach letnich, udało się w minionym roku kalendarzowym przeprowadzić znacznie więcej kontroli niż w roku 2020.

Ograniczone zostały wyraźnie kontrole, w których konieczny jest bliższy kontakt fizyczny bezpośrednio z uczniem, np. ważenie tornistrów, czy też ocena prawidłowego dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii.

Zakres przeprowadzonych kontroli obejmował ocenę wdrożenia w placówkach wytycznych przeciwepidemicznych, opracowanych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, Ministerstwo Zdrowia oraz Głównego Inspektora Sanitarnego. Sposób uwzględnienia ww. wytycznych w organizacji funkcjonowania placówek był prawidłowy.

Ponadto, w roku 2021 wydano 69 opinii sanitarnych w sprawie zawieszenia zajęć w żłobkach, przedszkolach i szkołach na czas oznaczony. Wszystkie opinie były pozytywne.

Opinie wydawano w oparciu o stwierdzony stan faktyczny, z uwzględnieniem *Kryteriów Kluczowych* Głównego Inspektora Sanitarnego oraz ocenę możliwości organizacyjnych placówki, biorąc pod uwagę np. braki kadrowe w sytuacji dużej ilości zakażeń w placówce.

Na terenie powiatu w roku 2021 stwierdzono wystąpienie ogółem 8 ognisk zakażeń w placówkach edukacyjnych.

W dniach 14 stycznia, 5, 9 i 16 lutego przeprowadzono badania przesiewowe nauczycieli w szkołach i przedszkolach powiatu głubczyckiego. Badania były dobrowolne i bezpłatne. We współpracy z Wojewódzką Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną w Opolu sporządzano listy chętnych

do badań oraz koordynowano sprawne przeprowadzenie testowania na miejscu w placówkach. Pobrano ogółem 182 wymazy.

Przesiewowe testowanie nauczycieli w świetlicy Szkoły Podstawowej nr 3 w Głubczycach.

9.4. Dożywianie w placówkach oświatowo – wychowawczych.

Nawyki kształtują się od najmłodszych lat życia, dlatego należy uczyć dziecko, jak prawidłowo ma się odżywiać. Uczniowie przebywający w szkole powinni spożyć przynajmniej jeden, a optymalnie dwa posiłki w tym czasie. Najlepiej żeby był to ciepły posiłek – obiad. Udowodniono, że dzieci spożywające posiłek w szkole lepiej wykonują niektóre zadania związane z koncentracją i pamięcią, a także osiągają lepsze wyniki w takich przedmiotach, jak geografia czy matematyka, niż dzieci, które tego posiłku nie spożywają. Uczniowie niespożywający posiłku w szkole częściej mają problemy z nauką, zachowaniem i emocjami. Często skarżą się na bóle brzucha lub głowy, odczuwają osłabienie, rozdrażnienie, wykazują się gorszą koncentracją. Szkoły, w których organizowane są przerwy, na których dzieci spożywają posiłek, obserwują wśród uczniów większe skupienie, aktywniejszy udział w lekcjach i lepsze wyniki w nauce.

Zdjęcie pochodzi ze strony: www.ncez.pzh.gov.pl

Dożywianie dzieci i młodzieży przedstawiono w formie tabel, z uwzględnieniem liczby i rodzaju placówek (tabela nr 1) oraz ilości dzieci korzystających z posiłków (tabela nr 2).

Dane ujęte w tabelach obejmują placówki skontrolowane w 2021 r.

Tabela nr 1

Rodzaj placówki	Ilość skontrolowanych	Placówki wydające obiady		Placówki wydające śniadania	Placówki wydające napój poza zestawem obiadowym
		pełne	jednodaniowe		
Szkoła Podstawowa	11	9	2	0	11
Zespół Szkół	6	6	0	0	6
Razem	17	15	2	0	17

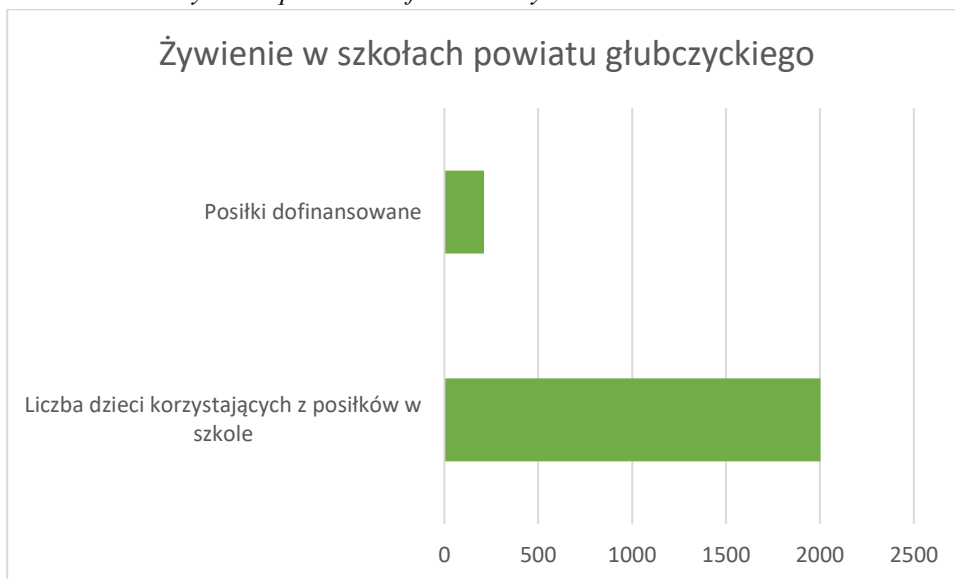
Tabela nr 2

Rodzaj placówki	Liczba uczniów w skontrolowanych placówkach	Liczba korzystających z obiadów ogółem	Liczba korzystających ze śniadań szkolnych	Liczba korzystających z posiłków dofinansowanych	Liczba korzystających z napoju
Szkoła Podstawowa	2008	1461	0	159	1461
Zespół Szkół	1998	480	0	43	480
Razem	4006	1941	0	202	1941

Placówki powiatu Głubczyckiego wydają przede wszystkim pełne obiady 2-daniowe, przygotowywane na miejscu.

Posiłki obiadowe (jedno lub dwudaniowe) w skontrolowanych placówkach otrzymywało w sumie 2002 uczniów, w tym 212 uczniów korzystało z posiłków dofinansowanych.

9.5. Nadzór nad wypoczynkiem letnim i zimowym dzieci i młodzieży

W 2021 r. ogólnie pod nadzorem znajdowało się:

- ✓ 6 turnusów zimowych
- ✓ 19 turnusów letnich

Pracownicy Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży przeprowadzili ogółem 11 kontroli turnusów wypoczynku dla dzieci i młodzieży, zorganizowanych w powiecie głubczyckim w roku 2021.

Kontrolą objęto 187 dzieci i młodzieży. Prowadzone działania kontrolne obejmowały również ocenę sposobu realizacji wytycznych przeciwepidemicznych podczas turnusu wypoczynkowego. Zgłoszona 1 interwencja dot. nie zgłoszenia wypoczynku do kuratorium oświaty, okazała się bezzasadna. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości. Przestrzegano wytyczne MEN, MZ, GIS wydane w związku z występowaniem stanu epidemii.

9.6. Podsumowanie

1. W minionym roku 2021, z uwagi na trwającą pandemię wirusa SARS-CoV-2 działania Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży skupiały się na zadaniach związanych z zapobieganiem rozprzestrzenianiu się pandemii COVID-19 w placówkach oświatowo wychowawczych. Wydawano opinie dotyczące czasowego ograniczenia nauczania stacjonarnego w związku z zakażeniami, oceniano również sposób realizacji wytycznych przeciwepidemicznych podczas wszystkich przeprowadzonych kontroli.
2. Działalność kontrolna w placówkach została znacząco zwiększona w stosunku do roku 2020, w którym przez większą część roku edukacja odbywała się całkowicie zdalnie.
3. Wypoczynek Dzieci i Młodzieży w roku 2021 został zorganizowany prawidłowo, nie stwierdzono nieprawidłowości ani przypadków nieprzestrzegania wytycznych przeciwepidemicznych podczas działań kontrolnych.
4. Stan sanitarno – techniczny oraz jakość wyposażenia w placówkach edukacyjnych powiatu głubczyckiego z roku na rok znacząco się poprawia, również w czasie epidemii dyrektorzy wymieniali meble oraz przeprowadzali remonty infrastruktury szkolnej.

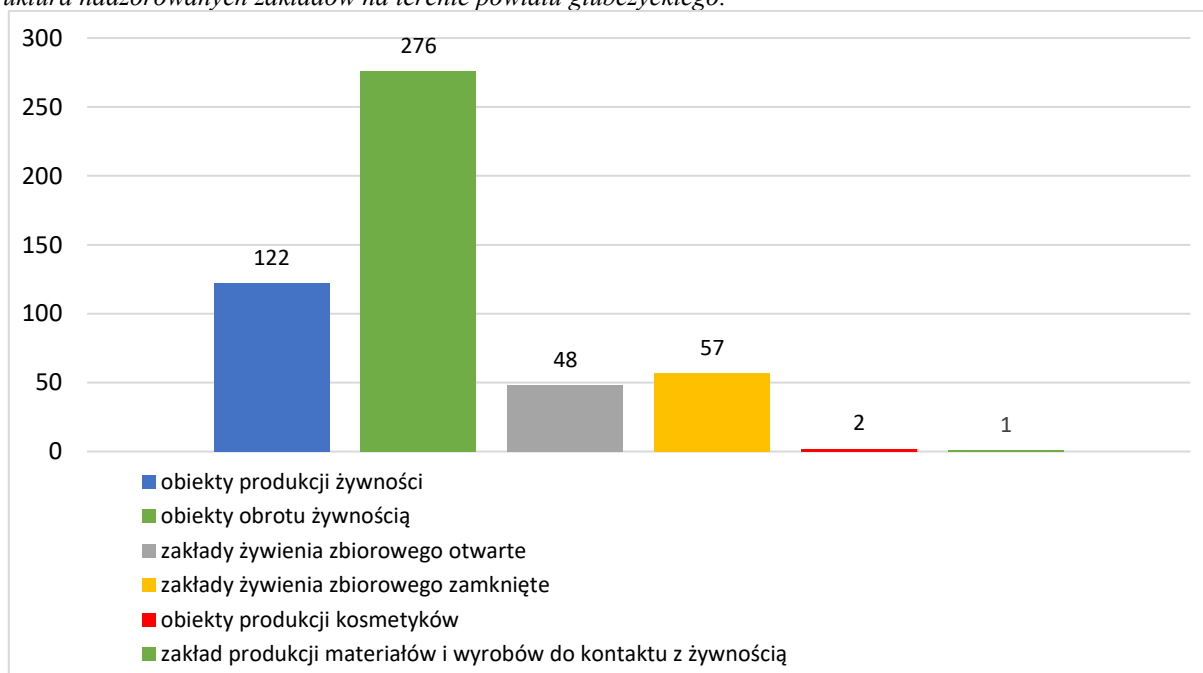
X. Stan sanitarny zakładów żywności, żywienia i przedmiotów użytku

10.1. Zakres nadzoru sanitarnego

W 2021r. pod nadzorem Oddziału Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku znajdowało się 509 obiektów żywności, żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków w tym:

- ✓ 122 zakłady produkcji żywności, w tym m.in.: 5 piekarni, 6 ciastkarni, 10 producentów lodów, 90 gospodarstw rolnych,
- ✓ 276 obiektów obrotu żywnością oraz materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, w tym m.in.: 129 sklepów spożywczych, 22 magazyny hurtowe, 8 kiosków, 68 środków transportu,
- ✓ 48 zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego, w tym m.in.: 27 zakładów małej gastronomii, 21 restauracji,
- ✓ 57 zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego, w tym m.in.: 3 bloki żywienia w szpitalach, 1 kuchnia niemowlęca, 13 bloków żywienia w Domach Pomocy Społecznej, 20 stołówek szkolnych, 12 stołówek w przedszkolach i żłobku, 2 stołówki w domach dziecka i młodzieży, 6 zakładów usług cateringowych,
- ✓ 2 obiekty produkcji kosmetyków,
- ✓ 1 zakład produkcji materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością /butelki typu PET przeznaczone do nalewu – przechowywania mleka spożywczego/.

Struktura nadzorowanych zakładów na terenie powiatu głubczyckiego.

W nadzorowanych zakładach przeprowadzono 328 kontroli sanitarnych w zakresie

bezpieczeństwa żywności, w tym 64 kontroli interwencyjnych. Ponadto w ramach działań przeciwepidemicznych w obiektach przeprowadzono 210 kontroli sanitarnych w zakresie podjętych działań mających na celu zapobieganie rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2 oraz przestrzegania wymagań określonych w *Rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii*. Wydano 29 decyzji administracyjnych, w tym 5 decyzji nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień. Winnych zaniedbań sanitarnych ukarano 47 mandatami karnymi na kwotę 5200,00 zł, w tym 25 mandatów nałożono za nieprzestrzeganie przepisów przeciwepidemicznych na łączną kwotę 1250 zł.

Wszystkie kontrole prowadzono zgodnie z opracowanym harmonogramem kontroli oraz w miarę potrzeb wynikających z prowadzonych postępowań w odniesieniu do zakładów bez wcześniejszego uprzedzenia podmiotów kontrolowanych. W każdym przypadku podejmowania działań dokonywano szczegółowej analizy zagrożeń pod kątem liczby narażonych osób, wielkości produkcji oraz wpływu na bezpieczeństwo żywności i żywienia. Realizowany przez Państwową Inspekcję Sanitarną system kontroli, którym objęto obiekty żywnościowo-żywnieniowe oraz wytwórnie i miejsca obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością pozwala na szybką interwencję i likwidację każdego potencjalnego zagrożenia pojawiającego się na skutek złamania przepisów sanitarnych.

10.2 Ogólna ocena obiektów żywności i żywienia

Stan sanitarny nadzorowanych obiektów oceniany był przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością uwzględniającymi przepisy w zakresie wymagań higieniczno-sanitarnych. Zgodnie z obowiązującymi przepisami obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności spoczywa na przedsiębiorcach branży spożywczej. Stan sanitarno-higieniczny obiektów żywności i żywienia jest bardzo zróżnicowany – działalność prowadzą obiekty nowoczesne jak i stare oraz obiekty małe (spora ilość sklepów w rejonach wiejskich) oraz duże (typu super i hipermarkety). Zdecydowaną większość stanowią małe placówki o ograniczonej powierzchni mieszczące się często w zwartych zabudowach, pozbawione możliwości rozbudowy i modernizacji, wprowadzające do obrotu szeroki asortyment środków spożywczych.

W 2021r. na terenie powiatu żaden ze skontrolowanych zakładów nie został oceniony jako niezgodny z wymaganiami.

Porównanie stanu sanitarnego obiektów na terenie powiatu w latach 2016-2021.

Lata	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Odsetek obiektów o stanie sanitarnym niezgodnym z wymaganiami	0	0,22	0,66	0,22	0	0

Na podstawie przedstawionych wyżej danych liczbowych można stwierdzić, że odsetek obiektów żywności i żywienia o nieodpowiednim stanie sanitarnym znajduje się na bardzo niskim poziomie i nie ma tendencji wzrostowych.

W wielu zakładach stan sanitarny i techniczny obiektów żywności i żywienia poprawia się m.in.

dzięki coraz większej świadomości przedsiębiorców w zakresie obowiązujących wymagań, systematycznym i konsekwentnym kontrolom prowadzonym przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz wdrażaniu i stosowaniu zasad dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP) a także wprowadzaniu systemu HACCP – Analizy Zagrożeń i Krytycznych Punktów Kontroli. Korzystając z ułatwień przewidzianych przez Komisję Europejską we wdrażaniu procedur HACCP w małych przedsiębiorstwach, w części zakładów spożywczych przestrzeganie zasad GHP i GMP uznano za wystarczające dla kontroli najważniejszych zagrożeń bezpieczeństwa żywności.

Stopień realizacji GHP/GMP oraz HACCP w nadzorowanych obiektach w 2021r. przedstawia się następująco.

Rodzaj obiektów	liczba nadzorowanych zakładów	liczba nadzorowanych zakładów z wdrożoną GHP/GMP	stopień wdrożenia %	liczba zakładów z wdrożonym systemem HACCP	stopień wdrożenia %
obiekty produkcji żywności	29	29	100	15	52
obiekty obrotu żywnością	276	274	99	48	17
obiekty żywienia zbiorowego otwartego	48	48	100	19	40
obiekty żywienia zbiorowego zamkniętego	57	57	100	20	35

10.3 Jakość zdrowotna środków spożywczych

Jakość zdrowotna środków spożywczych kontrolowana była poprzez pobieranie próbek środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością i przekazywanie ich w celu przeprowadzenia badań do laboratorium analitycznego Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu wraz z oddziałami laboratoryjnymi w Kędzierzynie-Koźlu oraz Kluczborku. Pobrane próbki badane były również w laboratoriach akredytowanych poza województwem opolskim.

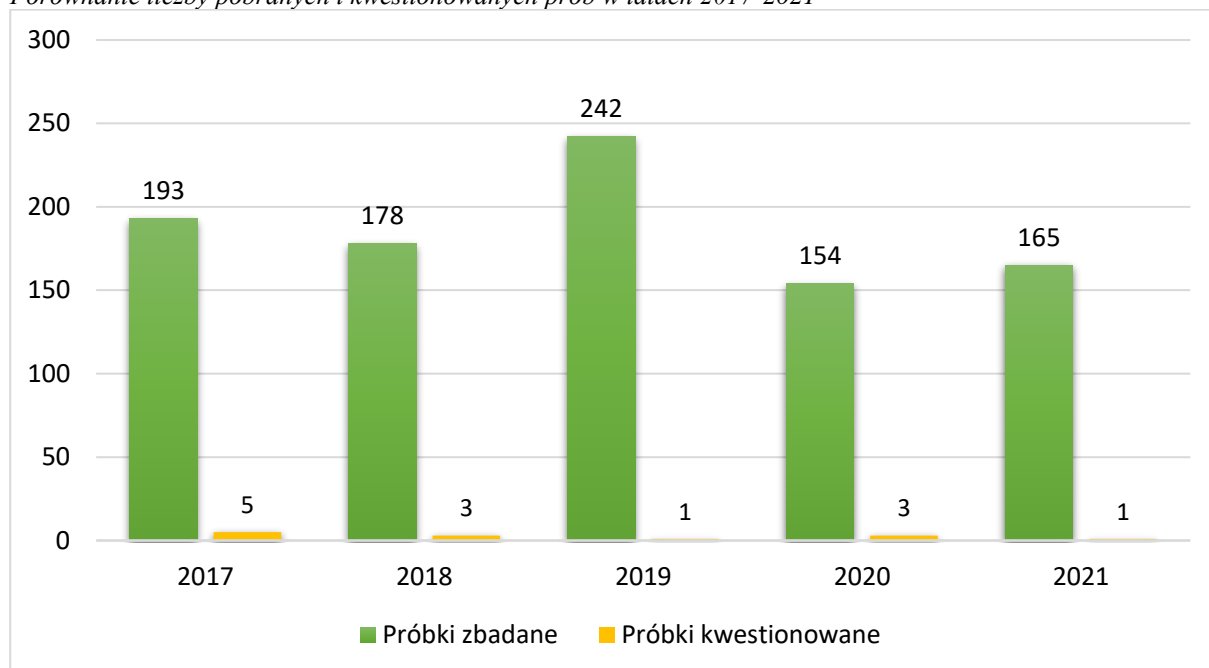
W 2021r. zbadano 162 próbki środków spożywczych oraz 3 próbki materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością. Jedna próbka nie spełniała obowiązujących wymagań jakości zdrowotnej, co stanowi 0,61 % ogółu próbek. Zakwestionowano próbkę żywności pn: „*Seler korzeń luz*”. Próbkę badano w kierunku zawartości metali w ramach urzędowej kontroli żywności zgodnie z planem pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu dla PIS na 2021r.

Stwierdzono, że jakość próbki w/w produktu pod względem przekroczenia najwyższej dopuszczalnej zawartości metali - kadmu nie odpowiada wymaganiom określonych w aktualnych

przepisach prawa.

Porównanie liczby pobranych i kwestionowanych prób w latach 2017-2021

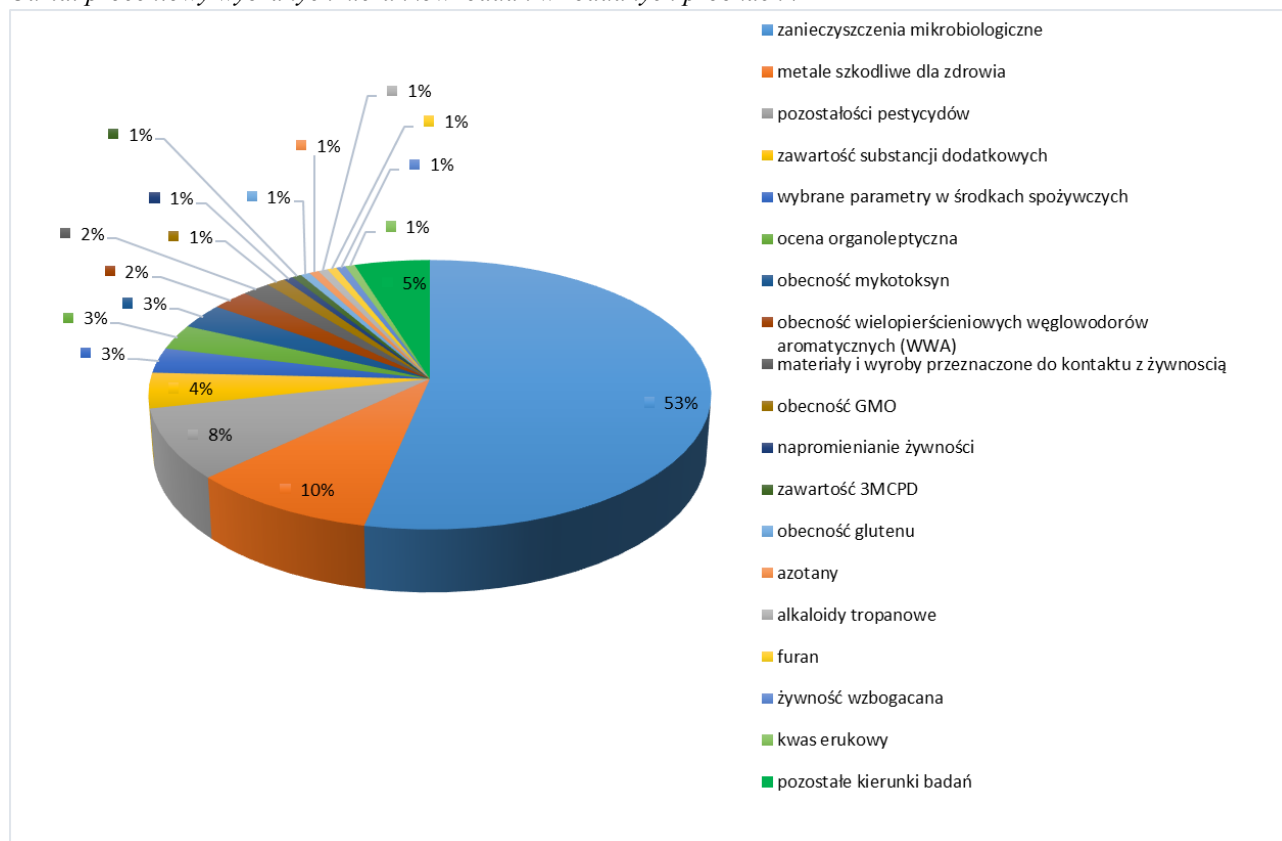
Do badań laboratoryjnych pobierano próbki z następujących grup żywności:

- ✓ mięso i produkty mięsne,
- ✓ drób, produkty drobiarskie, jaja,
- ✓ ryby i ich przetwory,
- ✓ mleko i przetwory mleczne,
- ✓ ziarno zbóż i przetwory mączno-zbożowe,
- ✓ wyroby cukiernicze i ciastkarskie,
- ✓ miód,
- ✓ orzechy,
- ✓ owoce i warzywa,
- ✓ tłuszcze roślinne,
- ✓ koncentraty spożywcze,
- ✓ zioła i przyprawy,
- ✓ wyroby garmażeryjne i kulinarne,
- ✓ środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego,
- ✓ suplementy diety,
- ✓ materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością.

Próbki badano w kierunkach: zanieczyszczeń mikrobiologicznych, obecności metali szkodliwych dla zdrowia, pozostałości pestycydów, obecności mykotoksyn, zawartości substancji dodatkowych, obecności organizmów genetycznie modyfikowanych, oceny sensorycznej, obecności wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych, napromieniania żywności, znakowanie środków spożywczych wzbogaconych i suplementów diety, obecności glutenu, zawartości 3MPCD,

kwasu erukowego, obecności furanu, obecności alkaloidów tropanowych, zawartości azotanów, histaminy, związków polarnych w tłuszczach, oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe u bakterii zoonotycznych i komensalnych, migracji bisfenolu A, migracji ołowiu i kadmu oraz migracji globalnej.

Udział procentowy wybranych kierunków badań w zbadanych próbkach .

Próbki środków spożywczych pobierano zarówno od producentów jak i w punktach sprzedaży zgodnie z opracowanym „Planem pobierania próbek w ramach urzędowej kontroli i monitoringu żywności dla PIS na 2021 rok”.

Pomimo zakwestionowania w 2021 roku 1 próbki żywności uzyskane wyniki z przeprowadzonych badań laboratoryjnych pozwalają na wyciągnięcie wniosku, iż stan bezpieczeństwa żywności (w zakresie badanych grup produktów oraz kierunków badań) na terenie powiatu głubczyckiego nie budzi zastrzeżeń.

10.4 Znakowanie

Prawidłowe znakowanie zawierające obowiązkowe informacje na temat żywności, w tym dotyczące substancji lub produktów powodujących alergię lub reakcje nietolerancji służy ochronie zdrowia konsumentów poprzez zapewnienie podstaw do dokonywania świadomych wyborów oraz bezpiecznego stosowania żywności.

Podczas kontroli sanitarnych przeprowadzonych w nadzorowanych obiektach pracownicy zwracają uwagę na prawidłowość znakowania środków spożywczych. Nastąpiła znaczna poprawa w

oznakowaniu środków spożywczych. Produkty są opisane w języku polskim, daty minimalnej trwałości lub termin przydatności do spożycia są czytelne, określona jest nazwa producenta i jego siedziba, napisy są trwałe i niemożliwe do usunięcia bez zniszczenia opakowania.

Próbki pobierane do badań laboratoryjnych oceniane są m.in. w kierunku znakowania zgodnego z obowiązującymi przepisami. Jako dodatkowy kierunek badań znakowanie przeprowadzono w 11 próbkach żywności w ramach urzędowej kontroli żywności.

Pobrane próbki były produkcji krajowej, importowane oraz wyprodukowane w krajach UE oraz poza krajami UE. Z powyższych próbek żadna nie została zakwestionowana.

10.5 System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach – RASFF

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach służy do wymiany informacji pomiędzy organami urzędowej kontroli. Do systemu wprowadzane są informacje o żywności, paszach i materiałach do kontaktu z żywnością, potencjalnie niebezpiecznych dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska i działaniach następczych w wyniku zidentyfikowania takich produktów. Przy zachowaniu właściwych kompetencji odpowiednie władze w Polsce kontrolują żywność, pasze oraz materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością w celu sprawdzenia czy przedsiębiorcy branży spożywczej i paszowej odpowiedzialni za zapewnienie bezpieczeństwa produktów spełniają wymagania określone w prawie żywnościowym i paszowym. Jeżeli w trakcie takich kontroli zostaną zidentyfikowane produkty niebezpieczne następuje bezzwłoczne podjęcie działań na poziomie lokalnym w celu wyeliminowania ryzyka spożycia produktów niebezpiecznych dla zdrowia oraz przekazanie wszelkich niezbędnych informacji do Krajowego Punktu Kontaktowego RASFF w Głównym Inspektoracie Sanitarnym. Krajowy Punkt Kontaktowy współpracuje z organami urzędowej kontroli żywności i pasz, komisją Europejską oraz innymi członkami sieci RASFF na zasadzie wzajemnego informowania o wykrytych produktach niebezpiecznych, co pozwala na podjęcie odpowiednich działań i tym samym ochronę zdrowia konsumentów.

Powiadomienia dzielą się na:

- **alarmowe** (zwane także powiadomieniem o zagrożeniu) – gdy zidentyfikowana zostanie niebezpieczna żywność lub pasz i niezbędne jest podjęcie natychmiastowych działań w tym zakresie w innym państwie będącym członkiem sieci,
- **informacyjne** – gdy zidentyfikowana zostanie niebezpieczna żywność lub pasze, jednak nie jest konieczne podjęcie natychmiastowych działań w tym zakresie w innym państwie będącym członkiem sieci,
- **powiadomienia o odrzuceniu na granicy** – gdy nastąpi odrzucenie na granicy partii, kontenera lub ładunku żywności lub paszy,
- **typu NEWS** (zwane także powiadomieniem o aktualnych zdarzeniach) – gdy członek sieci posiada informację związaną z bezpieczeństwem żywności lub pasz, która nie może być zakwalifikowana jako powiadomienie, a która może być przydatna dla innych członków sieci.

W 2021r. prowadzono działania w ramach otrzymywanych powiadomień. Otrzymano:

- ✓ 27 powiadomień alarmowych – w 19 przypadkach podejmowano działania i przeprowadzono 49 kontroli sanitarnych,
- ✓ 17 powiadomień informacyjnych – w 8 przypadkach podjęto działania i przeprowadzono 17 kontroli sanitarnych,
- ✓ 1 powiadomienie o odrzuceniu na granicy – nie podejmowano działań.

Łącznie przeprowadzono 66 kontroli w 47 obiektach obrotu żywnością i materiałami do kontaktu z żywnością. We wszystkich przypadkach przedsiębiorcy podejmowali we własnym zakresie działania zmierzające do wycofania produktów niezgodnych z wymaganiami w ramach funkcjonujących procedur wycofania. Nie było konieczności wydawania w tym zakresie decyzji administracyjnych.

W 2021r. Stacja podjęła 2 działania w systemie wczesnego ostrzegania RASFF:

- ✓ w związku z kwestionowaną próbką pn. „*Seler korzeń luz*”, z uwagi na przekroczenie najwyższej dopuszczalnej zawartości metali – kadmu,
- ✓ w związku z zgłoszeniem przedsiębiorcy dot. podwyższonej obecności tlenu etylenu w produkcie pn. „*Sezam łuszczony*”.

Przesłano powiadomienie informacyjne oraz alarmowe w systemie RASFF do Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Opolu, które następnie zostały zgłoszone do Krajowego Punktu Kontaktowego RASFF w Głównym Inspektoracie Sanitarnym.

10.6 Jakość zdrowotna materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków.

Nadzór sanitarny nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz produktami kosmetycznymi obejmuje zarówno sanitarno-higieniczne warunki produkcji, jak i bezpieczeństwo zdrowotne tych produktów.

Na terenie powiatu głubczyckiego znajdują się dwa zakłady produkujące kosmetyki. W zakładach tych przeprowadzono 4 kontrole sanitarną Zakłady oceniono jako zgodne z wymaganiami, kosmetyki produkowane są zgodnie z wytycznymi Dobrej Praktyki Produkcji. Dokumentacja produkowanych kosmetyków prawidłowa. Do badań laboratoryjnych w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych pobrano 10 próbek i nie zakwestionowano żadnej z nich.

Nadzór nad jakością zdrowotną materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością prowadzony był w:

1. placówkach obrotu środkami spożywczymi, które wprowadzały do obrotu także materiały i wyroby do kontaktu z żywnością,
2. sklepach w których prowadzono sprzedaż materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością wraz z innymi artykułami przemysłowymi.

Do badań laboratoryjnych pobrano 3 próbki materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością:

- ✓ próbkę puszek do piwa „*KUSTOSZ MOCNE*” w kierunku migracji bisfenolu A,
- ✓ próbkę wyrobów - zestaw szklanek 590 ml w kierunku migracji ołowiu i kadmu,
- ✓ próbkę wyrobów - kubki do piwa 400 ml w kierunku migracji globalnej.

Próbki nie zostały zakwestionowane.

10.7 Ocena jakości żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego na terenie powiatu głubczyckiego

Bardzo istotne z punktu widzenia zdrowia człowieka jest regularne spożywanie posiłków. Ma to istotne znaczenie szczególnie wobec konieczności wielogodzinnego przebywania dzieci i młodzieży poza domem z racji pobytu w przedszkolach, szkołach czy stałego przebywania mieszkańców w Domach Pomocy Społecznej. Zasady racjonalnego żywienia oraz zalecane racje pokarmowe dla różnych grup ludności opracowują i publikują jednostki badawczo-rozwojowe podległe i nadzorowane przez Ministra Zdrowia, w tym głównie Instytut Żywności i Żywienia. Przy planowaniu i realizacji żywienia zbiorowego, korzystne jest posługiwanie się modelowymi racjami pokarmowymi, w których podane są ilości poszczególnych grup produktów spożywczych. W placówkach żywieniowych przeprowadzono 35 kontroli sanitarnych. Dokonano analizy 35 jadłospisów sprawdzając sposób żywienia dzieci, młodzieży.

W trakcie kontroli przeanalizowano:

- ✓ 15 jadłospisów dekadowych w placówkach szkolnych,
- ✓ 9 jadłospisów dekadowych w placówkach przedszkolnych,
- ✓ 6 jadłospisów dekadowych w Domach Opieki Społecznej,
- ✓ 2 jadłospisy dekadowe w Szpitalach,
- ✓ 2 jadłospisy w internatach,
- ✓ 1 jadłospis w Domu Dziecka.

Analizując teoretycznie dekadowe jadłospisy stwierdzono uchybienia w 13 jadłospisach. Osobom odpowiedzialnym za planowanie jadłospisów przekazano stosowne uwagi. Pozostałe jadłospisy były urozmaicone i unikano powtarzalności zestawów. Posiłki zawierały dodatki produktów sezonowych, dodatki warzywne, źródła pełnowartościowego białka. Regularność, częstotliwość oraz pory spożywania posiłków również były prawidłowe.

10.8 Współpraca z innymi jednostkami kontrolnymi.

W ramach porozumienia o współpracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej i Inspekcji Weterynaryjnej współpracowano na bieżąco z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Głubczycach. W związku z wystąpieniem w Polsce ASF i na polecenie Głównego Inspektora Sanitarnego wspólnie z pracownikiem Inspekcji Weterynaryjnej przeprowadzono 26 kontroli na terenie targowiska w Głubczycach i miejsca targowego w Kietrze. Kontrole związane były z ewentualną, nielegalną sprzedażą na straganach produktów pochodzenia zwierzęcego zawierających mięso wieprzowe lub dzików. W toku wspólnych kontroli sanitarnych nie stwierdzono nieprawidłowości.

W związku z realizacją *Planu działania na 2021r. dotyczącego produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego, realizowanego w ramach porozumienia z dnia 20 stycznia 2015r. w sprawie współdziałania Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego* wspólnie z pracownikami Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Opolu oddział w Głubczycach oraz Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Opolu przeprowadzono 2 kontrolę w gospodarstwach rolnych/ogrodniczych.

Podjęto również współpracę z Komendą Powiatową Policji w Głubczycach. Przeprowadzono

wspólnie 68 kontroli sanitarne w obiektach żywnościowo-żywnościowych pod kątem przestrzegania przepisów przeciwepidemicznych.

10.9 Działania edukacyjne

Podczas kontroli sanitarnych prowadzone są także działania edukacyjne na rzecz poprawy świadomości i stanu wiedzy przedsiębiorców sektora spożywczego. Przedsiębiorców sektora spożywczego informowano o:

- ✓ zmianach przepisów prawnych w zakresie bezpieczeństwa żywności m.in. dotyczących znakowania żywności, obowiązku informowania konsumentów o wartości odżywczej i składnikach spożywczych o działaniu alergizującym,
- ✓ konieczności wdrażania i utrzymywania przez operatorów żywności zasad Dobrej Praktyki Higienicznej (GHP), Dobrej Praktyki Produkcyjnej (GMP) i systemu HACCP – Analizy Zagrożeń i Krytycznych Punktów Kontroli,
- ✓ obowiązujących zasadach higieny w przypadku prowadzenia produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego,
- ✓ konieczności kształtowania właściwych postaw i zachowań zdrowotnych poprzez popularyzowanie zasad higieny i racjonalnego żywienia,
- ✓ konieczności kształtowania wśród dzieci i młodzieży zdrowego stylu życia, ze szczególnym uwzględnieniem racjonalnego odżywiania i aktywności fizycznej jako głównych czynników w profilaktyce nadwagi i otyłości,
- ✓ konieczności wdrożeniu procedur mających na celu zapobieganie rozprzestrzenienia się choroby COVID-19 w tym: obowiązku zakrywania ust i nosa, stosowania środków do dezynfekcji rąk lub rękawiczek jednorazowych, konieczności zwiększenia częstotliwości dezynfekcji pomieszczeń ze szczególnym uwzględnieniem powierzchni dotykowych z którymi klienci lub pracownicy mają kontakt m.in. stanowiska kasowe, terminale płatnicze.

10.10 Wnioski

Mając na względzie zapewnienie bezpieczeństwa konsumentów w Polsce w czasie trwania epidemii COVID-19, w zakresie bezpieczeństwa żywności prowadzono działania kontrolne obiektów na podstawie oszacowanego ryzyka zdrowotnego. Priorytet stanowiły kontrole w związku z powiadomieniami w systemie RASFF oraz w związku z interwencjami konsumentów.

Ważnym zadaniem dla przemysłu spożywczego jest przestrzeganie zasad wprowadzonych w celu ochrony pracowników przemysłu spożywczego przed zakażeniem COVID-19, zapobiegania narażeniu lub transmisji wirusa i wzmocnienie praktyk sanitarnych i higieny żywności oraz przestrzeganie obowiązujących przepisów prawnych oraz wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego.

Stan sanitarno-techniczny nadzorowanych obiektów zlokalizowanych na terenie powiatu głubczyckiego nie stwarza zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi. Na 211 skontrolowanych zakładów nie wytypowano żadnego zakładu niezgodnego z wymaganiami.

W 2021r. nie wystąpiły zjawiska, które stanowiłyby istotne zagrożenie w zakresie

bezpieczeństwa żywności, zarówno pod względem skali zjawiska jak i rodzaju zagrożenia. Wszystkie stwierdzone nieprawidłowości można było skutecznie wyeliminować przy pomocy rutynowych procedur postępowania.

Najwięcej uchybień sanitarnych stwierdzono w obiektach obrotu żywnością oraz obiektach żywienia zbiorowego otwartego. Może to być spowodowane dużą rotacją personelu i w związku z tym brakiem dostatecznego doświadczenia i wiedzy pracowników na temat podstawowych zasad higien, wymagań higieniczno-sanitarnych obowiązujących w zakładach oraz potencjalnych zagrożeń.

Najczęściej powtarzające się nieprawidłowości w zakresie bezpieczeństwa żywności to: wprowadzanie do obrotu artykułów spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia, brak zachowania bieżącej higieny w placówkach oraz nieprawidłowy sposób postępowania z odpadami. Nieprawidłowości stwierdzane w zakresie nieprzestrzegania przepisów przeciwepidemicznych to: nieprzestrzeganie obowiązku zasłaniania ust i nosa przez personel zakładów oraz brak środków do dezynfekcji rąk i powierzchni dotykowych.

Dla zapewnienia wysokiego poziomu ochrony konsumentów na rynku żywności, w kontekście zmieniających się regulacji prawnych i pojawiania się nowych zagrożeń na tym rynku ważna jest ustawiczna edukacja wszystkich uczestników łańcucha żywnościowego – konsumentów, producentów oraz dystrybutorów żywności. Aktualna sytuacja w zakresie szkoleń nie zawsze jest zadowalająca z uwagi na przejęcie odpowiedzialności za szkolenia przez przedsiębiorców, którzy często nie przywiązują należytej uwagi do tych zagadnień.

Przeprowadzone kontrole sanitarne były skuteczne ze względu na podejmowanie natychmiastowych działań w przypadku występowania nieprawidłowości. Realizowany przez Państwową Inspekcję Sanitarną system kontroli pozwala na szybką interwencję i likwidację potencjalnego zagrożenia pojawiającego się na skutek nieprzestrzegania przepisów sanitarnych. Dodatkowo zalecano i wymagano wdrożenie procedur w zakresie zwiększenia bezpieczeństwa dla pracowników i klientów w związku z wystąpieniem epidemii.

Wyniki badań laboratoryjnych pobranych próbek żywności wskazują, że odsetek zdyskwalifikowanych próbek na przestrzeni ostatnich lat utrzymuje się na niskim poziomie, co świadczy o dobrej jakości środków spożywczych znajdujących się w obrocie. Jest to wynikiem wdrożenia w coraz większej ilości zakładów systemów kontroli wewnętrznej.

W celu zapewnienia właściwego poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego żywności w dalszym ciągu będzie kontynuowany nadzór sanitarny, szczególnie w zakresie:

- ✓ zachowania łańcucha chłodniczego na całej drodze od surowca do gotowego produktu, co ma szczególne znaczenie w przypadku środków spożywczych łatwopsujących się,
- ✓ zachowania higieny osobistej i higieny miejsca pracy,
- ✓ identyfikowalności surowców i produktów,
- ✓ stosowania prawidłowych procesów mycia i dezynfekcji,

- ✓ wdrażania i skutecznego stosowania systemów kontroli wewnętrznej w obiektach żywności i żywienia – zasad Dobrej Praktyki Higienicznej (GHP), Dobrej Praktyki Produkcyjnej (GMP), oraz systemu HACCP (wraz z niezbędną dokumentacją),
- ✓ właściwego stosowania substancji dodatkowych,
- ✓ prawidłowego znakowania wyrobów.

***Stosowane skróty:**

- GHP- Dobra Praktyka Higieniczna (ang. Good Hygienic Practice)
- GMP- Dobra Praktyka Produkcyjna (ang. Good Manufacturing Practice)
- GMO – Organizmy zmodyfikowane genetycznie (ang. genetically modified organisms)
- HACCP – System Analizy Zagrożeń i Krytycznych Punktów Kontroli (ang. Hazard Analysis and Critical Control Points)
- RASFF -System Wczesnego Ostrzegania w Zakresie Żywności i Środków Żywienia Zwierząt (ang. Rapid Alert System for Food and Feed)

XI. Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia

W związku z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2 i związanymi z tym ograniczeniami, które między innymi dotyczyły wielu placówek oświatowych np. zmiana formy nauczania na naukę zdalną lub hybrydową, realizacja programów edukacyjnych w szkołach i przedszkolach niosła z sobą wiele trudności i z tego powodu była znacznie ograniczona. Pomimo tych utrudnień w roku 2021 podejmowano działania w zakresie promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej wynikające z zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie promocji zdrowia, profilaktyki, sytuacji epidemiologicznej oraz potrzeb mieszkańców powiatu i dotyczyły:

- ✓ realizacji programów edukacyjnych, kampanii społecznych o zasięgu ogólnopolskim i wojewódzkim poprzez inicjowanie działań, nadzorowanie, monitorowanie oraz ocenę ich realizacji,
- ✓ wspierania koordynatorów oraz realizatorów programów edukacyjnych i przedsięwzięć prozdrowotnych poprzez organizowanie szkoleń i porad, udostępnianie materiałów edukacyjnych, wsparcie merytoryczne i metodyczne, publikacje w środkach masowego przekazu

Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia ma na celu kształtowanie postaw prozdrowotnych poprzez promowanie zdrowego stylu życia, oraz ograniczenie lub wyeliminowanie zachowań ryzykownych. Cel ten realizowany był w następujących obszarach:

11.1 Profilaktyka uzależnień od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych.

Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?”

Głównym celem programu jest edukacja w zakresie skutków zdrowotnych i społecznych używania substancji psychoaktywnych. Odbiorcami programu są uczniowie szkół ponadpodstawowych. W roku szkolnym 2020/2021 w programie uczestniczyło 146 uczniów z 2 szkół powiatu głubczyckiego. Głównym celem programu jest edukacja w zakresie skutków zdrowotnych, społecznych używania substancji psychoaktywnych. Wnioski: Realizacja kolejnej edycji programu z powodu wystąpienia stanu epidemii została ograniczona. Działania programowe zrealizowane zostały jedynie w 2 szkołach. Brak możliwości pełnego nauczania stacjonarnego w placówkach oświatowych skutkowało ograniczeniem działań edukacyjno-profilaktycznych.

11.2 Profilaktyka chorób zakaźnych

KRAJOWY PROGRAM ZAPOBIEGANIA ZAKAŻENIOM HIV I ZWALCZANIA AIDS

Celem działań profilaktycznych jest ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń wirusem HIV i

zachorowań na AIDS wśród ogółu społeczeństwa poprzez zapewnienie dostępu do informacji oraz edukacji.

Kampania profilaktyczna „Czy wiesz, że....”

Kampania została przygotowana w oparciu o wyniki badań społecznych dotyczących wiedzy na temat HIV/AIDS w Polsce oraz informacje przekazane przez konsultantów z Poradni Internetowej i telefonu Zaufania HIV/AIDS. Zebrane informacje wykazały, że nastąpił znaczny spadek poziomu wiedzy oraz powielane są różne mity i zakłamane fakty w zakresie HIV/AIDS. Kampania edukacyjna ma za zadanie przekazanie podstawowej wiedzy, sprostowanie błędów. Głównym zadaniem PSSE było udostępnianie podstawowej wiedzy w formie postów w mediach społecznościowych.

Program profilaktyki WZW typu B i C | pt. „Podstępne WZW”

Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży wiedzy na temat czynników ryzyka oraz sposobów skutecznego zapobiegania wirusowemu zapaleniu wątroby typu B i C.

W roku 2021 na terenie powiatu głubczyckiego do realizacji programu zgłoszono 2 szkoły średnie, w których dyrektorzy wyznaczyli szkolnych koordynatorów programu. Program realizowany jest przy wsparciu Fundacji „Gwiazda Nadziei”, która zapewnia materiały edukacyjne niezbędne w realizacji programu. Koordynatorzy jedynie częściowo zrealizowali działania programowe w 2 szkołach. W programie uczestniczyło 175 uczniów szkół średnich.

Profilaktyka czerniaka „Znamię! Znam je?”

Edycja programu w roku 2021 była kontynuacją działań zainicjowanych przez Fundację „Gwiazda Nadziei” a patronat merytoryczny nad programem objęła „Akademia Czerniaka”, powołana przez sekcję naukową Polskiego Towarzystwa Chirurgii Onkologicznej.

Program ma na celu upowszechnienie wśród młodzieży szkół średnich wiedzy z zakresu profilaktyki nowotworów skóry, działania edukacyjne wpływają na stan wiedzy uczniów w zakresie umiejętności rozpoznania czerniaka oraz na zmianę postaw dotyczących konieczności samobadania skóry oraz znajomości czynników podnoszących ryzyko zachorowania na czerniaka i zasady ochrony przed nim.

Program został zrealizowany w 2 szkołach a edukacją objęto 175 uczniów. Powodem ograniczenia działań była sytuacja epidemiologiczna, która spowodowała znaczne ograniczenie działań edukacyjno-profilaktycznych.

Promocja szczepień ochronnych

Ogłoszona została **I edycja Wojewódzkiego Konkursu na spot promujący szczepienia przeciw chorobom zakaźnym pt. „Szczepienia... ale o co chodzi?!”**

Celem Konkursu jest zachęcenie do szczepień oraz informowanie o ich korzyściach, rozwijanie postaw odpowiedzialności za życie i zdrowie własne oraz innych osób poprzez pokazanie, że

szczepienia są bezpieczne, a także niezbędne dla poszczególnych jednostek i ogółu społeczeństwa. Szczepienia są największym osiągnięciem medycznym w opanowaniu i eliminacji chorób zakaźnych zagrażających życiu. Konkurs adresowany jest do uczniów ze wszystkich szkół średnich województwa opolskiego. Z terenu powiatu głubczyckiego, do konkursu zgłosili się uczniowie Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Głubczycach.

11.3 Profilaktyka palenia tytoniu

Celem głównym jest zmiana postaw wobec palenia tytoniu, zmierzająca w kierunku zmniejszenia tego zjawiska w społeczeństwie. Celem pośrednim, dalekoterminowym jest zapobieganie inicjacji palenia tytoniu przez dzieci i młodzież. Szczególnie ograniczenie ilości dzieci narażonych na dym tytoniowy oraz zwiększenie odsetka osób nigdy nie palących. Zadania te realizowane są poprzez realizację programów edukacji antytytoniowej „Czyste Powietrze Wokół Nas” i „Bieg po zdrowie”. Ponadto podejmowane są interwencje nieprogramowe tj. „Światowy Dzień bez Tytoniu” oraz „Światowy Dzień Rzucania Palenia” mające na celu przekazywanie wiedzy o szkodliwości palenia i ochronę przed narażeniem na bierne palenie.

„Czyste Powietrze Wokół Nas” program przedszkolnej edukacji antytytoniowej.

Program skierowany jest do dzieci przedszkolnych w wieku 5-6 lat oraz ich rodziców i opiekunów, propaguje tematykę zdrowia i profilaktyki. Działania programowe dostarczają umiejętności rozpoznawania różnych źródeł dymów oraz wiedzę na temat konieczności ochrony przed szkodliwym wpływem dymu tytoniowego. Program ma wpływ na kształtowanie postaw prozdrowotnych i ekologicznych u dzieci i ich rodziców. Zasięg programu w roku szkolnym 2020/2021 objął 10 przedszkoli oraz oddziałów przedszkolnych w powiecie głubczyckim.

Programem objęto 310 dzieci uczestniczących w programie i 145 rodziców.

Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej pt. „Bieg po zdrowie”.

Program skierowany jest do uczniów klas IV szkoły podstawowej oraz do rodziców i opiekunów uczniów. Celem głównym programu jest zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów i używania e-papierosów.

Cele szczegółowe programu to przekonanie uczniów o tym, że używanie wyrobów tytoniowych nie jest normą oraz że większość ludzi zarówno w Polsce, jak i na świecie nie pali. Zajęcia w programie „Bieg po zdrowie” realizowane są za pomocą bardzo zróżnicowanych metod aktywizujących, które dostosowano do wieku odbiorców. W powiecie głubczyckim w programie uczestniczyły 2 szkoły podstawowe a edukacją objęto 45 uczniów i 33 rodziców.

Systematyczna egzekucja przestrzegania przepisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 listopada 1995 o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz.U z 2021r. poz.276). Wszyscy obywatele mają prawo do ochrony swojego zdrowia. Państwowa Inspekcja Sanitarna w ramach sprawowania bieżącego nadzoru w zakresie warunków i wymogów higieniczno-sanitarnych prowadzi systematyczne kontrole przestrzegania zakazu palenia w miejscach użyteczności publicznej. W roku 2021 pracownicy PSSE w Głubczycach przeprowadzili 234 kontrole w obiektach użyteczności publicznej objętych prawnym zakazem palenia. Odsetek obiektów stosujących ustawę o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych stanowi 100 % zakładów skontrolowanych.

11.4 Profilaktyka nadwagi i otyłości

Ogólnopolski program edukacyjny „Trzymaj Formę”

Państwowa Inspekcja Sanitarna we współpracy z „Polską Federacją Producentów Żywności Związek Pracodawców” przystąpiła do realizacji kolejnej edycji programu „Trzymaj Formę”, jednak z powodu sytuacji epidemiologicznej spowodowanej rozprzestrzenianiem wirusa SARS-CoV-2, realizacja działań programowych została czasowo zawieszona.

W roku 2021 nadal prowadzone są działania propagujące zdrowy styl życia promujące zbilansowane odżywianie połączone z aktywnością fizyczną, w poszczególnych szkołach indywidualnie.

Celem programu jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin. Program przeznaczony jest dla uczniów starszych klas szkół podstawowych. Program „Trzymaj Formę” realizowany już od 2006 roku stanowi stały element edukacji zdrowotnej w wielu szkołach i nadal spotyka się z dobrym przyjęciem ze strony nauczycieli koordynujących działania oraz uczniów uczestniczących w zajęciach.

Program edukacyjny dla przedszkoli pt. „ Skąd się biorą produkty ekologiczne”

Program jest skierowany do dzieci w wieku 5-6 lat, uczęszczających do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych. Głównym celem programu jest zwiększanie wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych. Program uczy czym jest rolnictwo i produkty ekologiczne oraz kształtuje umiejętności wyboru produktów ekologicznych, propagując zdrowy styl życia w połączeniu z kształtowaniem prawidłowych nawyków higienicznych.

Program spotkał się z dużym zainteresowaniem, dzieci nauczyły się rozpoznawać produkty ekologiczne oznaczone symbolem listka. Realizacja projektu połączona była z rozwijaniem wiedzy o pracy w rolnictwie, sadownictwie, przetwórstwie rolno-spożywczym itp.

W I edycji programu udział wzięło 7 przedszkoli i oddziałów przedszkolnych, edukacją objęto 284 dzieci w wieku 5 i 6 lat oraz 140 rodziców.

Wojewódzka kampania zdrowotna "Bezpieczne wakacje"

Kampania "Bezpieczne wakacje" realizowana przez Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Celem głównym prowadzonych działań jest podniesienie poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego dzieci i młodzieży korzystających z wypoczynku letniego. Na terenie powiatu głubczyckiego kampania prowadzona była we współpracy z Komendą Powiatową Policji.

Edukacją w trakcie trwania interwencji „Bezpieczne Wakacje” objęto 187 uczestników oraz opiekunów w ramach 6 zorganizowanych form wypoczynku letniego na terenie powiatu.

Tematyka dotyczyła dbałości o zdrowie i bezpieczeństwo dzieci w okresie wakacji, szczególnie zasad zapobiegania rozprzestrzenianiu chorób zakaźnych. Omówiono również zasady bezpiecznego i

zdrowego stylu życia, profilaktyka zatruc pokarmowych, szkodliwość palenia, bezpieczeństwo nad wodą, szkodliwość nadmiernego opalania (oparzenia, udary, promieniowanie UV, rak skóry), barszcz Sosnowskiego, zatrucia grzybami, choroby przenoszone przez kleszcze. W roku 2021 edukacja prowadzona była również za pomocą środków masowego przekazu - strona internetowa oraz facebook.

Kampania EFSA UE – wybierz bezpieczną żywność

W roku 2021 PSSE w Głubczycach włączyła się w realizację kampanii EFSA UE – wybierz bezpieczną żywność, której celem jest zachęcanie Europejczyków do dokonywania świadomych wyborów żywieniowych. Ważne jest podkreślenie roli, jaką odgrywa nauka w bezpieczeństwie żywności. Głównym przesłaniem kampanii jest dokonywanie świadomych wyborów żywieniowych. Kampania skierowana jest do przeciętnego konsumenta w wieku 25-45 lat, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet i młodych rodziców.

W ramach realizacji kampanii odbył się cykl spotkań dla nauczycieli, personelu szkół i przedszkoli oraz rodziców dzieci. Zorganizowano 3 spotkania w których uczestniczyło 65 osób.

11.5 Profilaktyka SARS-CoV-2

- ✓ W 2021 roku działania informacyjne i edukacyjne w zakresie profilaktyki zakażeń SARS-CoV-2 prowadzone były głównie za pośrednictwem mediów społecznościowych (Facebook i strona internetowa PSSE w Głubczycach) Udostępniono 165 postów o zasięgu 10280 odbiorców.

- ✓ Do placówek samorządu terytorialnego, placówek medycznych i lokalnych mediów przesyłano linki zawierające wersję elektroniczną materiałów promujących kampanię **#szczepimy się**
- ✓ Ponadto zorganizowano 1 spotkanie dla 27 rodziców uczniów klas VII i VIII w Szkole Podstawowej w Klisinie dotyczące możliwości szczepienia dzieci w wieku powyżej 12 roku życia.

Edukacja w zakresie profilaktyki zakażeń SARS-CoV-2 odbywała się głównie za pomocą środków masowego przekazu - strona internetowa oraz facebook, gdzie na bieżąco udostępniane są informacje dotyczące zasad postępowania, obowiązujących wytycznych w tym promocji szczepień ochronnych.

11.6 Podsumowanie i wnioski

W roku 2021 zadania z zakresu promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej realizowane były w zmienionej formie z powodu pandemii koronawirusa SARS-CoV-2. Wprowadzenie edukacji zdalnej oraz ograniczenie możliwości pełnego funkcjonowania placówek skutkowało że zarówno dzieci, młodzież, rodzice jak i nauczycie musieli wykazać się dużą elastycznością i dostosowaniem do zmieniającej się sytuacji epidemicznej w kraju. Działania skierowane były do dzieci i młodzieży szkolnej, kadry pedagogicznej, rodziców dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym, personelu i pacjentów zakładów opieki zdrowotnej oraz społeczeństwa powiatu. W wyniku działań oświatowo-zdrowotnych różnymi formami działalności objęto 2800 mieszkańców powiatu.

Działania z zakresu promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej realizowane były głównie przy współpracy oraz dzięki zaangażowaniu dyrekcji szkół i kadry pedagogicznej. Działania o charakterze profilaktycznym podejmowane są często wspólnie z przedstawicielami policji. Dobrze układająca się współpraca lokalna pomiędzy instytucjami spotyka się z pozytywnym oddźwiękiem społecznym. Wpływa na zwiększenie świadomości społeczeństwa w obszarze zdrowia publicznego i skutkuje zmianą nawyków w obszarze zdrowego stylu życia wśród mieszkańców powiatu głubczyckiego.